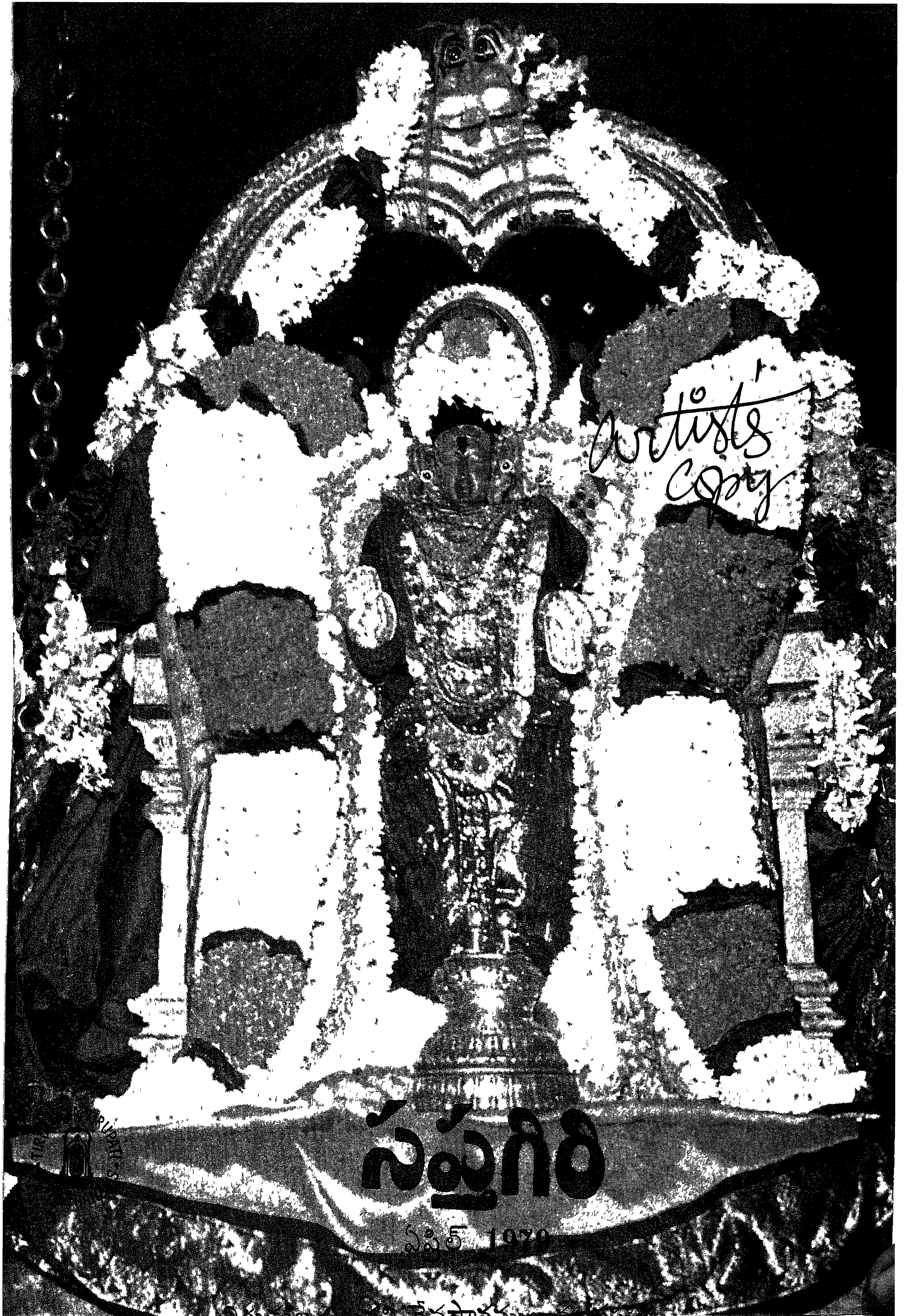

Artist's
Copy
సప్తగిరి
ఏప్రిల్ 197

శ్రద్ధాంజలి

జాతీయ కళావిశ్వంనుండి ఒక ధ్రువతార రాలింది. తెలుగు జాతి ఒక జాతి రత్నాన్ని కోల్పోయింది. కళాతపస్వి, బహుభాషా కోవిదుడు, సంగీత కళానిధి శ్రీమాన్ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ 11—3—79 రాత్రి అనంతునిలో కలవటంతో జగమేజడమై పోయింది.

23—1—1893 లో జన్మించిన శ్రీమాన్ అనంతకృష్ణ శర్మ బహుముఖ ప్రతిభాశాలి. సుమారు 30 సంవత్సరముల కాలం మైసూరు మహారాజావారి కళాశాలలో పనిచేసిన శ్రీ అనంతకృష్ణశర్మ కేవలం సంస్కృతాంధ్ర ద్రావిడ కర్ణాటకాది బహుభాషాకోవిదుడే గాక ప్రసిద్ధ సంగీత విద్వాంసుడన్న విషయం యువతరంవారికి తెలియక పోవచ్చు, కాని వెనుకటి తరం వారికి ఆయనకుగల సంగీత పాటవం విదితమే.

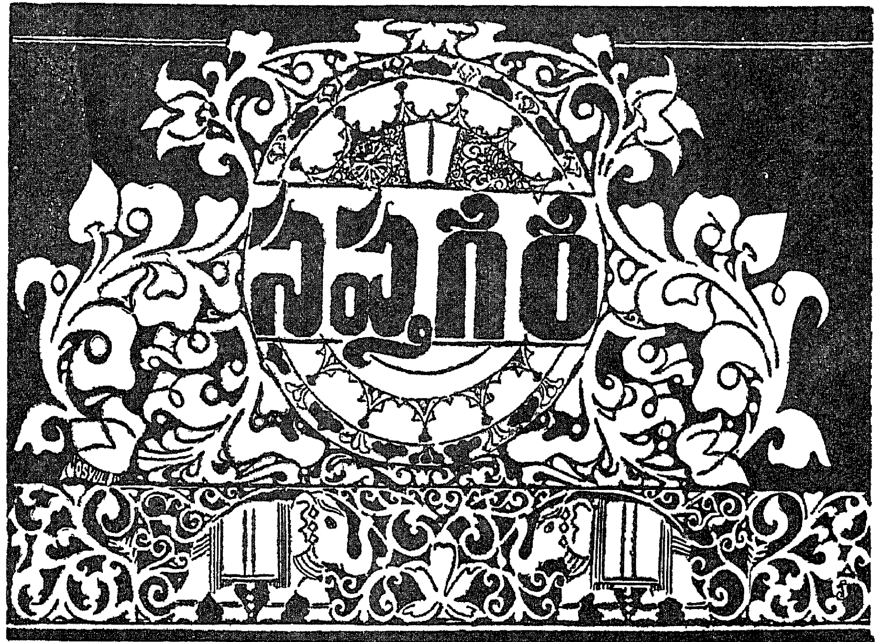
వాస్తవానికి డా. శర్మ శతాధిక గ్రంథకర్త కాదు. కాని ఆయన 'తిక్కనతీర్చిన సీతమ్మ, 'నిగమశర్మ అక్క', 'రాయలనాటి రసికత', రంగనాథరామాయణం కర్తృత్వం, 'నాటకోప న్యాసాలు' 'శాలివాహనసప్తశతి,' వేమన, ఆర్యా ద్విశతి, నృత్తరత్నాకరం ఆయనకుగల విషయ పరిజ్ఞానాన్ని నిశిత పరిశీలనాదృష్టిని వ్యక్తం చేస్తాయి.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామికి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానానికి, ఆయనచేసిన సేవచిరస్మరణీయం. శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయం పండితులుగా, స్వర్గీయ శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి వేసిన బాటలో, అన్నమాచార్య, తదితర తాళ్ళపాక కవుల వాఙ్మయ సాగరాన్ని మధించి అనేక రత్నసంపుటాలను, వెలువరచి, శ్రీని వాస చరణ మంజీర సంఘటితములుగా సమర్పించిన చరితార్థజీవి శ్రీ అనంతకృష్ణశర్మ. అన్నమయ్య పేర్కొన్న రాగ ములలో 108 రాగములలో కీర్తనలను రెండుసంపుటములలో వెలువరించిన స్వరద్రష్ట

అందుకే దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ రామకృష్ణప్రసాద్ చే దేవ స్థాన ఆస్థాన విద్వాంసులుగా బిరుదమందిన కొద్దిగంటలలోనే శ్రీ అనంతకృష్ణ శర్మ, యశశ్శరీరి కావటం ఆయనసేవకు మెచ్చిన శేషశైలేశుడే భాగవత సామ్రాజ్య ప్రధానాచార్యపదవికి అగ్రతాంబూలంగా ఇచ్చి రప్పించుకున్నాడా అనిపిస్తుంది. మనిషి మరణిస్తాడు, మనీషి మరణించినా జీవిస్తాడు అదీ తేడా.

జయంతితే సుకృతినో రససిద్ధాః కవీశ్వరాః
నాస్తియేషాం యశఃకాయే జరామరణజం భయం.

ఏప్రిల్ 79

సంపుటి 9 సంచిక 11

విడిప్రతి 0-50 పైసలు

సం॥ చందా రు. 6-00

గౌరవసంపాదకులు:

శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్

ఐ. ఏ. ఎస్,
కార్యనిర్వహణాధికారి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
టెలిఫోన్ నెం. 2322

ప్రచురణకర్త - సంపాదకుడు:

కాట్రపాటి సుబ్బారావు

ఎమ్. ఏ.,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

ముద్రాపకుడు,

ఎమ్. విజయకుమార్ రెడ్డి,

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ప్రెస్, తిరుపతి.
టెలిఫోన్ నెం. 2340

విషయసూచిక

అన్నమప్రభ

* సప్తగిరిలో ప్రచురణలకు పారితోషికములేదని గమనింప గోర్తాము. సం॥

* కొన్ని అనివార్య కారణములవలన 'అన్నమాచార్య సారస్వత కళారాధనము, అన్నమస్వరలహరి' ప్రకటింపబడలేదు. ॥ సం॥

ముఖచిత్రం: నాగులాపురం శ్రీ వేదనారాయణస్వామి బ్రహ్మోత్సవం (ఊంజలసేవ)

సంపాదకీయము

తాళ్ళపాకగ్రామాన్ని దేవస్థానం దత్తత తీసుకుంటున్నది. అసలు దత్తతఅంటే ఏమిటి? ఒక గృహస్థు తన వంశాన్ని ఆస్తులను పెంపుచేసే వారసుడులేనపుడు ఆ కార్యక్రమానికిగాను తనకభిమానపాత్రుడైన వేరొకఇంటి వ్యక్తిని తనకు వారసునిగ స్వీకరించి తన భౌతిక, పారలౌకిక కార్యక్రమవిస్తరణకు సాధనంగా ఏర్పాటుచేసుకోవటం. మరి ఇక్కడ గృహస్థు స్థానంలో వేంకటేశ్వరుడు, ఆయన వ్యవస్థ, దత్తతకు యోగ్యమైనస్థితిలో తాళ్ళపాకగ్రామం నిలవటం జరిగింది. ఇది ఎంత వరకు సమంజసం అని ముక్కుమీద వేలేసుకునేవారు లేకపోలేదు గాని కొంచెం లోతుకు దిగితే ఇంతకన్న మంచిదిలేదు అనేవారు చాలామంది వుండకపోరు.

మనలోమాటగా అనుకోవాలంటే శ్రీవేంకటేశ్వరునికి అన్నమాచార్యుడు, దేవస్థానానికి తాళ్ళపాకకు మించి దత్తతకు అర్హమైనవస్తువు లేదేమో ! స్వామి నందకాంశచేత జనించి, పదహారవయేట ఆతనిని ప్రత్యక్షము గావించుకొని శ్రీనివాసుని కీర్తించి, ఆంధ్రవాఙ్మయలక్ష్మిని శృంగార ఆధ్యాత్మికరాగాల రంగరింపులో సింగారించి నావలనే నీవు కీర్తిబొందేవు అని కవిసహజమైన ఆత్మవిశ్వాసంతో పంతగించి నిలుస్తూనే, ఆ వేంకటేశ్వరునిగూర్చి శృంగారపరముగా నాయికాభావంలో, వాత్సల్య రూపంలో యశోదగా, సర్వాత్మనా తపించిన ఉదాత్తభావుకుడు, స్వామికిదత్తులేక ఔరసపుత్రుడన్నా ఆశ్చర్యంలేదు. కారణం స్వామిదీ ఆయనదీ భారద్వాజగోత్రమే. ప్రతిదేవునికి ఆ కోవకుచెందిన భక్తులుండటం పరిపాటైనా, శ్రీవేంకటేశ్వరుని లీలా వినోదానికిగాను,తన భావనాపటిమతో ఒక సరససాహిత్యప్రపంచాన్నే తనుపెంచిన ఆస్తిగా అందించిన అన్నమయ్య ఆ తండ్రికితగ్గ కొడుకంటే తప్పేముంది !

మనిషి పుట్టుకకు ఒకచోటుండాలి. అన్నమయ్యకు అది తాళ్ళపాక. స్వామికి సేవచేసి తరించిన ఆ వంశీయుల జన్మస్థలాన్ని దేవస్థానం దత్తతతీసుకోవటం, ఈ రూపంగా కృతజ్ఞత చెల్లించుకోవటం మాత్రమే. ఆ గ్రామానికి సకల సదుపాయములు ఏర్పరచి ఒక పవిత్రఆధ్యాత్మిక కేంద్రంగా ఆ మహనీయుని స్మృతిచిహ్నంగా ఈ మరుభూమిలో మరొక్క తిరువాయూరును తీర్చిదిద్దటమే దేవస్థాన ఆశయం.

అసలు దత్తత అన్నమాట ఈనాటి అర్థంలో ఎవరుపెట్టారోగాని దానికి ఇప్పుడు చాలా పరమార్థం చేకూరుతోంది. అజ్ఞానం దారిద్ర్యం జిగిబిగా అల్లుకొన్న ఈ దేశంలో ఒకగ్రామం బాగుపడ్డా అది ఎంతో సంతోషించదగ్గ విషయం. నిజానికి మనజాతి మరచిపోవటానికి ప్రయత్నిస్తున్న మహనీయులు ఎందరో ఉన్నారు. వాల్మీకి వ్యాసుడు ఎక్కడున్నారో మనకు అర్థం కాకపోయినా, రాళ్ళుకరగించే రసమయసంగీతంతో అనంతజ్యోతినారాధించిన సూరదాస్, తాన్‌సేన్, మీరా, తులసీదాస్, పురందరదాస్, రామదాస్, శ్యామశాస్త్రి, ముత్తుస్వామిదీక్షితులు యిలా ఏడాదికొకసారి మనం అనుకుండే వారి జన్మస్థలవివరాలు సేకరించి ఆయా రాష్ట్రప్రభుత్వాలుకాని, జనహితైషిసంస్థలుకాని, ఆయా ప్రదేశాలను బాగుపరచగలిగితే ఆ గ్రామాలు, ఆధ్యాత్మికచైతన్యంతో నూత్నజ్ఞానప్రబోధకాలై జాతీయజీవనస్రవంతిలో కొన్ని విశిష్టద్వీపాలుగ మనగలుగుతాయి. మరికొందరు మహనీయుల ఆవిర్భావానికి తావౌతవి. ఇది జరగనినాడు వారిపేరుతో ఏడాదికొకటే మిగులుతుంది.

నవవిధభక్తి - భరతుడు

శ్రీ మద్భాగవతము నందలి సప్తమ స్కంధములో నవవిధ భక్తిమార్గములు సూచింపబడియున్నవి. అవి శ్రవణము, కీర్తనము, స్మరణము, పాదసేవనము, అర్చనము, వందనము, దాస్యము, సఖ్యము ఆత్మనివేదనము అనుపేర్లతో ప్రసిద్ధములు.

"శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః స్మరణం పాద
సేవనమ్
అర్చనం వందనం దాస్యం సఖ్య మాత్మ
నివేదనమ్
ఇతి పుంసార్పితా విష్ణౌ భక్తి శ్చేన్నవ
లక్షణా
క్రియతే భగవత్యద్ధాత్మన్యేధీత
ముత్తమమ్"

పై నవవిధ భక్తిలక్షణములు శ్రీరామ చంద్రుని పరమప్రియసోదరుడు, భక్తుడు అయిన భరతునిలో సంపూర్ణముగా కనుపించును. భరతుడు సదాచారసంపన్నుడు, మహాజ్ఞాని, త్యాగమూర్తి, విరక్తుడు, నిష్కామప్రేమస్వరూపుడు, భగవంతునికి అనన్యభక్తుడు. రామాయణ రచనాకారులు భరతుని భక్తిప్రపత్తులను చక్కగా చిత్రించిరి. నవవిధభక్తియొక్క పైలక్షణములు భరతుని జీవితచరిత్రలో ఏ విధముగా ఘటించబడినవో ఆయా అంశములు మహాభారతము, వాల్మీకిరామాయణము, ఆధ్యాత్మరామాయణము మున్నగు సంస్కృత గ్రంథములలో ఆద్యోపాంతము చక్కగా నిరూపింపబడినవి. హిందీభాషలోని రామచరిత్‌మానస్ (తులసీరామాయణము) లో భరతుని భక్తిప్రపత్తులు, నవవిధ భక్తి మార్గములు ఎట్లు కొనియాడబడినవో ప్రస్తుత వ్యాసములో పొందుపరపబడుచున్నది.

శ్రవణభక్తి

భగవంతుని నామము, యశము, మహిమ, గుణము, లీలలు అనువానిని శ్రద్ధగా వినుట లేక విన్పించుట అను క్రియయే శ్రవణభక్తి.

ఈలక్షణము భరతునిలో ప్రత్యక్షముగా కనుపించును. శ్రీరాముని విజయసందేశమును వినిపించుటకు హనుమంతుడు నందిగ్రామమునకు వచ్చును. హనుమంతునిద్వారా ఆ శుభసమాచారము విని భరతుడు అతిశయానందభరితుడవును. ఆ సందర్భమును తులసీదాసు ఇట్లు వర్ణించెను.

"సునత బచన బిసరే సబదూఖా।
తృషావంత జిమిపాయి పియూషా॥
(ఉత్తరకాండ. దోహ 1 చౌ 7)

పిపాసువునకు అమృతము లభించినట్లు హనుమంతుని సందేశము వినగానే భరతుని సమస్తదుఃఖములు తొలగిపోయినవి.

శ్రీరాముని పట్టాభిషేకము అయినది. అయోధ్యప్రజలు ఆనందసాగరంలో మునిగితేలుతున్నారు. భరతశత్రుఘ్నులు హనుమంతునితోబాటు విహారమునకై ఉపవనమునకు వెళ్ళెదరు. అక్కడ భరతుడు హనుమంతుని శ్రీరాముని గుణగాథలను వినిపింపుమని అడుగగా —

"నాహిన్ తాత్ పురిన మై తాహి।
అబ ప్రభుచరిత సునావహుమోహి॥
(ఉత్తరకాండ దోహ 2 చౌ 7)

అప్పుడు హనుమంతుడు భరతునిపాదములకు ప్రణమిల్లి రఘుపతిగుణ గాథలను ఇట్లు వినిపించును.

"తబ హనుమంతనాయి పదమాథా।
కహే సకల రఘుపతిగాథా॥"

ఈ విధముగా హనుమంతునిద్వారా భగవంతుని గుణగాథలను వినుటవలన భరతునకు తన ప్రభువుఎడల అపారఅనురాగము అతిశయఆనందము కలుగును. భరతుని ఈ ఆనందాన్ని తులసీదాసు ఈ విధముగా వర్ణించెను.

సునత బిమలగున అతిసుఖపావహి।
బహోరి బహోరి కరి బినయ కహావహి॥
(ఉత్తరకాండ దోహ 25 చౌ 3)

శ్రీరామచంద్రుని నిర్మలగుణములను విని అన్నదమ్ములు ఇద్దరు అత్యంతసుఖమును పొందెదరు. మరల మరల చెప్పుమని అడిగెదరు.

కీర్తనభక్తి

భగవంతుని నామములను, రూపములను గుణములను, మాహాత్మ్యములను, లీలలనువర్ణించుట, గానముచేయుట కీర్తన భక్తి అని చెప్పబడును.

ఈలక్షణముగూడ భరతునిలో కనిపించును. శ్రీరాముని అడవులనుండి తీసుకొని వచ్చుటకై భరతుడు చిత్రకూటపర్వతమునకు బయలుదేరును. అతడు మార్గమధ్యమున రామనామస్మరణముచేయుచు పయనము చేసెను.

శ్రీమతి యన్. సి. సీతామ్మాళ్
తిరుపతి.

తిరుమలలో వివిధములైన కాటేజిల దినసరి అద్దెలు

1–12–78 నుండి మార్చబడినది.

కనుక యాత్రికులు గమనింప గోరుతున్నాము.

కాటేజిపేరు	రోజుకి అద్దె
1. హెచ్. ఆర్ గవియప్ప కాటేజి.	రు. 100/-
2. నారాయణగిరి కాటేజిలు 1 నుండి 4; 13 నుండి 20.	40/-
3. ట్రావెలర్స్ బంగళా ప్రాంతం లోపల వైపువి, 1 నుండి 8; ఎ నుండి జి 3-వ వరుస 1; సి. యం. సి. 16; వి. వి సి. 6; కె. వి. ఆర్. 4; వి. వి. సి. 1: వి. వి సి. 8; టి. బి. సి. 10.	30/-
4. పై కాటేజిలలో ఎ. భాగం.	18/-
బి. భాగం.	12/-
5. ట్రావెలర్స్ బంగళా బయట వైపువి. వి. వి. సి; యం. బి. సి; ఎ. టి. సి.	25/-
6. పైకాటేజీలలో ఎ. భాగం;	15/-
బి. భాగం.	10/-
7. టి బి. కాటేజిలు (3 వ వరుస ఒక్క గది గలవి.)	10/-
8. శ్రీ వేంకటేశ్వర అతిథి భవనం	
ఎ. పెద్దగదులు	35/-
బి. మూలగదులు	25/-
సి. మిగిలిన గదులు	20/-

కార్యనిర్వహణాధికారి.

"భరత తీసరే పహర కహఁకీన్హ ప్రవేసు ప్రయాగ,
కహత రామసియ రామసియ ఉమగి అనురాగ॥"
(అయోధ్యకాండ–దోహ203)

శ్రీరామునియందు ప్రేమానురాగము పడుతుండగా "సీతారామ! సీతారామ!" అంటూ మూడవరఘామున ప్రయాగకు చేరుకొనెను.

విరక్తుడయి నందిగ్రామములో నివసించుచు శ్రీరాముని ఎడబాటును సహించలేకుండిన భరతుని తులసీదాసు యిట్లు వర్ణించును –

"పులకగాత్ హియసియ రఘువీర, జీహ నాముజప లోచననీర"
(ఉత్తరకాండ దోహ 1)

అనగా శరీరముపులకించుచున్నది. హృదయమునందు సీతారాములు అంకితమైయున్నారు. జిహ్వ రామనామముజపించుచున్నది. నేత్రములనుండి ప్రేమజలము ప్రవహించుచున్నది.

భరతునిలోని కీర్తనభక్తిని కవి యింకా యిలా వర్ణించును.

"జాసు బిరహ సోచహు దినరాతీ।
రటహు నిరంతర గునపాంతీ॥

– శ్రీరాముని విరహతాపమువలన రాత్రింబవళ్లు కృశించుచున్నాడు. అతని గుణగణములను స్మరించుచున్నాడు.

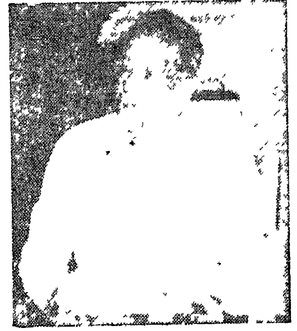
స్మరణభక్తి

భగవంతుని నామములను, గుణములను, మాహాత్మ్యములను, లీలలను, సర్వవ్యాపకత్వమును సర్వదా స్మరించుటయే స్మరణభక్తి అని చెప్పబడును.

శ్రీరాముని నిరంతరము స్మరించుటయే భరతుని స్వభావము. రాముని దర్శించిన తరువాత చిత్రకూటపర్వతమునుండి అయో

(33వ పేజీలో చూడుడు)

శ్రీనివాస ప్రబంధము

శ్రీమాన్ సరస్వతీపుత్ర పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు, కడప.

(గత సంచిక తరువాయి)

మ॥ జననీ స్తన్యములాను వేడుక రసస్యందంబుగా నవ్వు నూ-
తనజాతప్రియదంశనంబులగుద్విత్రస్పష్టదంతమ్ములన్
స్తనముల్ నొక్క, నభీష్టమైనవెత సీత్కారంబు
గావించు న -
వ్వనజాతాక్షికి లోకమెల్ల ప్రణయప్రస్థానుమాత్రం
బగున్ ౨౯౧

ఆ॥ చెప్పలేదు సతియ శివునకుఁ దనకోర్కె
తెలిసికొనఁడు భవుఁడు ధీలసితుఁడు
గడచె కాలమిట్లుగా దక్షపుత్రికా -
చిత్తగూఢవేదనాత్తభరము ౨౯౨

సీ॥ అంతఁ జతుర్ముఖుఁ డమరలోకమునందు
సత్రయాగము పూని సలుపుచున్న
సకలామరులు దిదృక్షామతు ల్వేంచేసి
రఖిలమౌనులు హృదాయత్తమతులు
సకలప్రజాపతుల్ సవలోపజాగరూ
కేక్షణు ల్వారితో నిద్ధతేజుఁ
డైనదక్షుఁడు వచ్చె నతని సమాజంబు
లేచి ప్రత్యుత్థాన మాచరించె

గీ॥ లేవనట్టివా రిర్వురే యావిధాత
తనయపీఠాసహస్రపత్రాయితాక్షుఁ, -
డష్టతనువుల లోకమ్ము లావరించి
యఖిలశర్మంబు లొడఁగూర్చునట్టిహరుఁడు. ౨౯౩

కం॥ చనుదెంచినయాదక్షుఁడు
జనకునిపాదములు దాఁకి సకలామరపూ -
జనములు గ్రహించి లేవని -
వనజారివతంసుఁ గోపవక్రిమఁ జూచెన్ ౨౯౪

గీ॥ కర్మజటిలాటవీనిత్యగాహమాన -
బుద్ధియై భేదదృష్టిచేఁ బొనుగుపడెడు -
దక్షునకు నర్థమగునె? వేదప్రణీత -
పనితఫణితివిదూరవై భవుఁడు శివుఁడు ౨౯౫

చ॥ ముహురధరప్రకంపనత మోమయమూర్తి ప్రజాపతి
త్వదు -
స్సహదురహంకృతిగ్రసితసారవివేకుఁడు దక్షుఁ డంత ని-
గ్రహము దొఱంగి హాలహాలకల్పము శాప మొసంగె
మౌనిహృ -
ద్గృహునకు చంద్రశేఖరునకున్ నవిభావితచిత్తవృత్తికిన్
౨౯౬

ఆ॥ భస్మకంకాలములఁ బితృవణములందు
వీఁగువెట్టికి మఖహావిర్భాగమటవె
ప్రమథపతికింక యాగౌరవమ్ము లేదు
పలికి తీయాన సేకొనవలయు మీరు ౨౯౭

కం॥ దక్షుం డిట్లని సభన -
ధ్యక్షించినతంద్రివంక నైనన్ జూడన్
గాంక్షింపక క్రోధైకస -
హాక్షేమంకరుడుగా గృహమ్ములఁ జేరెన్ ౨౯౮

సీ॥ అతని పోయినతోన నాసభ నున్నదే
వర్షులు దేవతావంద్యుఁడైన
హరునకు గలుషితుండై దక్షుచేసిన
చెయిదమ్ము కడివుచ్చుచెట్ట యనిరి;
నందీశ్వరుఁడు దక్షునకుఁ బ్రతిశాపంబు
నిచ్చె నాశాపమ్ముచిచ్చులంటి
భృగుఁడు క్రోధావేశనిగడితుండై భవ
వ్రతధారులకును శాపమ్ము వెట్టె;

(36 వ పుటలో చూడుడు)

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానము, తిరుమల
వివిధ ఆర్జిత ఉత్సవముల ధరల వివరములు.

దర్శనములు

1. స్పెషల్ దర్శనము రు. 25

ఈ టికెట్టు తిరుమలలోనూ, దేశంలో ఆంధ్రాబ్యాంకువారి వివిధశాఖలలోను లభించును. ఈ టిక్కెట్టు వారిని సుప్రభాత సమయంలోనూ, సర్వదర్శన సమయంలోను అనుమతించటం జరుగుతుంది. ఈ టిక్కెట్టు వారిని సర్వదర్శన సమయంలో ధ్వజస్తంభమువద్ద గాక మహా ద్వారంవద్ద క్యూలో చేర్చటం జరుగుతుంది.

సేవలు

1.	ఆమంత్రణోత్సవము	రు. 200
2.	పూలంగిసేవ	రు. 60
3	అభిషేకము (పులికాపుసేవ)	రు. 450
4.	గంబురగిన్నె	రు. 250
5	పునుగుగిన్నె	రు. 100
6.	జాఫ్రాగిన్నె	రు. 100
7.	కస్తూరిగిన్నె	రు. 100
8.	సహస్రకలశాభిషేకము	రు. 2500
9.	తిరుప్పావడ	రు. 5000
10	కోవిల్ ఆళ్వారు తిరుమంజనం	రు. 1745
11.	ఐనా మహల్లో డోలోత్సవం	రు. 1000

ఉత్సవములు

1.	వసంతోత్సవము	రు. 2500
2.	కల్యాణోత్సవము	రు. 1000
3.	బ్రహ్మోత్సవము	రు. 750

వాహనములు

1. సర్వభూపాలవాహనములో వజ్రకవచసేవ 72+1 (హారతి) రు, 73
2. బంగారుగరుడ, కల్పవృక్ష, పెద్దశేష, సర్వభూపాల, సూర్యప్రభ ఒక్కొక్కదానికి 62+1 (హారతి) రు. 63
3. వెండిగరుడ, చిన్నశేష, చంద్రప్రభ, ఏనుగు, గుఱ్ఱం, హంస, హనుమంత వాహన సేవ ఒక్కొక్కదానికి 32+1 (హారతి) రు. 33

అన్నప్రసాదములు (కాలుసోల)

1	దధ్యోదనము	40
2.	పులిహోర	రు. 50
3.	పొంగలి	రు. 55
4.	చక్కెరపొంగలి	రు. 65
5.	సాకరబాత్	రు. 95
6.	కేసరిభాత్	రు. 85
7.	పాయసము	రు. 85
8.	సీరా	రు. 155

పడుల ప్రసాదములు

1.	అప్పము	రు. 230
2.	లడ్డు	రు. 450
3.	వడ	రు. 250
4.	పోళీ	రు. 225
5.	దోసె	రు. 100
6.	తేనెతొళ	రు. 200
7.	సుఖియం	రు. 200
8.	జిలేబి	రు. 450

నిత్యసేవలు

1.	నిత్యకర్పూర హారతి	రు. 21
2.	నిత్యనవనీత హారతి	రు. 42
3.	నిత్య అర్చన	రు. 42

సరా :- సహస్ర కలశాభిషేకము ప్రతి బుధవారమునను, తిరుప్పావడ ప్రతి గురువారమునను జరుగును. మిగిలిన వివరములకు ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును.

1. ఆమంత్రణోత్సవమునకు 5 గురికి మారుగా ఇద్దరికి మాత్రమే అనుమతి,
2. ప్రతిదినం మధ్యాహ్నం 1-00 గం॥ నుండి 8-00 గం॥ లోపల సర్కారు లేదా ఆర్జిత కళ్యాణోత్సవం, బ్రహ్మోత్సవం, వాహన సేవలు, సర్కార్ డోలోత్సవం (ఉయ్యాల) (సర్కారు లేక ఆర్జిత ప్లవోత్సవం, మంగళ వారంనాడు) జరుగుతవి.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం
తిరుపతి 517501

హనుమద్విజయం అందలివిశేషములు

ముక్తిసౌధము నెక్కుటకు బూనిన ముముక్షువునకు శ్రీమద్రామాయణము లోని ఒక్కొక్క కాండము ఒక్కొక్క సోపానముగా వర్తించుచుండును. అట్టి సోపానములలో శ్రేష్ఠతమము సుందరము అయినది సుందరకాండ సోపానము.

ఈ సుందర కాండమునకే హనుమద్విజయమని నామాంతరము.

"సమస్తమంత్రరాజోఽయం ప్రబలో నాత్ర సంశయః
బీజకాండ మితిప్రోక్తం సర్వం రామాయణేష్వపి"

అని బ్రహ్మాండ పురాణములో ఈ కాండముయొక్క మహిమ చెప్పబడినది.

కొందరు ఈ సుందరకాండమునకు సీత యధిష్ఠాన దేవత యని చెప్పుదురు. ఈ కాండ ప్రతిసర్గమున మొదటియక్షరము సకారమో తకారమోయుండును, లేదా యాశ్లోకమున సీతయను శబ్దముగాని తత్పర్యాయపదముగాని యుండును. అది తప్పినను రెండవశ్లోకమున తప్పని సరి యుండును. ఈ సకార తకారములు సీతా నామమును సూచించును. అందుచే సుందర కాండమునకు అధిష్ఠాన దేవత సీతయని చెప్పవచ్చును.

శ్రీమద్రామాయణమును గాయత్రీ మంత్ర ప్రతిపాదకముగా తలచినపుడు ఈ కాండము దివ్యమంగళ స్వరూప లక్షణ వర్ణనముచే దేవ శబ్దార్థము కల దైనది. గాయత్రీమంత్రము "తత్సవితుః" అనితకారముతో ప్రారంభమై "ప్రచోదయాత్" అనితకారముతో అంతమైనట్లే ఈ కాండము కూడా 'తతోరావణః సీతాయాః' అనుశ్లోకముతో ప్రారంభమై "తవాభిశోకేన సదాభిపీడితా" అని తకారముతో అంతమైనది. తకారము సర్వార్థసిద్ధిప్రదమని మంత్రశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. కావున తకారాద్యంతము లతో గూడి గాయత్రీమంత్ర సామ్యమును పొందిన సుందరకాండము సర్వార్థసిద్ధి ప్రదాయి అనుటలో సందేహములేదు.

కిష్కింధాకాండ చివరివరకు 11 వేల శ్లోకములు ముగిసినవి. 12వ వేయిలో మొదటిశ్లోకము ప్రారంభముకావలెను. గాయత్రీమంత్రములో 12వ అక్షరము "వ" అట్టియక్షరమును "తతోరావణ సీతాయాః" అను ప్రథమ శ్లోకములోని నాలుగవ అక్షరము సూచించుచున్నది.

కిష్కింధాకాండమున "మిత్రరక్షణం కర్తవ్యం" అను ధర్మమును తెల్పి సుందర కాండమున "దూతయా పతివ్రతయాచ ఏవం వర్తితవ్యం" అను విధముగా దూత

శ్రీకళకుంట్ల కోదండరామాచార్యులు,
ఖమ్మం.

దేవునిపై – దండయాత్ర

ఈ జీవిత రంగం
ఓ నాటక రంగం!
సూత్రధారునికి పాత్రధారులకు
పొత్తేకుదరని రణరంగం;
ఈ జీవిత రంగం
ఓ చదరంగం.

గులాబి బ్రతుకును ఎడారిబ్రతుకుగా
మార్చేస్తాడు నిమిషంలో;
ఎడారి బ్రతుకున ఒయాసిస్సునే
సృష్టిస్తాడు మరునిమిషంలో;
సాని బ్రతుకునే - రాణీబ్రతుకుగా,
రాణి బ్రతుకునే - సానిబ్రతుకుగా,
ఆడిస్తాడు - చూపిస్తాడు
ఈ ఆటకు అంతే లేదంటాడు. ॥ ఈజీవిత ॥

కన్నీరే ఎఱుగని పన్నీటి బ్రతుకున
కన్నీరే కురిపిస్తాడు,
పన్నీరే ఎఱుగని కన్నీటి బ్రతుకున
పన్నీరే చిలికిస్తాడు
చీకటి వెలుగులే - కష్టసుఖాలని,
కష్టసుఖాలే - చీకటి వెలుగని.
చూపిస్తాడు - నవ్వేస్తాడు
నా ఆటకు అంతే లేదంటాడు ॥ ఈజీవిత ॥

మట్టిబొమ్మలుగ మార్చేస్తాడు,
ఆట బొమ్మలుగ ఆడిస్తాడు,
తోలుబొమ్మలుగ ఎగరేస్తాడు.
గాజు బొమ్మలుగ పగలేస్తాడు.

తకదిమి తాదిం తాదిం తకదిం,
వాని నాట్యమే!
మోహనరాగం - శివరంజనియే
వాని రూపకం!
ఎవరికి వారే
వానికి తాళం!
వాని ఆటలకు అంతులేదులే!
మన తలవ్రాతకు తిరుగులేదులే!
ఈ జీవితరంగం
ఓ చదరంగం!

శ్రీ బి. బాలచంద్రుడు.
కదిరి.

పతివ్రతల యొక్క ధర్మములను వాల్మీకి మహర్షి తెల్పియున్నాడు.

రామాయణము ద్వ్యర్థ ప్రతిపాదకమన్న చో ఈ కాండము "శరణ" శబ్దార్థమును తెల్పును.

ఈ కాండము మొత్తము ఆచార్య శిష్య సంబంధమును, ఆచార్యుల కర్తవ్యమును చేతనోద్ధరణమునకై ఆచార్యుడు పడుపాట్లు మున్నగు విషయములను తెల్పుచున్నవి. అట్టివానిని ఆయాఘట్టములలో చూపించుటయే ప్రస్తుతాంశము.

సుందరకాండ సోపానముపై మనము మొట్ట మొదట అడుగు పెట్టగానే కనుపించునది. "రావణపాలితా పురీ లంకా". అదియే ప్రకృతి. ప్రకృతి సత్త్వరజస్తమో గుణాత్మక మైనట్లే సత్త్వరజస్తమోగుణ ప్రధానులైన విభీషణ కుంభకర్ణ రావణాది త్రిమూర్త్యాత్మకము లంక. అట్టి ప్రకృతిలో పడిన వాడే చేతనుడు. ఆ చేతనుడే సీతాదేవి. అట్లుకాక లంకా నగరమును ఒక శరీరముగా భావించినపుడు రావణ కుంభకర్ణులనే అహంకార మమకారములు, ఇన్ద్రజిదాదులనే కామక్రోధాదులు, విభీషణుడనే వివేకము, సీతయనే ఆత్మ మనకు గోచరించును.

శరీరమున లేదా ప్రకృతియందున్న భ్రమను ధ్వంసముచేసి ఆత్మకు లేదా చేతనునకు భగవత్ జ్ఞానమును కలిగించి ఉద్ధరించినవాడు హనుమంతుడనే ఆచార్యుడు. ఆ ఆచార్యుడు చేతనోద్ధరణకై పడినపాట్లను పరిశీలింతము.

సింహిక, సురస, లంకిణి మున్నగు వానిని మారుతి జయించి లంకనుచేరుట, అచటి, స్త్రీలను చూచి మనసు చలించనీయకుండుట, అనువానిని గమనించ ఆచార్యులు ప్రకృతి సంబంధమైన గుణములను జయించి, చేతనుని దరిచేరి తామరాకుపై నీటిబొట్టు రీతి సంచరించవలెనను విషయము తెలియుచున్నది.

సీతను వెదకుటకును, గుర్తించుటకును అంజనేయుడు కష్టపడిన తీరుచూడ, ఆచార్యుడు సంసార విముఖుడైన చేతనుని వెదకుటయును, గుర్తించుటయును చాలా శ్రమయని అందుకు దీక్ష యవసరమని బోధపడుచున్నది.

జానకిని గుర్తించి సామీరి "రాజాదశరథో నామ" అనికీర్తించి ఆత్మహత్యావిముఖత్వమును, సత్కథాశ్రవణ సుముఖత్వమును జానకికి కల్గించిన తెన్నుగమనించ ఆచార్యుడు హరినామ సంకీర్తనాదులచే, చేతనునకు ఇంద్రియవ్యాపారముచేనైన సుఖానుభవ విరక్తిని, భగవత్సేవానురక్తిని కల్గించు ననియు అందుకు కావలసిన చతురవచోనిధిత్వమును ఆచార్యుడు కల్గియుండవలెననియు అవగతమగుచున్నది.

రాముడు సముద్రము యొక్క మధ్యనున్న వైదేహికి హనుమంతునిచే ముద్రికను పంపుటచూడ భగవానుడు సంసారార్ణవ మగ్నుడైన చేతనునకు ఆచార్యముఖముగా మంత్రమును ఉపదేశించుట యను విషయము తేటతెల్లమయినది.

వాయుపుత్రుడు మైథిలిని నమ్మించుటకై రామనామాంగుళీయకమునెలా చూపించినాడో అట్లే ఆచార్యుడు కూడా చేతనుని నమ్మికకై స్వస్వరూప, పరస్వరూపాది అర్థపంచక జ్ఞానమును, తిరుమంత్రమును బోధించి, వానివలన లాభము పొందిన పూర్వాచార్యుల చరిత్రలను తెల్పునను. విషయము బోధితము.

(32వ పేజీలో చూడుడు)

(గతసంచిక తరువాయి)

ప్రపత్తిని అనుసంధానము చేయుటకు కూడ ఒక క్రమముకలదు. దాని నిట్లుగా పరిష్కరించి చెప్పవచ్చును ఓ పరమాత్ముడా! వాత్సల్యైక జలధీ! సుశీల! సులభ! సర్వజ్ఞ! స్థిర! సర్వశక్త! పరమ కారుణిక! పరిపూర్ణ! పరమోదార! కృతజ్ఞ, శ్రియఃపతీ! అత్యంత కృపణుడైన నేను ఇకముందు తమకు ఆనుకూల్యమునే చేయుదును; ప్రాతికూల్యము చేయునదిలేదు; తామే భక్తిస్థానమందు నిలిచి అవసాన సమయమందు తమ పాదారవిందముల యొద్దకు చేర్తురని నమ్మియున్నాను. తమ పాదారవింద ప్రాప్తిని తామేకరుణింపవలెను. దేహము ఇంద్రియము, ప్రాణము - మొదలైన వస్తువులకంటె వేఱైన నేను నాది అను అభిమాన విషయమునకు చేరిన సకల వస్తువులును, సర్వస్వామియైన తమకు శేషీభూతములై యున్నవి. కాపాడునట్టి భారమును దీనినుండి కలుగు లాభమును తమకే చేరును

శంఖచక్రగదా పాణేద్వారకానిలయ గోవింద పుండరీకాక్ష రక్ష మాం శరణాగత మచ్యుత॥

శంఖచక్రాది దివ్యాయుధధారీ! హే ద్వారకావాసీ! పుండరీకాక్ష! గోవింద! శరణాగతుడనైన నన్ను రక్షింపుము.

ముక్తి:- మోక్షాధికారియైన జీవాత్ముడు భక్తి లేక ప్రపత్తిచేత ప్రసన్నుడైన పరమాత్ముని అనుగ్రహము ద్వారా దేహావసాన కాలమందు సకల విధములైన శ్రమములను పరిహరించుకొనును. సుషుమ్నా నాడి మార్గముగా సుఖ ప్రయాణము చేసి అర్చిరాది మార్గమందు అగ్ని లోకము మొదలు బ్రహ్మలోక పర్యంతము ముక్తులకు ఉపచారము చేయుటకై భగవంతునిచే నియుక్తులైన నిత్యసూరులచే గౌరవ పూర్వకమైన సత్కారమును పొందును. ఆ మానవుడును నిత్యసూరి యొక్క హస్త లాఘవముచే విరజానది కుత్తర తటమున కేగును. గమన సాధనముగా కూడ వచ్చియున్న ప్రాకృత సూక్ష్మభూతములు సంబంధమును పరిత్యాగముచేయును. అప్రాకృతమైన దివ్య దేహము ధరించును. యువరాజ పట్టాభిషేకమునకు పోవు రాజకుమారునకు జరుగు ఉపచారమువలె ఇతని కుపచారము చేయుటకై నిత్యసూరులు ఇతనికి ఎదురు గావత్తురు. వారినుండి సకల విధాలంకారములను ఇతడు గ్రహించును. అనంతరము అనంత సహస్రరత్న స్తంభ సమాలంకృతమైన ఆనందమయ దివ్య మంటపమందు,

కలుగును. ఈ విధముగా జీవాత్ముడు సర్వజ్ఞుడై నిత్యసూరుల తోడసముడై యావత్కాలమును, ఉభయ విభూతి, ఉభయలింగ విశిష్టమైన పరమాత్మను భవమును ఆనందమును అనుభవించు చుండును.

సంసార దశలో కర్మాధీనమై వచ్చి అనుకూలము, ప్రతికూలము ఉదాసీనమునై కనబడిన సకల వస్తువులు కుమారునికి దొరికిన తండ్రి ఐశ్వర్యము వలె ముక్తునికి పరమాత్ముని ఐశ్వర్యము ప్రత్యక్షమగును.

ఇట్టి ముక్తాత్ముని ఐశ్వర్యము, సదేహము, విదేహము, అనంత దేహములతో కూడి సర్వలోక సంచారరూప మందున్నది. పరమాత్ముని అవతారము లట్లే

వేదాంత దేశికులు

శ్రీ అయాచితుల హనుమచ్ఛాస్త్రి, ఆలిఘర్

భూషణాయుధ పరిజన పరికర వైభవములతో నిండు కొలువున వేంచేసి యుండి. కోటిసూర్య సమానుడై ప్రకాశించుచు, గాంభీర్యౌదార్య సౌందర్య సౌలభ్య కరుణాపరిపూర్ణుడై శోభించు పర వాసుదేవుని సమీపమునకు పోవును. చాల కాలము, తప్పించుకొని పోయి తిరిగి వచ్చిన కుమారుని చూచి సంతోషపడు మహారాజువలె, పరమాత్ముడు సంతోషపడి, తన తొడమీద అతనిని కూర్చుండబెట్టి కౌగిలించుకొనును. ఆ క్షణములో "అపహతపాప్మా,విరజః, విమృత్యుః విశోకః విజిఘత్సః అపిపాసః సత్యకామః సత్య సంకల్పః అని" శ్రుతియందు చెప్పబడిన స్వాభావికములైన ఎనిమిది గుణములు సహాయమయ్యెను. స్వతంత్రమయ్యె, శాస్త్ర సంప్రదాయోపదేశము లట్లు, సకలజగదుద్ధరణ కార్యమును పరమాత్ముని కైంకర్యరూపమయ్యెను ఉన్నది. ఇట్టి ముక్తునికి ప్రకృతిమండల ప్రవేశకము, కర్మమూలకము గాక సంకల్ప మూలకమై యుండుటచే పునరావృత్తి దోషము లేదు. ఇట్లు మోక్షమును సాయుజ్యము సాలోక్యము, సామీప్యము, సారూప్యము అని విభజించి శతే పంచాశత్ న్యాయముచే సమన్వయింపనైనది.

ఇంత సొగసుగా, ఆకర్షణీయముగ మోక్షమును ఇంకే సిద్ధాంతమందును వర్ణించి యుండలేదు. సామాన్య మానవ

(31 వ పేజీలో చూడుడు)

సప్తగిరి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల మాసపత్రిక.

★

సప్తగిరి మాసపత్రికలో వ్యాపార ప్రకటనలు ఈ దిగువ కన్పరచిన రేట్ల ప్రకారముప్రచురించబడును.

ఒక్కొక్క ప్రకటనకు

లోపల పేజీలో:	పూర్తిపేజీ	....	....	రు.	80/–
	అర్థపేజీ	....	....	రు.	50/–
	పావుపేజీ	....	....	రు.	30/–
కవరుపేజీలు: నాల్గవపేజీ	1 రంగులో	....	....	రు.	200/–
	2 రంగుల్లో	....	....	రు.	250/–
	3 రంగుల్లో	....	....	రు.	300/–
లోపల 2 వ పేజీ 3 వ పేజీ	1 రంగులో	....	...	రు.	150/–
	2 రంగుల్లో	...	....	రు	200/–
	3 రంగుల్లో	....	....	రు.	250/–
ప్రత్యేకస్థలము లోపల పేజీలో	1 మొట్టమొదటిపేజీ	....	....	రు.	150/–
	2 చివరిపేజీ	....	....	రు.	110/–
	3 వార్తలపేజీకి ఎదురుపేజీ		1 పేజీ	రు.	100/–
			½ పేజీ	రు.	60/–

సాంకేతిక సమాచారము

స్క్రీన్ :	కవరుపేజీలు	....	80 నుండి 100
	లోపలపేజీలు	....	65 నుండి 80
పేజీపరిమాణము (బ్లాకులకు)	పూర్తిపేజీ	....	24 సెం. మీ × 19 సెం. మీ
	అరపేజీ	....	12 సెం. × 19 సెం. మీ
	పావుపేజీ	....	6 మీ × 19 సెం. మీ

ప్రకటనకు సంబంధించిన విషయములు, బ్లాకులు, సంస్థలవారే సరఫరా చేయవలయును.

గమనిక : 1, 4 వ కవరు పేజీ తప్ప మిగిలిన పేజీలలో 6 నెలసరి సంచికలకు ముందుగా డబ్బు చెల్లించి స్థల నిర్ణయము చేసుకొనువారికి ప్రకటన రేట్లపై 10% ను 12 సంచికలకు స్థల నిర్ణయము చేసుకొనువారికి 15% శాతమును ముదరా ఈయబడును.

2. ఈ వ్యాపార ప్రకటనల విషయము ముందు తెలుపక, కారణములు తెలుపకయే ఏ ప్రకటన నైనను నిరాకరించు హక్కు సంపాదకునకు కలదు.

కార్యనిర్వాహక అధికారి,

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం.

ద్వితీయ ప్రపంచ హిందూ సమ్మేళనం

ఈ మధ్య ద్వితీయ ప్రపంచహిందూ సమ్మేళనాన్ని దర్శించే భాగ్యం కల్గింది. తీర్థరాజమగు ప్రయాగలో విశ్వహిందూ పరిషత్ నిర్వహించింది. ఎందరో ధర్మాచార్యులు, సమాజసేవకులు - మొత్తం 60 వేలమంది ప్రతినిధులు వచ్చారు. 20 దేశాల ప్రతినిధులందున్నారు. 24వ తేదీన జరిగిన ప్రపంచసంస్కృతి సమ్మేళనాన్ని కలుపుకుంటే మొత్తం నాల్గురోజులపాటు బాహ్యావాతావరణంతో నిమిత్తంలేని ధార్మికవాతావరణంలో గడిచిపోయింది. "ధర్మగంగ" పేరిట ధర్మావతరణంనుండి నేటి ఆధునిక వైజ్ఞానవిశేషాల వరకు జరిగిన వికాసాన్ని సచిత్రంగా వివరించే ప్రదర్శనం ఒకటి జరిగింది నిజంగా ఆ నాల్గు రోజులు "ధర్మగంగ"లో జలకములాడినట్లే గడిచిందనాలి.

మామూలుగా ధర్మంఅనేదాన్ని దైవం ఆధ్యాత్మికచింతనం, వ్యక్తిగత సాధనల పరంగా వివరించడం మనకు ఎక్కువగా ఉన్న పరిపాటి. ఈ సమ్మేళనం విస్తృత భావపరిధిలో విరాజిల్లింది.

సమాజనిష్ఠ, సాంఘికస్పృహ, సేవాతత్పరత, వసుధైకభావన, మానవతా తత్త్వము ఇత్యాదులు వక్కాణింపబడిన విశేషసమ్మేళనమిది. బదరి జ్యోతిర్లింగాధిపతి శంకరాచార్య శ్రీశాంతానంద మొదలు ఆసేతుశీతనగము వ్యాపించియున్న ధర్మాచార్యులు, సాధుసంతులు ధర్మప్రబోధాన్ని సమాజనిష్ఠంగా అందీయడం మనసమాజ చరిత్రలో చెప్పుకోదగిన పెద్దవిశేషం.

పూజ్యశ్రీ దలైలామా సమ్మేళనాన్ని జ్యోతిజ్వలనంతో ఆరంభించారు. బుద్ధుని ప్రసాదించిన ఈ ధార్మిక సమాజంఎడ కృతజ్ఞతో, భక్తిభావములు ఆయనమాటల్లో తొణికిసలాడాయి. ఈ సమాజం ఇక ముందు కూడా ప్రపంచానికి ఆధ్యాత్మిక మార్గదర్శకం చేయాలని, హైందవవ్యవస్థలన్నీ సమైక్యంగానిలవాలని ఆయన ఆకాంక్షించారు. ఆయన ప్రయాగరాగానే కాశీ పండితులు వేద పఠనంతో ఆయనకు స్వాగతం చెప్పారు. ఆయన నిండుసభలో పండితులకు సంప్రదాయికంగా సన్మానం చేశారు. బౌద్ధులు వేదవిద్వాంసులమధ్య ఇట్టి సమాగమం తెలిసినంతవరకు అపూర్వము.

ఆ మూడురోజులలో - సాధు, సంతుల సమ్మేళనం, విదేశస్థహిందువులసమ్మేళనం జరిగాయి.

ఈ సమాజంలో ధర్మనిష్ఠను పెంపొందించడానికి ఇంటింటా మహిళల కర్తవ్యాన్నిగురించి, మహిళలకు గౌరవప్రదమైన సామాజిక వాతావరణాన్ని నెలకొల్పడానికి సంబంధించిన చర్చలు, తీర్మానాలు జరిగాయి. చలనచిత్రాలు, పత్రికలు, ప్రకటనలు మున్నగువానిలో మహిళాలోకాన్ని కించపరచే, అగౌరవపరచే నగ్న, అర్ధనగ్న చిత్రాదులను నిరోధించి మహిళలకు గౌరవప్రదమయిన వాతావరణాన్ని నెలకొల్పడంలో సమాజకర్తవ్యాన్ని అందు ఉద్బోధించారు.

స్వీయధర్మభూమికి దూరంగాజీవిస్తున్న విదేశస్థహిందువులు తమ హిందూత్వజీవనధారను నిలుపుకొనడానికి పండితులు పడుతున్న తాపత్రయాన్ని వెల్లడించారు. పండితులు, పురోహితులు, ప్రబోధకులను పంపవలసిందిగాను, తమకు తమబిడ్డలకు సాంస్కృతిక, ధార్మికవికాసాన్నికల్గించే సాహిత్యాన్ని అందజేసి సాయపడవలసిందిగాను వారు అర్థించారు.

సాధుసంతుల సమ్మేళనంలో - హిందువులందరికి ధర్మం అందనిస్థితియెడ తీవ్ర ఆవేదనవ్యక్తంచేస్తూ ప్రతిహిందువు కనీసం పాటించదగిన ఆరుసూత్రాల ఆచారసంహితను ప్రతిపాదించారు 1. ప్రత్యక్షదైవమగు సూర్యభగవానునికి నిత్యము నమస్కరించడం. 2. ప్రతిహిందువు పరంబ్రహ్మస్వరూపమగు ప్రణవచిహ్నాన్ని గళమున ధరించడం, నిత్యవృత్తి విద్యాకర్మలను ఓంకారలేఖనతో ఆరంభించడం. 3. ప్రతి ఇంటా గీతాగ్రంథ పూజనపఠనములు. 4. ఇంటింటా తులసిపెంపకము, పూజనము. 5 ప్రతివ్యక్తి నిత్యమూ ఇష్టదేవతాప్రార్థనము. 6 సామూహిక ప్రార్థనాదులలో పాల్గొనడము. వారు ప్రతిపాదించిన ఆరు కనీస విధులు ఇవి.

ధర్మాచార్యుల ఆశీఃప్రసంగాలలోను, సాధు సంతసమ్మేళనంలోను వ్యక్తమయిన అతిముఖ్యవిషయం - ఉపేక్షితవర్గములనదగు హరిజన, గిరిజనాదుల విషయంలో సాధుసంతుల కర్తవ్యము వక్కాణింపబడడం.

'లక్ష్మీనారాయణ,'

విజయవాడ.

సాధుసంతులు మఠ ఆశ్రమాలనుండి వెలికివచ్చి గ్రామాలలోను, ఉపేక్షితమండలములోను నియమంగా పర్యటించి ధర్మప్రబోధము చేయడమేగాక-విద్యావైద్యాది లౌకిక సేవావ్యవస్థలనుకూడా చేపట్టాలని అభిలషించారు. సాధుసంతులు యావత్తు సమాజంఎడ తమకుగల ధార్మికకర్తవ్యాన్ని గుర్తించి, ఈసమాజికులు మతాంతరులుఅయే దుస్థితిని సాధుసంతులుతమకు లజ్జాకరమైన విషయంగా పరిగణించాలని స్పష్టంచేయబడింది. సెక్యూలరిజమంటే మతవిరహితత్వము, నాస్తికత్వము, భౌతికవాదముకాక సర్వమత సమ్మానభావమనే అవగాహనను విస్తృత ప్రజానీకంలో కల్గించే కర్తవ్యంకూడా ఉన్నదని పెక్కుమంది ధర్మాచార్యులు స్పష్టంచేశారు. మత మందిరవ్యవస్థలు స్వార్థపరుల అధిపత్యములందుగాని, ప్రభుత్వయాజమాన్యములందు

శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరాలయం

నారాయణవనం.

*

నిత్యకార్యక్రమ వివరాలు

సుప్రభాతం ఉ॥	6-30	నుండి	7-00
విశ్వరూపదర్శనం	7-00	,,	8-30
తోమాలసేవ	8-30	,,	9-00
కొలువు, అర్చన	9-00	,,	9-30
శాత్తుమొర & గంట	9-30	,,	10-00
సర్వదర్శనం	10-00	,,	11-30
2-గంట, అష్టోత్తరం (ఏకాంతం)	11-30	,,	12-00
తీర్మానం	12-00		
సర్వదర్శనం సా॥	4-00	,,	6-00
తోమాలసేవ, అర్చన (ఏకాంతం)	6-00	,,	6-30
రాత్రి కైంకర్యం			
శాత్తుమొర	6-30	,,	7-00
సర్వదర్శనం	7-00	,,	8-45
ఏకాంతసేవ	9-00		

ఆర్జితాదుల వివరాలు

అర్చన, అష్టోత్తరం ...	రు.	3-00
హారతి	రు.	1-00
కొబ్బరికాయకు	రు.	0-50
సహస్రనామార్చన	రు.	5-00
పూలంగి (గురువారం మాత్రం) ...	రు.	1-00
అభిషేకానంతర దర్శనం (శుక్రవారం)	రు.	1-00
తిరుచ్చి వాహనోత్సవం (వాహకుల రుసుముకాక)	రు.	15-00
సింగమొరై ఖర్చులు	రు.	2-50

గాని ఉండడంగాక, ధార్మికంగా స్వాయత్తములై, సమాజమున ధర్మప్రచారమునకు, ధార్మికవ్యవస్థల విస్తరణకు కేంద్రములుగా రూపొందాలనికూడా స్పష్టంచేయబడింది. ఈ అన్ని అంశములు-కార్యాచరణ రూపకము, సమాజనిష్ఠాత్మకమునైన ధార్మికవ్యాసంగ సమగ్ర స్వరూపముగా ప్రతిపాదింపబడడం హిందూసమాజజీవనమున గణనీయమైన పెద్దమలుపు.

సాధుసంతులు ధర్మరక్షణలో సామాజికుల కర్తవ్యాన్ని కూడా నిర్ద్వంద్వంగా స్పష్టంచేశారు. స్వామి చిన్మయానంద మాట్లాడుతూ-దేశంలోని ధనికులు, వ్యాపారులు తదన్యులందరూ భగవద్ప్రసాదితమైన తమసంపదలో కొంతభాగాన్ని నియమంగా ధర్మవ్యవస్థలకు కేటాయిస్తే ఈ దేశంలో ధర్మవ్యవస్థకు నిధులకొరతఎందుకుంటుంది? అన్నారు. "మీకున్న ధనం వల్ల మీకు గౌరవము, సార్థక్యము రాదు దానిని ధర్మానికి, సమాజానికి ఆధికారికంగా వినియోగించడంవల్లనే మీకు గౌరవము, మీ జీవనవ్యాపారాలకు సార్థక్యము ఉంటుందని" ఆయన నిర్మొహమాటంగా చెప్పారు.

ఈ మహాసమ్మేళనంలో జరిగిన చారిత్రకవిశేషం - ధర్మాచార్యులు అస్పృశ్యతను అసందిగ్ధంగా నిరాకరించడం. "హిందూ సమాజమున అస్పృశ్యజాతి అనేది లేదు" అని తీర్మానబద్ధంగా ప్రకటించబడింది. రాజకీయంగాను, సాంఘికంగాను, రాజ్యాంగపరంగాను దేశంలో అస్పృశ్యత నిరాకరించబడింది. కాని ధర్మపరంగా నిరాకరింపబడడం ఇంతకుముందు జరుగలేదు. రాజకీయాలు ఎంత ప్రబలంగా ఉన్నా నేటికీ మనలను పాలిస్తున్నది ధర్మప్రబోధకులు. అస్పృశ్యత ఏనాడు ఎందుకువచ్చినప్పటికీ, అదిసమాజ బహిష్కరణకు మరొక రూపంగా నిలిచి ఉంది. సమస్తహిందూసంప్రదాయములకు చెందిన సాధుసంతులు, దేశదేశాలహిందూ ప్రతినిధులు, హైందవ సామాజిక ప్రముఖులు. కార్యకర్తలు ఏకత్రితమయిన ఈ సమ్మేళనం-యావత్తు హిందూసమాజానికి ప్రతినిధులుగా నిల్చి "నా సమాజమున అస్పృశ్యతలేద"ని ప్రకటించడం - ఈ సమాజ బహిష్కరణను రద్దుచేయడం యుగవిశేషం.

జగద్గురు స్వామివిశ్వేశతీర్థులంటారు: "జగత్తులో హరిజనులు అంతర్భాగం కాదా? వారిని మినహాయిస్తే ఇది జగత్తు ఎలా అవుతుంది? మేము జగద్గురువుల మెలా అవుతాము? తమ జగద్గురుత్వాన్ని నిలుపుకొనేందుకైనా జగద్గురువులు జగత్తులోని అందరిని సమభావంతోచూచి ధర్మాన్ని అందివ్వాలి" వారి ఘనగంభీరప్రకటన సభికులను కదిలించి వేయడంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

మొత్తముమీద ఈమహాసమ్మేళనంలో సమగ్రసమాజమును గురించి, విస్తృత మానవాళిని గురించి దృష్టిని సారించడం కనిపిస్తుంది

విస్తృతమానవాళినిగురించి సద్భావన వ్యక్తంచేయడం ఈ ధర్మంలో కొత్త విషయం కాదు:

సర్వేచ సుఖినస్సంతు
సర్వేసంతు నిరామయాః
సర్వేభద్రాణి పశ్యంతు
....

లోకమందెల్లరూ సుఖులైయుందురుగాక. ఎల్లరు ఆరోగ్యవంతులుగా ఉందురుగాక. ఎల్లరు శుభములనే అనుభవింతురుగాక అనే ఆకాంక్ష ఈ ధర్మమున స్వభావసిద్ధవిషయమే.

ఎటొచ్చీ సమాజజీవనంలో విస్మృతి పొందినది నాల్గవపాదం:

"మా కశ్చిద్దుఃఖభాగ్భవేత్"

ఏ ఒక్కరు దుఃఖము నొందకుందురుగాక యను అంశమే కొంతమన స్మృతిపథమును తప్పింది. ఈ మహాసమ్మేళనమునందు ఆ అంశము వక్కాణింపబడుటయే గాక, అందుకు తగిన కార్యాచరణాత్మకమగు ప్రతిపాదనలు కూడా వ్యక్తంకావడం అత్యంత హర్షదాయకమైనవిషయం. *

హిందూమత మహిత

(గత సంచిక తరువాయి)

"ఫలభోక్తృత్వ సమానాధికరణఃయః కర్తాస ఏవ అధికారీ" ఈ నాడు ఏకర్మ చేయనట్టివాడే మరుజన్మమందు ఆ కర్మానుభవానికి వాడే కర్తయగునని మీమాంసా దృఢపై ఖరి,

"ఏహవా అనృణోయః అనిష్ట్వాచైవ యజ్ఞైశ్చ మోక్షమిచ్ఛన్ వ్రజత్యధః" వేద శాస్త్రములు చదివి ఋషిరుణము, హోమ భగవదారాధనలు జేసి దేవ ఋణము, శ్రాద్ధములు పెట్టి పితృఋణము, మాతృ పితృ బంధువులను, ఆకలిగొన్న వారిని పోషించుచు మనుష్యఋణము, గోపశ్వాదులనుపోషించుచు భూతఋణము మున్నగు పంచ మహాయజ్ఞ ఋణములు తీర్చక మోక్షము కోరకూడదని తైత్తిరీయ మనుస్మృతులు ఉద్ఘాటించినవి. పంచమ వేదమనబడు మహాభారతము "యేషాం యే యాని కర్మాణి ప్రాక్సృష్ట్యాం ప్రతి పేదిరే తాన్యేవ ప్రతిపాద్యన్తే సృజమానాః పునః పునః". ప్రతినరుడు పూర్వజన్మ యందు యేయే కర్మలను జేయునో అవి యన్నియు మరల ఆ నరునకు వెనుకటి సృష్టివలె ప్రాప్తించునట. జీవుని ఏ స్థితి లేక జన్మఎత్తవలెనో వానికర్మయే నిర్ణయించునని హిందూశాస్త్రము - నచదైవే ప్రభుత్వమ్.

ఆత్మశరీరాణ్యానిష్ఠో విహితక్రియా జనోఽతిశయవిశేషః సంస్కారః ఇతి సంస్కారప్రకాశే - దోషమైన దానిని పరిశుద్ధిగావించుపని సంస్కారము. సమ్ + కార సుడాగమమురాగా సంస్కార శబ్ద మేర్పడును. సమ్ఇత్యేకీభావే అని నిరుక్తి అనగా ఆత్మ శరీరములకు లేక వస్తువుకు గాని విషమత్వమైన చెడును పారద్రోలి సమత్వమును కలుగజేసి అమృతసిద్ధికి హేతువుకాగలదని నిర్వచనము. హిందూ మతమందు జీవులు పుట్టినదిమొదలు గిట్టు అనంతరము శుభాఽశుభములందు వేద సంస్కారముల నాచరించువిధి ఉన్నది.

"అమృతస్య పుత్రా అభూయ కృణ్వంతో విశ్వమార్యమ్" మర్త్యమిషచే అమృతమునే జూతురు. పాపమునుండి వచ్చిన వారు కారు వీరపుత్రులు. అనార్యులను ఆర్యులుగా జేయుట ఆర్యుల కర్తవ్యమనియు, "ప్రజఇమే లోకాయేషాం లోకానామాప్యై" మనము చేసేటువంటి కర్మ ధర్మానుష్ఠానఫలం వ్యక్తికి ఈ భూలో కానికే గాక మూడులోకముల కంతటికి ఫలము చేకూరుతుందని వేదమే వ్యక్తపరచినది. స్వర్గలోకావి ఆయా దేవతలకు కావలసిన హవిస్సునిచ్చే యోగ్యతగలది హిందూమతము. ఇదే కర్మరహస్యం.

హిందూ సంస్కృతి ఏనాడో విశ్వవ్యాప్తమై నాడు నేడు సంఘము జాతి విశ్వము భగవత్పరిణామసాధనాలే అన్నది దీనికుదాహరణగ ప్రాచీన హిందూమను ధర్మశాస్త్రం ఆధరంగా థాయ్‌లాండ్ రాజ ధర్మసూత్రాలు రూపొందించినట్లు విజయవాడ ఆగమశిల్పసదస్సుకు విచ్చేసిన థాయ్ రాజగురువు మాననీయ శ్రీ వామదేవముని ప్రకటించిరి.

పునర్జన్మనుగురించి 20-11-68 తేదీన ఆంధ్రప్రభవీక్లీలో ప్రకాశింపబడి జయపూరు కాలేజిలెక్చరర్ శ్రీ బెనర్జీగారిచే థాయ్‌దేశ పర్యటనవలన తెలుసుకొనునది. ఉల్లేఖింపబడినదిచూడుడు. థాయ్‌లాండ్‌లో ఒకతను నఖాన్‌సవాన్‌పల్లె పొలిమేరలావలనున్న ఒక వరండామూల చూపించాడు. మెల్లగా మామూలుధోరణిలో ఆయన 49 సంవత్సరాలక్రితం తన మరణానంతరం తన మృతకశేబరం చుట్టూమూగి విలపిస్తున్నవారిని చూచినట్లు, తన అంత్యక్రియ లేవిధంగా జరిగాయో వర్ణించి తన చెల్లెలి గర్భాన తాను పునర్జన్మించినట్లు చెప్పనారంభించాడు. ఆయనపేరు ఫ్రారాజసూతజిర్ణ ఆయన థాయ్‌లాండ్ బౌద్ధసంఘంలో గౌరవనీయుడు. ఆదేశం వాళ్ళకు ఆయన పూర్వజన్మగాథ బాగా తెలుసు. ఆయన పూర్వజన్మలోని బంధువులు ఈ వృత్తాంతమంతా నిజమని తీర్పుచెప్పారు. మాటలు పలకటం నేర్చుకోగానే ఆయన ప్రస్తుత

శ్రీ పండిత పరాంకుశ
సత్యనారాయణ భట్టాచార్య
కొల్లిమర్ల

మాతృమూర్తిని చెల్లీయని పిలువనారంభించడమే కాకుండా ఇతర బంధువులందర్నీ పేర్లతో పిలిచాడు. ప్రస్తుతజన్మలో తెలుసుకోవడానికి వీలుపడని పూర్వజన్మసంఘటన గురించి ఆయన ఎన్నోవివరాలు తెలుసుకున్నాడు. ఇలాంటి నిదర్శనలు దేశవిదేశాలలో ఎన్నో కనుగొన్నారు శ్రీబెనర్జీ. గనుకనే జీవించియున్నప్పు డాచరించు కర్మలతోబాటు మరణానంతరం వైదిక కర్మలను సూచిస్తుంది హిందూమతం.

పక్షీహభూత్వాఽతిదివస్పమేతి ఇతి అధర్వణవేదే - అపరకర్మలవలన ప్రేతత్వము వీడి పక్షిలాంటి సూక్ష్మరూపము బొంది జీవులు ఆయా లోకములు పొందెదరట. పాశ్చాత్యసైంటిస్టు శ్రీ ఆలీవర్ మృతులకు మనకుగల సంబంధము మరణముతో పోదు అనుభవ పూర్వకముగా తెలుపుతున్నామనిరి. భౌతికవిలాస భోగ భూముల్లోగాక ఈ కర్మభూమియైన భారత

హిందూమత మహిత

(గత సంచిక తరువాయి)

"ఫలభోక్తృత్వ సమానాధికరణఃయః కర్తాస ఏవ అధికారీ" ఈ నాడు ఏకర్మ చేయనట్టివాడే మరుజన్మమందు ఆ కర్మానుభవానికి వాడే కర్తయగునని మీమాంసా దృఢపైఖరి,

"ఏహావా అనృణోయః అనిష్ట్వాచైవ యజ్ఞైశ్చ మోక్షమిచ్ఛన్ వ్రజత్యధః" వేద శాస్త్రములు చదివి ఋషిఋణము, హోమ భగవదారాధనలు జేసి దేవఋణము, శ్రాద్ధములు పెట్టి పితృఋణము, మాతృపితృ బంధువులను, ఆకలిగొన్న వారిని పోషించుచు మనుష్యఋణము, గోపశ్వాదులనుపోషించుచు భూతఋణము మున్నగు పంచ మహాయజ్ఞ ఋణములు తీర్చక మోక్షము కోరకూడదని తైత్తిరీయ మనుస్మృతులు ఉద్ఘాటించినవి. పంచమ వేదమనబడు మహాభారతము "యేషాం యే యాని కర్మాణి ప్రాక్‌సృష్ట్యాం ప్రతి పేదిరే తాన్యేవ ప్రతిపాద్యన్తే సృజమానాః పునః పునః". ప్రతినరుడు పూర్వజన్మ యందు యేయే కర్మలను జేయునో అవి యన్నియు మరల ఆ నరునకు వెనుకటి సృష్టివలె ప్రాప్తించునట. జీవుని ఏస్థితి లేక జన్మఎత్తవలెనో వానికర్మయే నిర్ణయించునని హిందూశాస్త్రము - నచదైవే ప్రభుత్వమ్.

ఆత్మశరీరాణ్యానిష్ఠో విహితక్రియాజనోఽతిశయవిశేషః సంస్కారః ఇతి సంస్కారప్రకాశే - దోషమైన దానిని పరిశుద్ధిగావించుపని సంస్కారము. సమ్ + కార సుడాగమమురాగా సంస్కార శబ్ద మేర్పడును. సమ్‌ఇత్యేకీభావే అని నిరుక్తి అనగా ఆత్మ శరీరములకు లేక వస్తువుకు గాని విషమత్వమైన చెడును పారద్రోలి సమత్వమును కలుగజేసి అమృతసిద్ధికి హేతువుకాగలదని నిర్వచనము. హిందూ మతమందు జీవులు పుట్టినదిమొదలు గిట్టు అనంతరము శుభాఽశుభములందు వేద సంస్కారముల నాచరించువిధి ఉన్నది

"అమృతస్య పుత్రా అభూయ కృణ్వంతో విశ్వమార్యమ్" మర్త్యమిషచే అమృతమునే జూతురు. పాపమునుండి వచ్చిన వారు కారు వీరపుత్రులు. అనార్యులను ఆర్యులుగా జేయుట ఆర్యుల కర్తవ్యమనియు, "ప్రజఇమే లోకాయేషాం లోకానామాప్త్యై" మనము చేసేటువంటి కర్మ ధర్మానుష్ఠానఫలం వ్యక్తికి ఈ భూలోకానికే గాక మూడులోకముల కంతటికి ఫలము చేకూరుతుందని వేదమే వ్యక్తపర చినది. స్వర్గలోకావి ఆయా దేవతలకు కావలసిన హవిస్సునిచ్చే యోగ్యతగలది హిందూమతము. ఇదే కర్మరహస్యం.

హిందూ సంస్కృతి ఏనాడో విశ్వవ్యాప్తమై నాడు నేడు సంఘము జాతి విశ్వము భగవత్పరిణామసాధనాలే అన్నది దీనికుదాహరణగ ప్రాచీన హిందూమను ధర్మశాస్త్రం ఆధారంగా థాయ్‌లాండ్ రాజ ధర్మసూత్రాలు రూపొందించినట్లు విజయవాడ ఆగమశిల్పసదస్సుకు విచ్చేసిన థాయ్ రాజగురువు మాననీయ శ్రీ వామదేవముని ప్రకటించిరి.

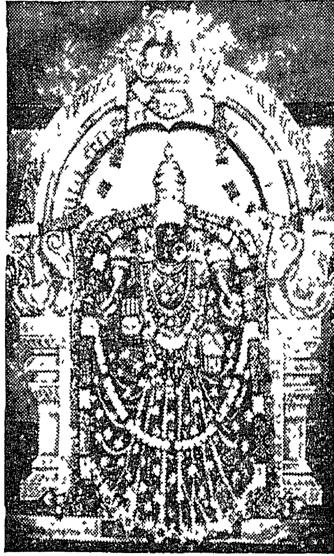
పునర్జన్మనుగురించి 20–11–68 తేదీన ఆంధ్రప్రభవీక్లీలో ప్రకాశింపబడి జయపూరు కాలేజిలెక్చరర్ శ్రీ బెనర్జీగారిచే థాయ్‌దేశ పర్యటనవలన తెలుసుకొనునది. ఉల్లేఖింపబడినదిచూడుడు. థాయ్‌లాండ్‌లో ఒకతను నఖాన్‌సవాన్‌పల్లె పొలిమేరలావలనున్న ఒక వరండామూల చూపించాడు. మెల్లగా మామూలుధోరణిలో ఆయన 49 సంవత్సరాలక్రితం తన మరణానంతరం తన మృతకశేబరం చుట్టూమూగి విలపిస్తున్నవారిని చూచినట్లు, తన అంత్యక్రియ లేవిధంగా జరిగాయో వర్ణించి తన చెల్లెలిగర్భాన తాను పునర్జన్మించినట్లు చెప్పనారంభించాడు. ఆయనపేరు ఫ్రారాజసూతజిర్ణ ఆయన థాయ్‌లాండ్ బౌద్ధసంఘంలో గౌరవనీయుడు. ఆదేశం వాళ్ళకు ఆయన పూర్వజన్మగాథ బాగా తెలుసు. ఆయన పూర్వజన్మలోని బంధువులు ఈ వృత్తాంతమంతా నిజమని తీర్పుచెప్పారు. మాటలు పలకటం నేర్చుకోగానే ఆయన ప్రస్తుత

శ్రీ పండిత పరాంకుశ
సత్యనారాయణ భట్టాచార్య
కొల్లిమర్ల

మాతృమూర్తిని చెల్లీయని పిలువనారంభించడమే కాకుండా ఇతర బంధువులందర్నీ పేర్లతో పిలిచాడు. ప్రస్తుతజన్మలో తెలుసుకోవడానికి వీలుపడని పూర్వజన్మసంఘటన గురించి ఆయన ఎన్నోవివరాలు తెలుసుకున్నాడు. ఇలాంటి నిదర్శనలు దేశవిదేశాలలో ఎన్నో కనుగొన్నారు శ్రీబెనర్జీ. గనుకనే జీవించియున్నప్పు డాచరించు కర్మలతోబాటు మరణానంతరం వైదిక కర్మలను సూచిస్తుంది హిందూమతం.

పక్షీహభూత్వాఽతిదివస్స మేతి ఇతి అధర్వణవేదే – అపరకర్మలవలన ప్రేతత్వము వీడి పక్షిలాంటి సూక్ష్మరూపము బొంది జీవులు ఆయా లోకములు పొందెదరట. పాశ్చాత్యసైంటిస్టు శ్రీ ఆలీవర్ మృతులకు మనకుగల సంబంధము మరణముతో పోదు అనుభవ పూర్వకముగా తెలుపుతున్నామనిరి. భౌతికవిలాస భోగ భూముల్లోగాక ఈ కర్మభూమియైన భారత

తిరుచానూరు శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయంలో...

ఆర్జితడోలోత్సవం

ప్రతి శుక్రవారంనాడు సాయంత్రం అద్దాల మంటపంలో దేవస్థానంచే డోలోత్సవం (ఊంజల్ = ఊయలసేవ) నిర్వహించబడుతుంది. కాని ఈ సేవ దేవస్థానానికే పరిమితం కాదు. రు. 150 చెల్లించి గృహస్థులు ఈ సేవలో పాల్గొనవచ్చు. గృహస్థు ఆయనకు సంబంధించినవారు మొత్తం 4 వ్యక్తులు అద్దాలమంటపంలో కూర్చుని సేవ తిలకింపవచ్చు. సేవ తరువాత గృహస్థుకు వెండిపతకం బహూకరించబడుతుంది. అదనంగా పాల్గొనే ప్రతి భక్తుడు రు. 25/- చెల్లించవలసి ఉంటుంది. భక్తులీ సదవకాశాన్ని వినియోగించుకొని తరింపవచ్చు.

తి. తి. దేవస్థానం, తిరుపతి.

దేశంలో పుట్టినందుకు వేదవిజ్ఞానాన్ని అందుకొని కర్మాచరణవలన సంసారతరణాన్ని పరమపదాన్ని అందుకునేమార్గాన్ని అనుసరించడమే శరణ్యం. కర్మ జ్ఞాన భక్తియోగములు భిన్నభిన్న స్వతంత్రసరణులుగాక భగవదారాధన మార్గములోని విభిన్న మజిలీలు. ఆత్మశ్రేయము నెవ్వడు గోరునో అతడు భగవత్పాదసేవనము గావించవలెను. మరల పుట్టుకలేకుండుటకు విగ్రహారాధనము పరమఉపాసనా సాధనము. గమనించుడు మహానారాయణోపనిషత్:

ఉపాసయాయే ముక్తింగతాస్తేషాగ్ం సాకారోముక్తసాకారః తస్యాఽఖండజ్ఞానే నావిర్భవతి – యెవరు ఉపాసనచే ముక్తి పొందగోరుదురో వారికి భగవద్విగ్రహ రూప ఆరాధన చెప్పబడినది. అందువలన చేతనునికి అఖండజ్ఞాన మావిర్భవించునని అనుచున్నది. పారమాత్మికోపనిషత్తు యును-"పాతః పాదాయపాదితే" ఇక్కడ చరణగ్రహముతో భగవద్దివ్యమంగళవిగ్రహోపలక్షణమగుచున్నది. పురుషార్థసాధనకు భగవచ్చరణవరణమే తగియున్నదని తేలుచున్నది. 'పర్యుపాసతే' ఉపాసించుచున్నారు అను గీతావాణికి భగవచ్ఛంకర భాష్యమందు ఇట్లు కటాక్షింపబడినది.

"ఉపాసనంనామ యథాశాస్త్రముపాస్యస్యార్థస్య విషయీకరణేన సామీప్యముపగమ్య తైలధారావత్సమాన ప్రత్యయప్రవాహేణ దీర్ఘకాలం యదాసనం తదుపాసనమాచక్షతే" ఏమనగా నుపాస్యవస్తువును శాస్త్రోక్తవిధితో బుద్ధికి విషయమునుగా గావించి దాని దగ్గరకు జేరి ఎడతెగక సమాన వృత్తిప్రవాహముచే దీర్ఘకాలము వరకు దాని యందుండుటను ఉపాసన యందురు.

(28వ పేజీలో చూడుడు)

అన్నమాచార్యులు - నాట్యము

వన్దే బృన్దావనచరం - వల్లరీజనవల్లభమ్।
జయన్తీసమ్భవం ధామ వైజయన్తీ
విభూషణమ్ ॥

శ్రీమంతంబగు భారతదేశమున నాట్య శాస్త్రమనునది, యిహపరసాధనకై బ్రహ్మదేవునిచే దైవసాన్నిధ్యము చేరుట కొక మార్గముగాఁ జేయబడి మానవునకొసంగిన విద్యగా పరిగణింపబడుచున్నది. దీనినే 'పంచమవేదముగా' భరతుడు మొదలుగాగల నాట్యశాస్త్రకర్తలు వచించినారు.

దేవానామసురాణాం చ రాజ్ఞామథ
కుటుంబినామ్।
బ్రహ్మర్షీణాం చ విజ్ఞేయం నాట్యం
వృత్తాన్తదర్శకమ్ ॥
యోఽయం స్వభావో లోకస్య సుఖదుఃఖ
సమన్వితః।
సోఽంగాద్యభినయోపేతో నాట్యమిత్యభి
ధీయతే ॥

అంతియేగాక

నాట్యమందుపయోగపడని జ్ఞానము జ్ఞానము గానేరదు. శిల్పము శిల్పత్వము నొందదు, విద్యయు విద్యగా రాణించదు. కళ కళత్వమునొందదు, అట్లే యోగము కర్మయును తమ సహజత్వముల నొందలేవు అని వచించినారు.

శ్లో॥ న తద్జ్ఞానం నతచ్ఛిల్పం నసావిద్యా
నసాకలా।
నతద్యోగో నతత్కర్మ నాట్యేఽస్మిన్యన్న
దృశ్యతే ॥

మానవులు- రాక్షసులు-ఋషులు మొదలగు వారలందరు నాట్యశాస్త్రములను వ్రాసినారు.

శంభురీరిత స్తథా బ్రహ్మ మాధవో
నందికేశ్వరః।
దత్తిలో కోహళశ్చైవ యాజ్ఞవల్క్యశ్చ
నారదః ॥
హనూమాన్విఘ్నరాజశ్చ షణ్ముఖోఽథ
బృహస్పతిః।
అర్జునో రావణశ్చైవ కన్యాబాణసుతా తథా॥
ఏతే భరతకర్తారో భువనేషు ప్రకీర్తితాః ॥

వీరందరు రచించిన నాట్యశాస్త్రములలో నాట్యమనగా నృత్యనాటకమని (ఇతివృత్తప్రధానమై నృత్యసంగీతముతో, ప్రయోగింపబడునది) భావించి దాని కనుగుణముగా లక్షణగ్రంథములను రచించినారు. వీనియన్నిటియందు రసము ప్రధానము. భావాశ్రయము రసము. ఈ భావములు మానసవికారమువలన కలుగుచున్నవి. "వికారో మానసోభావః" అనిగదా వచించినారు. భావమును బాగుగా వ్యక్తపరచునది అభినయము. అభినయ శబ్దోత్పత్తిని గురించి పెద్దలీ విధముగా నిర్వచించిరి.

"అభి పూర్వకస్య 'ణీన్' ధాతోరాఖ్యానార్థ
స్యనిర్ణయః
యస్మాత్పదార్థాన్నయతి తస్మాదభినయ
స్మృత ః॥"

మనసులో కలిగిన భావములయర్థము వ్యాఖ్యానించునది. ఆ వ్యాఖ్యానార్థములను విశదముగా తెలియచేయునది "అభినయ" మనబడును. అందుచే నాట్యము నందభినయమునకు ప్రాముఖ్యముమెండు. మానసిక నైజమునేగాక మానసిక పరిణామములను సామాజికులకు తెలియజేయునది కవిత. ఆ కవితలను మనోరంజకములుగను శ్రవణానందకరములుగా చేయునది గానము. అందలి గానములను సువ్యక్తములుగాఁ జేయుచూ కనులవిందును గూర్చునది యభినయము ఈ మూడింటి సమ్మేళనమే నాట్యము.

అభినయముచేయుట, రససిద్ధి సామాజికునకు కలిగించుట యొక యోగము. అందులచే కళాకారుడు తానాయాయవస్థల యందు లీనమై సామాజికుని లీనమగు

శ్రీమతి యం. కొంచనమాల
తిరుపతి.

అన్నమ ప్రభ

నట్లు చేయుచున్నాడు. అందులచే శ్రవ్య కావ్యములకన్న దృశ్యకావ్యములు (నాట్యములు) ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఇవి పండిత పామరజనామోదకములు. "శిశుర్వేత్తి; పశుర్వేత్తి వేత్తిగానరసం ఫణిః" యని నుడివినట్లు గానవిద్య ప్రసిద్ధికాగా, ఇహ పరసాధకమైనది 'నాట్యవిద్య' యగుచున్నది. ఇది బ్రహ్మానందకరము. మోక్షప్రాప్తికి రాచబాట అందులకే పలువురు వాగ్గేయకారులీ మార్గము ననుసరించినారు. వీరిలో ముఖ్యులు జయదేవుడు, నారాయణతీర్థులు, త్యాగరాజస్వామి, సిద్ధేంద్ర యోగి, క్షేత్రజ్ఞుడు, అన్నమాచార్యులవారు మొదలగువారు. వీరందరు మధురభక్తిని ఆధారముగా జేకొని శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణావతారకథలనుఆడిపాడి తరుణోపాయమును కనుగొని మనకందరకు ఆ మార్గమును చూపినారు.

"చాలెడ నిదియే సత్యము సుండో
చేటులేదితని సేవించినను"

అని అన్నమాచార్యులు వేంకటపతి పాద ధ్యానమే మనకు సత్యమార్గమని నొక్కి చెప్పినాడు.

శ్రీ తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు 15వ శతాబ్దమునకు చెందిన పదకవితా పితామహుడు. ఈ మహానుభావు డించుమించు 2,000 సంకీర్తనలు వ్రాసినాడు. ఇందులో

సుమారు 20,000 కీర్తనలు శృంగార పదములు. అన్నమాచార్యులు ద్వంద్వముల యందు పరమాత్మస్వరూపమును చూసిన ధన్యజీవి. కష్టసుఖములలో శ్రీ వేంకటేశునిజూచిన మహామనీషి. శరీరవాఙ్మనములను శ్రీహరిసంకీర్తనలకర్పించి దేహప్రాణములను నిమిత్తమాత్రముగా నమ్మి తనజన్మ భగవద్విలాసమని నమ్మినవాడు అందుచే ప్రపంచమునందలి పామరజనులలో బహుళప్రచారమందున్న సభ్యత, మర్యాదలతనినంటలేదు. దేనినిచూచినను విశ్వరూపుడైన వేంకటేశ్వరరూపముగనే భావించుటచే యుక్తాయుక్తములు సభ్యాసభ్యములు అతనికొకటిగానే కనబడినవి. అందులకే అన్నియు వేంకటేశార్పణముగా జేయుటయేగాక; పరమాత్మని యత్త, కోడలు, చెంచిత, రాజు, దేవుడుగా యిది యదియననేల పిపీలికాది పరబ్రహ్మ ముగాఁ జూడగల్గినాడు. చాలపదముల యందు విప్రలంభ శృంగారమును వర్ణించుచూ, చివరి చరణమునందు సంభోగింప జేసినాడు, ఈతడు బహుస్వతంత్రుడు. అందుచే భావములను సర్వస్వతంత్రముగా తీర్చిదిదినాడు. ఈతని పదములందలి భావోద్వేగములు, రచనారీతులు, భాషాప్రయోగములు మొదలగునవన్నియునూ ఈతని స్వాతంత్ర్యమును చాటిచెప్పుచున్నవి. దేనిని చూచిననూ, దేనిని చెప్పిననూ, మరియేదానిని తలచిననూ తన యంతరంగమందు భగవంతుని మరువని భక్తుడీ మహనీయుడు. తనసంకీర్తనములను పాడునపుడు సంతోషపారవశ్యమున గజ్జెకట్టి చిందువేసెనేమో! కాని ఈ సంకీర్తనలను నట్టువకత్తెలు నాట్యముచేయ నుద్దేశించి నట్లు కానరాదు.

అన్నమాచార్యుల కాలమునఁనే కాదు; పెదతిరుమలయ్య చినతిరుమలయ్య కాలములోనునివిసంకీర్తనములుగా పాడినట్లగుపించునేగాని, నాటి నాట్యాచార్యులీ సంకీర్తనలను విశదపరచి యభినయనృత్తముల నుపయోగించినట్లగపడుటలేదు. ఏమన

చినతిరుమలయ్య తన సంకీర్తనలక్షణమున అన్నమాచార్యుల సంకీర్తనలప్రాముఖ్యము నభివర్ణించుచూ -

పావనములు హరిభక్తి వి
భావనములు సర్వమంత్రపరమరహస్యో
ద్భావనములు గాయకనిక
రావనములు తాళ్ళపాకయన్న యపదముల్॥

మరియునూ,

రంజనములు, దుర్గుణగణ
భంజనములు విమలకమలభవజనకగుణా
సంజనములు సుజ్ఞాన ధ
నాంజనములు తాళ్ళపాకయన్న యపదముల్॥

సారంబులు హరికరుణా
సారంబులు విబుధనికరసంపూర్ణసుధా
హారంబులు బహుదేశ వి
హారంబులు తాళ్ళపాకయన్నయపదముల్॥

అంతియేగాదు;

వేదంబులు పౌరాణిక
వాదంబులు వరకవిత్వవాణీపీఠా
నాదంబులు కృతసుజనా
హ్లాదంబులు తాళ్ళపాకయన్నయపదముల్॥

అనుచు పలురకముల వర్ణనలందుకూడ నెచ్చటను నర్తనకనువైనవని వర్ణించలేదు. అంతియేగాక, ఈ పదములువిన్నంతనే, పాపసంఘము లణగిపోవుననియు, అట్టి పదబంధకవితారక్తుండై, యీశ్వరవాగ్విరక్తుండయ్యె. వేంకటశైలనాథుడని వాని ప్రాశస్త్యమును గూర్చిగాని, చెప్పునపుడు గూడా నాట్యమునుగూర్చిగాని, నృత్యమును గురించిగాని నుడువలేదు.

ఈ కీర్తనలు "శ్రుతులై, శాస్త్రములై, పురాణకథలై, సుజ్ఞానసారంబులై, యతిలోకాగమవీథులై, వివిధమంత్రార్థంబులై నీతులై, కృతులై, వేంకటవల్లభరతిక్రీడారహస్యంబులై, నుతులై తాళ్ళపాకయన్న వచోనూత్నక్రియల్ చెన్నగున్" యని వ్రాసినాడు. ఇందు "శాస్త్రములై" యను ప్రయోగమువలన మనము, నాట్యశాస్త్రము కూడా నొక శాస్త్రమైనందున దూరాన్వయము చేయవచ్చునేమోగాని ఇదమిత్థ

ముగా నీ సంకీర్తనలను అభినయములకు నిర్దేశించినవని చెప్పవీలుగాకున్నది.

ఇంకను తాళ్ళపాక చినతిరుమలాచార్యులు భరతాదుల గ్రంథములయందలి లక్షణములకు లక్ష్యముల పదకవితాపితామహుడు యేర్పరచెననియు వ్రాసినాడు. ఈ పదముల సంప్రదాయము రమణీయ సంగీతరత్నాకరప్రబంధాధ్యాయమునందు సముచిత సంగీతచంద్రికాదేశైకమందు, సంగీతచూడామణి, సంగీతసుధాకరగ్రంథములయందు చెప్పబడినదని, ఆ పదమే యన్నింటికి మూలమై భరతశాస్త్రమందు పదిహేనవ (15) అధ్యాయమున విమల వృత్తచూర్ణనిబంధక వివిధనామభవ్యలక్షణములకునాస్పదమై యొప్పుచున్నదనిచెప్పుటచే భరతశాస్త్రమును కూలంకషముగా చదివినవాడన్నమాచార్యుడని; వానిని చదివి క్రొత్తమార్గముల నవలంబించి సంకీర్తనలక్షణముల వ్రాసినాడని తెలియుచున్నది.

నాట్యశాస్త్రమును చదివినవాడైయుండియు యభినయానురక్తుడుగా కాలేదనను మానము రాకమానదు. ఈ సంకీర్తనల చదువునప్పుడు. కాని అన్నమయ్య శృంగారమంజరి రచనలలో 'కురవంజి' నాటకములు స్ఫురించురీతిని రచన కావించినాడు. అంతేకాక ఈ శృంగారమంజరి దృశ్యకావ్యముగా మలచుట కనువుగా నున్నదని నాట్యవిద్యయందేపాటి జ్ఞానమున్నవారికైననూ దోపకమానదు. అందుచేత నీ సంకీర్తనల మాత్రమన్నమాచార్యులు నాట్యప్రయోగమున కుద్దేశింపలేదని నా యల్పదృష్టికి తోచుచున్నది. అంతియేగాక నీ కీర్తనములు భజనసంప్రదాయములలో పాడు వాడుక నేటికియున్నదని, అటుల పాడు భజనకారులవద్ద ఆ సంప్రదాయములో మెట్టుపరచి వంశాను క్రమముగా పుదుక్కోట భాగవతారులచే క్రమముగా పాడబడు పాటలను ఇరువదియైదింటిని శ్రీకామిశెట్టి శ్రీనివాసులుశెట్టిగారు సేకరించినారు. శ్రీమాన్ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు కూడా తమ తల్లిగారు అన్నమాచార్యులపాటలు పాడుతుండెడివారని, ఆమెవద్ద తాము నొకటిరెండు కీర్తనలు నేర్చుకొంటిమని, మైసూరులో భజనలు చేయువారలుకూడా అన్నమాచార్యుల కీర్తనలను భజనలో పాడు సంప్రదాయమున్నట్లుగుపడుచున్నదని నెలవిచ్చెడివారు. అందుచే అన్నమాచార్యుల సంకీర్తనములకు నాట్యమాడు సంప్రదాయమున్నట్లు యే ఆధారములు దొరకుటలేదు, అంతియేగాక సంకీర్తనలక్షణముల దెలుపుచూ నేకధాతు పదలక్షణము నందు

తగనేకధాతు పదమీ
జగముననేలేదు నాట్యశాలలదేశిన్
మొగవరియని పాడుదురది
యుగముంబల్లవియుం గూడియుండుజవియై

అనినాడు. అనగా ఆకాలపు నాట్యపద్ధతులు బాగుగా తెలిసినవాడు చిన్నన్నయైననూ నృత్యము గురించి అన్నమాచార్య కృతి వైభవములలో ప్రస్తావించకయుండుట ఆశ్చర్యకరమేగాక ఆ నృత్యమునకు ఈ సంకీర్తన వినియోగమిష్టములేదేమోయను శంకయంకురించకమానదు. కాని ఆకాలమునందలి నృత్యనాటకముల నృత్యరీతుల ప్రభావము అన్నమాచార్యులకవిత్వముపై లేకపోలేదు. పదాభినయమేగాక జక్కుల పాటలు, హరిదాసుల ప్రభావము గొబ్బి కోలాటముల ప్రభావమీయనపై బడినట్లు సంకీర్తనలలో తెలియుచున్నది. ఉదా! కొండనిదోపరికి గొబ్బిళ్ళో అనునది గొబ్బిపాట. చక్కనితల్లికి చాంగుభళా కోలాటపు పాట. ఇంకను శ్రీకృష్ణలీలలను గూర్చిన గోపికలమొఱలు, యశోదసమాధానములు చెంచిత నరసింహా సంవాదములు, భూదేవి

(22 పేజీలో చూడుడు)

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి

సప్తగిరి మాసపత్రిక చందాదారులలో దిగువ పేర్కొన్నసంఖ్యవారిచందా 31-5-79 తేదీకి అంతమగును. చందాదారులు ఈవిషయమును గమనించి M. O. ద్వారా దిగువ పేర్కొనిన ప్రకారము మనియార్డరు కూపనునందు తమ చందా సంఖ్య పూర్తి విలాసమును పేర్కొని, త్వరలో చందా పంపని యెడల ఆ తేదీ దరిమిలా పత్రిక పంపబడదు.

65 69 81 92 93 94 140 166 170 176 179 186 121 122 123 127 236 275 276 332 336 339 350 351 392 395 396 502 510 739 826 1508 1514 1519 1527 1531 2271 2272 2280 2283 2284 2285 2287 2300 2302 2314 2316 3351 3353 3359 3371 3384 3390 3449 3496 4551 నుండి 4562 4565 4568 4569 4570 4573 4574 4575 నుండి 4584 4587 4589 నుండి 4619 4621 నుండి 4623 4625 నుండి 4630 4635 4647 నుండి 4649 4655 4656 4704

గమనిక:- (1) సప్తగిరి చందాలు 15 తేదిలోగా చేరునట్లు పంపవలెను. ఆ తరువాత చేరిన చందాలకు మరునెలనుండి మాత్రమే పత్రిక పంపబడును.

(2) కొత్తచందాదారులు కూపనులో 'కొత్తచందా' అని పేర్కొనవలెను. పాతవారు కూపనులో తమ చందాసంఖ్య నమోదుచేయవలెను.

(3) సప్తగిరి చందాలు ఈ క్రింది అడ్రసుకే తమ పిన్‌కోడ్ తెలియజేస్తూ పంపవలయును.

సప్తగిరి మాసపత్రిక సం॥ చందా రు. 6/-

మార్కెటింగ్ ఆఫీసరు
పబ్లికేషన్ సెక్షన్
ప్రెస్‌కాంపౌండ్, 517501 తిరుపతి

శ్రీ అన్నమాచార్య సంకీర్తనామృతము

శ్రీ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య, తిరుపతి

అవ:- భగవంతుని మాయా విలాసమును వర్ణించుచున్నాడు —

57

కేదారగౌళ

పరమాత్మువి నోరఁ - బాడుచును ఇరు
దరులు గూడఁగ దోసి - దంచీ మాయ.
॥ పల్లవి ॥

1. కొలఁది బ్రహ్మాండపుఁ - గుందెనలోన
కులికి జీవు లను - కొలుచు నించి,
కలికి దుర్మోహపు రో - కలి వేసి
తలఁచి తనువులను - దంచీ మాయ. ॥పర॥

2 తొంగలి రెప్పల రా - త్రులుఁ బగలును
సంగడి కన్నులుగా - సరిఁదిప్పుచు,
చెంగలించి దిక్కులనే - చేతు లూచుచు
దంగుడు బియ్యాలుగా - దంచీ మాయ
॥ పర ॥

3. అనయముఁ దిరు వేంక - టాధీశ్వరుని
పనుపడి తనలోఁ - బాడుచును,
వొనరి విన్నాణి జీ - వులనెడి బియ్యము
తనర నాతని కియ్య - దంచీ మాయ *
॥ పర ॥ (5-72)

మాయ యనునది ఒక ఇల్లాలు. ఆమె పరమాత్ముడు విషయముగాగల దంపుళ్ల పాటను నోరార పాడుచు జీవులు అను ధాన్యమును రోటవేసి దంచుచున్నది. సుఖ దుఃఖములు, పుణ్యాపాపములు అను ద్వంద్వములే ఆ రోటిమీది ధాన్యమునకు ఇరుదరులుగా నున్నవి. వాటిని కూడ ద్రోసికొనుచు మాయ తన దంపుడు పని కొనసాగించుచున్నది.

మాయ స్వల్పమైన బ్రహ్మాండము అను కుందెనలో జీవులు అను ధాన్యమును అల్లాడించి నింపుచున్నది. ఆ పైన జీవులను లొంగదీయుటలో నేర్పరియైన వ్యామోహము అను రోకలి వేసి బుద్ధిపూర్వకముగా వారి శరీరము అనెడు పొట్టు ఊడిపోవునట్లు దంచుచున్నది.

వాలు రెప్పలుగల (రెప్పల బోలు రెండు సంధ్యలు గల) రేయింబవళ్ళు అను జంట కన్నులను సరిగా త్రిప్పుచు విజృంభించి దిక్కులనెడు చేతులు ఇటు నటు ఊపుచు మాయ జీవులను మెదుగుడు బియ్య మగునట్లుగా దంచుచున్నది.

ఎల్లప్పుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుని తనలో తాను అలవాటు చొప్పున పాడుకొనుచు జ్ఞాన స్వరూపులైన జీవులనెడు బియ్యమును ఆ దేవున కర్పించుటకై మాయ పై విధముగా దంచుచున్నది.

విశే: ధాన్యము దంచువారు దంపుళ్ల పాట పాడుచుందురు. కుందెన కిరువైపుల బడు ధాన్యమును కాళ్ళతో కూడ ద్రోయుచుందురు. చేతులు విసరుచు రోకలి వేయుచుందురు. పొట్టూడునట్లు దంచి బాగుగా మెదిగిన బియ్యమును యజమాని కప్పగింతురు. ఈ లోక వృత్తముతో మాయావిలాస మిట పోల్చబడినది. అవిద్యకు లోబడి. ద్వంద్వములకు జిక్కి వ్యామోహమునకు వశమై నలిగిపోయిన జీవులు తుదకు విద్యాప్రభావముచే విజ్ఞులై భగవంతుని జేరుచున్నారనుట ఇందలి పరమార్థము.

'మాయాం తు ప్రకృతిం విద్ధి
మాయినం తు మహేశ్వరమ్'
(శ్వేతాశ్వ–4–10)

అని శ్రుతివచనము. మాయయే ప్రకృతి. దానిని ప్రవర్తింపజేయు వాడు పరమాత్ముడే. తన వినోదమునకై ఆయన ప్రకృతినట్లు వినియోగించినాడు.

అనంతకోటి బ్రహ్మాండములతో నిండిన ఈ విశాల విశ్వములో మనము నివసించు బ్రహ్మాండము మిక్కిలి స్వల్పమైనది. అందుచేతనే ఇక్కడ అది చిన్న కుందెనగా రూపింపబడినది. సుఖ దుఃఖములు, పుణ్యాపాపములు మొదలైన ద్వంద్వముల మధ్య జీవు లిటునటు కొట్టుమిట్టాడుచున్నారు. కాంతాకనకాదులపై వారికి గల వ్యామోహమే వారిన్ని బాధలకు లోనై జన్మ జరా మరణాత్మకమైన సంసార చక్రములో బడి నలిగిపోవుటకు కారణమగు చున్నది. దుర్మోహ మిట రోకలిగా పేర్కొనబడుటకు హేతువిదే.

మాయా పరిమోహితుడైన జీవుడు శరీరము దాల్చి స్త్రీలు, అన్న పానములు మున్నగు విచిత్ర భోగము లనుభవించుచున్నాడని కైవల్యోపనిషత్తు చెప్పుచున్నది —

స ఏవ మాయా పరిమోహితాత్మా
శరీర మాస్థాయ కరోతి సర్వమ్।
స్త్రియన్నపానాది విచిత్ర భోగైః
స ఏవ జాగ్రత్పరితృప్తి మేతి॥
(కైవల్యం–1–12)

ప్రకృతిచే ఇట్లు బహుకాలము నానా బాధలకు గురికావింపబడిన జీవులు చివరికి

(వ) ఇరుదరులు = రెండు ప్రక్కలు, సుఖ దుఃఖాది ద్వంద్వములు.
1. కులికి = అల్లాడించి, కొలుచు = ధాన్యము; కలికి దుర్మోహపు = నేర్పరియైన దుష మోహమనెడు.
2. తొంగలి రెప్పల = వాలు రెప్పల; సంగడి కన్నులు = జతగూడిన కన్నులు; చెంగలించి = విజృంభించి, దంగుడు = మెదుగుడు.
3. పనుపడి = అలవాటుపడి; విన్నాణి = విజ్ఞాని.

* సా. రే. ని. రే. లలో ఈ పాటకు పెక్కు పాఠ భేదము లున్నవి. శ్రీ రాళ్ళపల్లి వారి సవరణ ఇచట అనుసరింపబడినది,
(చూ. తా. పా: II–P. 114)

తమ అజ్ఞానమును గుర్తించి పశ్చాత్తాపము నొందుచున్నారు. భగవంతుని జేరుటకై పరితపించుచున్నారు. భగవత్ప్రాప్తి కవసరమైన విజ్ఞానమును పొందుచున్నారు. అట్లు విజ్ఞాన స్వరూపులైన వారిని ప్రకృతియే తుదకు పరమాత్ముని సన్నిధికి జేర్చుచున్నది. "ఆతని కియ్యా దంచీ" అనుటలోని సారార్థమిదే.

భగవత్పరమైన అనన్య భక్తితోనే ఈ మాయ దాటవలసియున్నది. ఎవరు తన యెడల ప్రపన్నులగుదురో వారే త్రిగుణాత్మకమై దాట శక్యముగాని దైవ మాయను దాటి పోగలరని శ్రీకృష్ణుడు నుడివెను –

దైవీ హ్యేషా గుణమయీ
మమ మాయా దురత్యయా।
మామేవ యే ప్రపద్యన్తే
మాయా మేతాం తరన్తి తే॥
(గీత – 7–14)

* *

ఆవ: అధ్యాత్మ శృంగార భావములను మేళవించుచు జగత్ప్రభువును వర్ణించుచున్నాడు —

58

శ్రీరాగం

ఏతదఖిలంబునకు - నీశ్వరుండై సకల
భూతలములోనఁదాఁ - బొదలువాఁడితఁడు.
॥పల్లవి॥

1. గోపాంగనల మెఱుఁగు-గుబ్బ చన్నులమీద
చూపట్టు కమ్మ క - స్తురి పూఁత యితఁడు,
తాపసోత్తముల చిం - తా సౌధములలోన
దీపించు సుజ్ఞాన - దీప మితఁడు ॥ఏత॥

2. జలధి కన్యాపాంగ - లలితేక్షణములలో
కలసి వెలుఁగుచు నున్న - కజ్జలంబితఁడు,
జలజాసనుని వదన - జలధి మధ్యమునందు
అలర వెలువడిన పర - మామృతం బితఁడు ॥ఏత॥

3. పరివోని సురత సం - పదల నింపులచేత
పరవధూతతికి పర - వశమైన దితఁడు,
తిరువేంకటాచలా - ధిపుఁడు తానై యుండి
పరిపాలనము సేయ-భారకుండితఁడు॥ఏత॥
(5-112)

ఈ సమస్త విశ్వమునకు ప్రభువై సర్వ ప్రాణికోట్ల అంతరంగములలో వర్ధిల్లువాడీ పరమాత్ముడు.

ఇతడు మెఱుంగు లీను గోపికల గుబ్బని చన్నులపై కనిపించు పరిమళము గల కస్తూరిపూత. ఇతడు మునిశ్రేష్ఠుల ధ్యానములను మేడలలో ప్రకాశించు సుజ్ఞాన మనెడు దీపము.

ఇతడు సముద్రుని బిడ్డయైన లక్ష్మీదేవి యొక్క కడగంటి విలాసపు చూపులలో కలిసి వెలుగుచున్న కాటుక. ఇతడు చతుర్ముఖుని ముఖములనెడు సముద్ర మధ్యమునుండి పైకి దేలిన పరమామృతము. అనగా బ్రహ్మవదనముల నుండి పుట్టిన వేదములలోని సారము పరమాత్ముడనుట.

ఇతడు కొఱతలేని సురత సంపదల సమృద్ధులతో కాంతా రత్నముల కధీనమైనవాడు. మరియు నితడు తాను శ్రీ వేంకటాచల ప్రభువై యుండి సమస్త లోకపరిపాలన భారము వహించినవాడు.

వి: భగవంతుని అన్నమయ్య అధ్యాత్మయోగ సాధ్యునిగానే కాక పరమ శృంగారమూర్తిగా గూడ భావించి భావించి వేలకొలది సంకీర్తనలను రచించి

శ్రీ వేంకటాచలాధిపుడు

నాడు. ప్రకృత సంకీర్తనములో పై రెండు భావములను మేళవించినాడు. పాటలోని మూడు చరణములలోను పూర్వార్ధములు శృంగారపరముగను, తక్కిన భాగము లధ్యాత్మపరముగను సాగినవి. కామముతో గోపికలు, ధ్యానముచే పరమర్షులు ఆ పరమాత్ముని జేరిరను తత్త్వమును ఈ పాట ప్రకటన మొనర్చుచున్నది.

సమస్త ప్రపంచమునకు కర్తయై భరించువాడు పాలించువాడు, ఆ పరమాత్ముడే. 'భువనస్య గోప్తా విశ్వాధిపః' (శ్వేతాశ్వతరం-4-15) ఇత్యాది శ్రుతులిట ప్రమాణములు. మరియు జగత్పరిపాలన సామర్థ్యము శ్రీహరికి దప్ప మరియెవ్వరికిని లేదని విష్ణు పురాణము ప్రకటించుచున్నది.

న హి పాలన సామర్థ్యం
ఋతే సర్వేశ్వరం హరిమ్।
స్థితం స్థితౌ మహాప్రాజ్ఞః
భవ త్యన్యస్య కస్యచిత్॥
(విష్ణుపురాణం 1-22-21)

ప్ర ఏతదఖిలంబునకు = ఈ సమస్తమునకు.

1. చింతాసౌధములలోన = ధ్యానమను భవనముల యందు,

2. జలధి కన్యాపాంగ లలితేక్షణములలో = సముద్రుని పుత్రికయైన లక్ష్మీదేవియొక్క కడగంటి విలాసపు చూపులలో; కజ్జలంబు = కాటుక;

జలజాసనుని వదన జలధి మధ్యమునందు = బ్రహ్మ ముఖములనెడు సముద్రము యొక్క మధ్యలో.

3. పరివోని=కొఱతపడని, భారకుండు = బరువు మోయువాడు.

మరియు
"ఏకో దేవః సర్వ భూతేషు గూఢః
సర్వవ్యాపీ సర్వభూతాంతరాత్మా"
(శ్వేతాశ్వతరం-6-11)

ఇత్యాది శ్రుతులు,
"ఈశ్వరః సర్వభూతానాం
హృద్దేశేఽర్జున తిష్ఠతి"
(గీత -18-61)

ఇత్యాది స్మృతులు భగవంతుడు సమస్తభూతములలో పొదలుచున్నాడని ఘోషించుచున్నవి.

కృష్ణుడు నల్లనివాడు గాన గోపికల యెదలనంటిన కస్తూరి పూతగా, లక్ష్మి కడగంటి చూపులలోని కాటుకగా వర్ణింప బడినాడు. ఇందుచే గోపికలకు కృష్ణుడొసంగు సతతాలింగన సౌఖ్యము, లక్ష్మి కతనిపై గల యఖిలా పాతిశయము వ్యక్తమగుచున్నవి.

ఆ దేవుడే అధ్యాత్మ దృష్టితో పరమర్షుల ధ్యాన మను సౌధములోని దీపముగా, బ్రహ్మానోట వెలువడిన పరమామృతముగా రూపింపబడినాడు. దీపము వలె తేజోమూర్తి యనియు, అమృతము వలె మృత్యురహిత స్థితి నొసంగువాడనియు దీనిచే గ్రహింపవలెను

ఋషులు ధ్యాన యోగముచే పరమాత్మని దర్శింతురు ఈ విషయమునే కృష్ణుడు —

ధ్యానే నాత్మని పశ్యన్తి
కేచిదాత్మాన మాత్మనా। (గీత-13-25)

అని చెప్పెను. మరియు చతుర్ముఖుని వదనములనుండి వెలువడిన వేదములలోని సారము పరమాత్ముడనుటకు 'వేదైశ్చ సర్వైరహమేవ వేద్యః' (గీత-15-15) అను భగవద్వచనమే ప్రమాణము

* *

(19వ పేజీ తరువాయి)

వరాహుల సంవాదములు, అత్తాకోడండ్ర-బావమరదళ్ళ, వివిధరక నాయికానాయకుల సంవాదములు, మేలుకొలుపులు, చందమామపాటలు, దశావతారగీతములు, ఉగ్గుపాటలు, ఉయ్యాలపాటలు, ఆధ్యాత్మికములు, వర్ణనలు ఇందును కొండలవర్ణనలు తేరు, అభిషేక, ఊంజలసేవ, తెప్పలు, వాహనములు, తుమ్మెదపాటలు సర్వతోముఖమైన శృంగారపదవర్ణనలు కోకొల్లలుగా గలవు.

ఈ అధ్యాత్మ శృంగారసంకీర్తనముల సంగీతరచనావిధాన మేవిధముగ తెలియరాకున్నదో అటులనే అన్నమాచార్యుల కాలమునాటి నాట్యరీతులును తెలియుట లేదు. అంతియేగాక నీతని సంకీర్తనములలో ఏ కొద్ది సంకీర్తనలో నాట్యమునకై రచించెనా యను సంశయము చొల్లుకట్టుతో కూడిన రచనల జూచునపుడు కలుగును, కాని అందలి చొల్లుకట్టుకూడా తుదిమొదలు వ్యత్యాసముతో గూడినవిగా నగుపడుట లేదు.

ఉదా – తత్తాతిగుడుదిం దితకధిందిం
తిత్తి తిత్తితి తితితి తితితి
(Vol. IV. Page 22)

అనునది గ్రైకొనినచో నేటి తిల్లానాల కిది ప్రాచీనరూపమని యనిపించును. కాని తిల్లానాయందలి ముక్తాయింపు (ముగింపు) విందు గానరాదు. అంతియేగాక అన్నమాచార్యుల శృంగార సంకీర్తనలన్నియూ నాయికా నాయకుల లక్షణములకు లక్ష్యములుగా కనిపించవు. ఒకేపదమున ననేక నాయికల లక్షణముల గుప్పించుటయేగాక విప్రలంభముతో నారంభమగు పదము సంభోగముతో ముగియును. అందుచే యభినయమున కనువగుపదముల నెన్నుకొనుట కొంచెము కష్టము.

(సశేషము)

(13—2—79)

దేవస్థానంలో పాంచరాత్రాగమఆస్థాన విద్వాన్ పదవిని పత్రికాప్రకటన మూలకముగా భర్తీచేయుటకు నిర్ణయించటమైనది

దేవస్థానం ఉత్సవసలహాసంఘం క్రింది వారితో పునర్నిర్మించడమైనది. సర్వశ్రీ కార్యనిర్వహణాధికారి, ముగ్గురు ఉపకార్యనిర్వహణాధికారులు, శ్రీవారి ఆలయము, తిరుపతి స్థానిక ఆలయముల పేష్కార్, దేవస్థాన న్యాయశాఖాధికారి, ఆస్థానపండితుడు, పెద్ద లేక చిన్నజియ్యంగారు, ఆలయాల ఆయా వంతు మిరాశిదార్లు, పోటుమిరాశిదారు.

శ్రీవేంకటేశ్వర మూకబధిరాంధపాఠశాలలో "చీఫ్‌థెరపిస్ట్" పదవిని కల్పించడమైనది.

నారాయణవరం గ్రామంలో కన్నెమ్మ ధర్మసంస్థకు చెందిన స్థలంలో కల్యాణ మండపం నిర్మించి, "తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం కన్నెమ్మ కల్యాణమండపం" అనుపేరు ఉంచుటకు నిర్ణయించటమైనది.

తిరుమలలో పరకామణి (హుండినాణెములను లెక్కవేయు కార్యక్రమం) షిఫ్టు పద్ధతిన పనిచేయుటకుగాను పేష్కార్ కేడర్‌లో పరకామణిఅధికారి 1. డెప్యూటి షరాఫ్‌లు 23,అటెండర్లు12, హెడ్‌షరాఫ్ 1 పదవులను అదనంగా కల్పిస్తూ, పరకామణిలోపనిచేసే ఈ క్రిందిస్థాయి ఉద్యోగులకు ఎదురుగా పేర్కొన్నవిధంగాప్రత్యేక భత్యం ఈయ నిర్ణయించటమైనది

గ్రేడు	ప్రత్యేకభత్యం నెలకి
సూపరింటెండెంటు,	
హెడ్‌షరాఫ్	రు. 30
యు. డి. క్లర్కులు షరాఫ్‌లు	25
అటెండర్లు	15

దేవస్థానంలో అక్కౌంట్స్ ఆఫీసరుగా ప్రభుత్వలోకల్‌ఫండు విభాగమునుండి శ్రీ యం. జె. రాధాకృష్ణయ్యశెట్టిని 30-1-79 నుండి నియమించటమైనది.

తనకుదొరికిన ధనమును నిజాయితీతో సొంతదారునకు చేర్చుటకు ప్రయత్నించిన దేవస్థానం క్యూఇన్‌స్పెక్టరు శ్రీ ఎం. త్యాగరాజులుకు రు. 25/- ప్రోత్సాహక బహుమతిగా ఈయ నిర్ణయించటమైనది.

దేవస్థానం ఉద్యానవిభాగాధికారి పదవికి 700-1200 నుండి 900-1450కి పెంచుతూ పదవిని అగ్రికల్చర్‌విభాగపు డెప్యూటి డైరెక్టరుస్థాయికి హెచ్చిస్తూ తీర్మానించటమైనది.

నడుపబడు శిల్పకళాశాలను దేవస్థానము స్వాధీనముచేసుకుని నిర్వహించుటకుతీర్మానించటమైనది.

శ్రీవేంకటేశ్వర బాలమందిర్ ప్రత్యేకాధికారిగా శ్రీ డి.ఆర్. నాయుడుగారి పదవి కాలమును మరొక్కసంవత్సరము పొడిగించటమైనది.

శ్రీకాకుళంజిల్లా, పాతపట్నంతాలూకా ముఖలింగంలో దేవస్థానసత్రమును నిర్మించేందుకు తీర్మానించటమైనది.

గుంటూరు రామనామక్షేత్రములోని శ్రీకోదండరామస్వామి ఆలయానికిప్రార్థనామందిరంనిర్మాణమునకు గాను రు. 50 వేలు మంజూరుచేయటమైనది.

బాపట్ల తాలూకాలోని శ్రీగోవిందరాజ

ధర్మకర్తలమండలి తీర్మానములు

దేవస్థానంలోగల వివిధ భవన నిర్మాణాలదృష్ట్యా తిరుపతిలో 4 జూనియర్‌ఇంజనీర్లు, 1 అటెండరు పదవులతో డిజైన్‌ల శాఖను ఒకఏడాదిపాటు కల్పించటమైనది.

తిరుమల అతిథిభవనములోని గదుల అద్దెలు రోజుకు రు. 12/- నుండి 16/-కు పెంచటమైనది.

దేవస్థానంలో ముద్రణకుగాను మోనో టైపు ఆల్ఫా కం ఫోటో టైప్‌సెట్టింగ్ యంత్రమునుకొనుటకు రు 2 లక్షలు మంజూరుచేయటమైనది.

హైదరాబాద్‌లోని ఆగమశాస్త్రమహా విద్యాలయమును దేవస్థానం స్వాధీనంచేసుకుని నడుపుటకు నిర్ణయించటమైనది.

హైదరాబాదులోని దేవాదాయశాఖచే యానాదికాలని ఆలయ నిర్మాణాదులకు గాను రామకృష్ణసమితికి రు. 13 వేలు మంజూరుచేయటమైనది.

తిరుమలలో వివిధపర్యాదులు, ముఖ్యాతిథుల రాకపోకలు, మహాద్వారం వద్ద యాత్రికుల రద్దీని క్రమబద్ధం చేసేందుకు 1పేష్కార్, 4సూపరింటెండెంట్లు, 4అప్పర్ డివిజను గుమాస్తాలు, 4 లోయర్‌డివిజన్ గుమాస్తాలు, 14అటెండర్లుతో ఒకవిభాగం, శ్రీవారి దర్శనమునకువచ్చు యాత్రికులు కూర్చొను పి.పి.సి. షెడ్లలో యాత్రికులకు అవసరములు గమనించుటకు ఒకపేష్కార్, 4 సూపరింటెండెంట్లు, 12 లోయర్‌డివిజన్ గుమాస్తాలు, 12 అటెండర్లు, 8జమేదార్లు, 32 రక్షకసిబ్బందితో మరొక విభాగమును కల్పించ నిర్ణయించటమైనది.

దేవస్థానంలో శ్రీవేంకటేశ్వర పూర్ హోమ్, బాలమందిర్, మూకబధిరాంధ పాఠశాలలో ఆశ్రయం పొందుతున్నవారికి ఎంప్లాయ్‌మెంటు ఎక్ఛేంజ్‌తో సంప్రతింపు లేకుండా దేవస్థానము ఉద్యోగము నిచ్చుటలో ప్రాధాన్యత చూపవలసిందిగా తీర్మానించటమైనది.

ప్రభుత్వ ఇంజనీరింగ్ విభాగములో వర్క్-చార్జిసిబ్బంది వేతనాలు, సెలవులు గురించి ఇచ్చిన ఉత్తర్వు జి. ఓ.నెం. ఎం. ఎస్. 1940 తే. 20-10-70, జి.ఓ. నెం. 407 తే 27-3-72 లను దేవస్థానంలోని వర్క్-చార్జి సిబ్బందికికూడ వర్తింపచేయ నిర్ణయించటమైనది.

విజయవాడ సిద్ధార్థకళాశాల ప్రాంగణములో ప్రార్థనామందిరం నిర్మాణమునకు నిర్ణయింపబడిన నిబంధనల మేరకు గుడివాడలోని ఏ. ఎన్. ఆర్ కళాశాల ప్రాంగణములో ప్రార్థనామందిర నిర్మాణమునకు అంగీకరించటమైనది.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా రాజమండ్రివద్ద దేవస్థానంపేర స్నానఘట్టమును నిర్మించుటకు నిర్ణయించటమైనది.

దేవస్థాన సౌకర్యార్థం తిరుపతి రుయా హాస్పిటల్ నుండి గైనకాలజి, సాధారణ వైద్యములలో నిపుణులను రప్పించి వారమునకు 2 పర్యాయములు, అక్కారాంపల్లెలోని ఎస్. వి. పూర్‌హోమ్‌లో చర్మరోగ నిపుణులచే వారమునకు ఒక పర్యాయము వైద్యపరిశీలన జరిపించి వైద్యులకు ఒక్కొక్కరికి నెలకు రు. 100 లు ప్రత్యేక భత్యము రు. 50 లు ప్రయాణపుఖర్చు ఇచ్చేందుకు అంగీకరించటమైనది.

శ్రీ వి. యన్. కృష్ణమూర్తిని అక్కారాంపల్లెలోని శ్రీవేంకటేశ్వర పూర్‌హోం వైద్యాధికారిగా నియమించడమైనది.

న్యూఢిల్లీలోని శ్రీవేంకటేశ్వర కళాశాల పాలకమండలిలో ఇప్పుడున్న సభ్యులతోపాటు దేవాదాయకమీషనర్, రెవిన్యూ శాఖకార్యదర్శినికూడ నియమించడమైనది.

శ్రీ బులుసు వేంకటేశ్వర్లు రచించిన వాల్మీకిరామాయణ గ్రంథమునకు రు. 6 వేలు ఆర్థికసహాయం మంజూరుచేయటమైనది.

దేవస్థానకార్యాలయం క్రొత్తభవనంలోనికి మారుతున్నదృష్ట్యా ఇప్పటి కార్యాలయ భవనాన్ని చంద్రగిరి సబ్‌కలెక్టరు, తహసిల్‌దారు, సబ్‌ట్రెజరీ కార్యాలయములు నెలకొల్పుటకు ఇవ్వ నిర్ణయిస్తూ, లోగడ ధర్మకర్తలమండలి అధ్యక్షుని నివాసభవనాన్ని సబ్‌కలెక్టరు నివాసభవనముగా ఇచ్చుటకు నిర్ణయించటమైనది.

దేవస్థానం ముద్రణాలయంలో రెండవ షిఫ్టుఏర్పాటుచేస్తూ, ఇతరసిబ్బందితోపాటు ఒక్కొక్క-షిఫ్టునకు అసిస్టెంటు మేనేజరు పదవని 430-20-650-25-800 వేతనంపై కల్పించుటకు నిర్ణయించడమైనది.

లోగడ అతిథిభవనంగా ఉండి దరిమిలా ప్రస్తుతము ఉడ్‌లాండ్స్ హోటల్ స్వాధీనములోనున్న భవనమును తిరిగి అతిథిభవనముగా మారుస్తూ, పరిసరములు అతిసుందరంగా తీర్చిదిద్దుతూ, అదనంగా మరొక 2 గదులు నిర్మించాలని నిర్ణయించడమైనది. ఉడ్‌లాండ్స్‌వారికి వేరొక చోట స్థలము చూపించుటకు కూడ నిర్ణయించడమైనది.

తాళ్ళపాకగ్రామంలో అన్నమాచార్య ప్రచారపథకంక్రింద జరిగే అభివృద్ధికార్యక్రమాలకు శ్రీ జి. చంద్రశేఖరంనాయుడు సహాయోగమును కూర్చుకొనుటకు నిర్ణయించటమైనది.

శ్రీవారి ఆలయం సందర్శించు పీఠాధిపతులకు, ఇతరస్వాములకు ఉచితవసతి, రవాణా, శీఘ్రదర్శన సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేసేవిషయంలో అట్టివారిపట్టికలో క్రొత్తవారిని సందర్భానుసారముగా చేర్చుటకు కార్యనిర్వహణాధికారికి అధికారమివ్వడమైనది.*

శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయం తిరుచానూరు

ధర్మప్రతిష్ఠాన ఆధ్వర్యంలో పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయంలో జరిగే ప్రత్యేక సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు

సమయం: 6 గం॥ నుండి 8 వరకు

15-4-79	సంగీతం	—	శ్రీ సి. యం. లక్ష్మీనారాయణ విజయవాడ-3
22-4-79	హరికథ	—	కుమారి కె సుగుణరాణి బాలభాగవతారిణి అనంతపురం.
29-4-79	గాత్రసంగీతం	—	శ్రీ కొండపల్లి సీతారామయ్య విజయవాడ.

ప్రతిదినం సా 4-00 గం॥ నుండి 6-00 గం॥ వరకు అమ్మవారి ఆలయ ప్రాంగణంలో పురాణ కాలక్షేపం జరుగుతుంది.

సీతమ్మ గొప్పతనము

శ్రీమతి జి మైథిలి, MA
తిరుపతి.

రామాయణంలో రామునికంటె సీతమ్మపాత్ర చాలముఖ్యమైనది. ఆ కావ్యంలో సీతాపహారణం లేకపోతే రామరావణ యుద్ధం జరిగేదికాదు. రామాయణమే ఉండేదికాదు. అంతటి స్థానం సీతమ్మది. అందుకే వాల్మీకికూడ "సీతాయాచరితం మహత్" అంటాడు. ఆమెఅయోనిజ మహాశక్తిసంపన్నురాలు తనశక్తి తెలిసివుండికూడ యేమిచేతకాని దానివలె రావణుని చెరలో ఉంటుంది. ఎందుకు? ఈ ప్రశ్నకు అన్నమయ్యయీ క్రింది కీర్తనలో జవాబు చెప్తాడు:

సాళంగనాట

పల్లవి

తమసత్వ మెఱింగియు దాచిరిగాక।
తమునేలె రాము స్వతంత్రము చూపవలసి॥

చరణము

హనుమంతుని తోక నసురలందరుఁగూడి।
మును లంకలో నగ్ని ముట్టించె వేళను।
అనలము శీతోభవ యన నేర్చిన సీత।
పనివి రావణ హతో భవ యన నేరదా॥

అంకెల జలధిదాటి యటరాముని ముద్రిక।
సంకెలేక చేతంబట్టి సాహసమున।
లంకాధి దేవతయైన లంకిణిం గొట్టినవాడు।
వుంకించి రావణుం జంపనోపండా
వాయుజుండు॥

శ్రీ వేంకటేశుండైన శ్రీ రాఘవుని పంపున।
వావిరి నంగద ముఖ్యవానరులెల్ల।
ఆవేళ హోమపాత్ర నగ్నిలో వేశినవారు।
రావణు నందులో వేశి రానోపరా॥

(అధ్యా. సం. 2 — 183)

లంకలో నసురు లందరు గూడి హనుమంతుని తోకకు నిప్పంటిస్తారు. అశోక వనంలో సీతమ్మకు విషయం తెలుస్తుంది. 'అనల శీతోభవ' యని అంటుంది. అగ్ని యాహనుమంతుని బాధించక చల్లగా వుంటుంది. అంతటి ప్రభావం గలిగినసీత "రావణ హతోభవ" యని యనివుంటే రావణుడెప్పుడో హతమయ్యేవాడు. కాని యామె అట్లా చేయలేదు పతివ్రతా లలామ గనుక, భర్తశక్తిని న్యూన పరచి తాను కీర్తిని గడించాలని యనుకోలేదు. తనయేలికయైన రాముడు సర్వశక్తి సంపన్నుడు. అతడే రావణ సంహారం చేసి తన్ను రక్షిస్తాడని పూరుకుంటుంది. పురుషోత్తమావతారమైన రాము డొక్కడే స్వతంత్రుడని యామెభావం.

అన్నమయ్య, యీకీర్తనలో సీతమ్మకు మాత్రమే గొప్పతనాన్నాపాదించక, హనుమంతుడు అంగదాది వానరప్రముఖు లను గూడ మహాసత్వసంపన్నులని కీర్తిస్తాడు. హనుమంతుడు అంకెలజలధి దాటి నాడట. రామునిముద్రికను తీసికొని లంక జొచ్చి లంకాధి దేవతయైన లంకిణిని సంహరిస్తాడు. ఇన్నిసాహస కృత్యాలను చేసిన వాయుసూనుడు రావణునిచంపి యుండలేడా యన్న యనుమానము కలుగవచ్చు. దానికి సమాధానం పల్లవిలో యిస్తాడు అన్నమయ్య. తన యజమానియైన రాముడు తనధైర్య సాహసాలను ప్రదర్శించి రావణుని చంపాలి. తనకా స్వాతంత్ర్యంలేదు. అందుకే "తమసత్వ మెఱింగియు దాచిరిగాక" యంటాడన్నమయ్య. ఈ హనుమంతునిలో విశ్వాసపాత్రుడైన బంటు కనిపిస్తాడు. యజమాని శక్తిసామర్థ్యాలకు మచ్చ తెచ్చే పనికి వాయుజుడు పూనుకోడు.

ఇక మూడవ చరణంలో అంగదాది వానర ప్రముఖుల సాహసాన్ని వర్ణిస్తాడు అన్నమయ్య. సుగ్రీవుని యనుజ్ఞతో రాముడు పంపగా నంగదుడు మొదలగు వానరులు లంకకు వస్తారు రావణుడు నిర్విఘ్నంగా కొనసాగిస్తున్న పాతాళ హోమమనే యజ్ఞాన్ని ధ్వంసంచేసి హోమపాత్ర నగ్నిలోవేసివస్తారు. అంత పనిచేసిన యావానరులు రావణునికూడా నాంగ్నిలో వేసి రానోపరా యన్న సంశయము కలుగవచ్చు ఆపని చేసి వుంటే రామసుగ్రీవుల మైత్రిచెడిపోతుంది రాముని శక్తి నవమాన పరచి నట్లవుతుంది. వాళ్లంతటి స్వతంత్రులు కారని "తమసత్వ..... .." అని యంటాడన్నమయ్య. ఇందులో మిత్రధర్మం కనబడుతుంది.

పైకీర్తన మొదటి చరణంలోని భావాన్ని విస్తరించి సీతమ్మ పతిభక్తిని యతిశయం గావించి పల్కుతాడు త్యాగయ్య. ఈ క్రింది కీర్తనను చూడండి.

కాంభోజి — ఆదితాళం

పల్లవి

మా జానకిని చెట్ట బట్టగ మహరాజవైతివి
॥ మా ॥

అ. పల్లవి

రాజ రాజ వరరాజీవాక్ష విను
రావణారి యనిరాజిల్లు కీర్తియు ॥ మా ॥

చరణం

కానకేగి యాజ్ఞమీఱక మాయా
కార మునిచి శిఖిచెంతనే యుండి
దానవుని వెంటనె జని యశోక తరు
మూలనుండి

మీ సమస్యకు — TIRUMALA TIRUPATI DEVASTHANAMS — ఉత్తమ పరిష్కారం

సామూహిక వివాహ పథకం

* * *

మీ బ్రతుకు బంగారుబాట కావాలా! అందుకు వివాహం ఒక సమస్యా? కావచ్చు. తరతరాలుగా ఎదుగూబొదుగూ తెలియని మన ఆర్థికవ్యవస్థలో, తమకో తమ వారికో వివాహం అనగానే అదొక సమస్యగా పరిణమించడం సహజం. లక్షాధికారులనుకూడా భిక్షాధికారులను చేయగల నిగూఢ సమస్య (మనకు తెలిసినవే) తెన్నో ఇందులో ఉన్నాయి. మరి రెక్కాడినా డొక్కాడని వారి స్థితి! మనదేశంలో ఇలాంటి వారే ఎక్కువ. వీరి వివాహ సమస్యకు తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానపు "ఉచిత సామూహిక వివాహపథకం" కల్పతరువులాంటిది.

తరతమ భేదాలు లేకుండా అమలు జరిగే ఈ పథకం ముఖ్యాంశాలివి:

* హిందువులైన వారందరికీ ప్రాంతీయ, కుల, భాషాభేదాలు లేకుండా అందుబాటులో ఉంది.
* వివాహం హోమం - హోమంలేకుండా రెండు విధాలుగా జరుగుతుంది. వారి వారి సంప్రదాయాన్ననుసరించి జరుపుకోవచ్చు.
* తిరుమలకు రావటం అనేది తప్ప వధూవరులకు ఖర్చేమీ ఉండదు. ముఖ్యమైన సరంజామా అంటే మంటపాలంకరణ, మంగళవాద్యాలు, మట్టెలు, మంగళసూత్రాలు అన్నీ దేవస్థానమే ఏర్పాటుచేస్తుంది.
* వధూవరులకు దేవస్థానమె రు. 175/- విలువ వస్త్రబహుమానం కూడా చేస్తుంది.
* ఈ వివాహం జరిగినట్లు ధ్రువపత్రం కూడా ఇస్తుంది.

మీరు గమనించాల్సింది:

* దేవస్థానం శుభముహూర్తాల పట్టిక పత్రికలలో ప్రకటించిన నెలలోపుగా వధూవరులు, వారి తండ్రులు లేదా సంరక్షకులు తమకు వివాహం జరుపుకోగల లేక జరుపగల ఆర్థికస్థితి లేదనే ధ్రువపత్రంతోపాటు దేవస్థానం పత్రాలమీద దరఖాస్తులు పంపుకోవాలి. 18 ఏళ్ళకు పై బడినవారే అర్హులు.
* దేవస్థానం నిర్ణయించిన శుభముహూర్తానికి, దేవస్థానం నిర్ణయించిన రోజుకు ముందుగా తిరుమలచేరాలి.
* నిర్ణయించిన శుభముహూర్తానికి రాలేనివారు ఆ విషయం కనీసం **ఒక్కరోజు** ముందుగా దేవస్థానానికి తెల్పాలి.
* పొరపాటుగానైనా ముందు తెల్పటం మరచిపోతే, ఇక ఈ పథకంలో పాల్గొనే అవకాశం శాశ్వతంగా పోగొట్టుకుంటారు.
* ఇంకా మిగిలిన వివరాలకు ఈ క్రిందివారితో సంప్రదించండి :

రిసెప్షన్ ఆఫీసర్-II

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం, తిరుమల.

వాని మాటలకు కోపగించి కంట
వధించకనే యుండి
శ్రీనాయక యశము నీకే కల్గ
జేయలేదా త్యాగరాజ పరిపాల ॥ మా ॥

పల్లవిలోనే సీతమ్మను ఆకాశాని కెత్తుతాడు త్యాగయ్య. ఆమెను పెండ్లాడి నందువల్లే రాముడు మహారాజైనాడట. ఎలాఐనాడన్న విషయాన్ని అనుపల్లవిలోను, చరణంలోను చమత్కారంగా చెప్తాడు. "రావణారి" యన్నకీర్తిని రామునికి కల్గజేసింది సీతమ్మేనట. నిజమే కదా! రావణసంహారానికి కారణభూతురాలు సీత. సీతాపహరణం లేకపోతే రామరావణ యుద్ధమెందుకు? అందుకే సీతమ్మ గొప్పదంటాడు త్యాగయ్య. పైగా నామె పతిభక్తిని చరణంలో మరీ విశదం చేస్తాడు.

సమస్తసుఖాలను త్యాగంచేసి సీత భర్తతో అడవికేగుతుంది. రావణుడు తన్నపహరించ వచ్చిన వేళలో తన స్వస్వరూపాన్ని యగ్నిలోదాచి మాయారూపంతో నతనితో వెళ్తుంది. * (ఈ విషయం వాల్మీకి రామాయణంలో లేదు) రావణుని దుర్భాషల నెంతో వోర్పుతో సహిస్తుంది. ఆమె మహాపతివ్రత. తాను తలచి వుంటే తన తీక్షణ దృక్కులతో రావణుని భస్మంచేసి యుండేది. కాని చేయలేదు. "రావణ సంహారి" యన్న బిరుదు రామునికే కలిగించాలని, యా పరమాత్ముని కంటే తానెక్కువకాదని మిన్నకుంటుంది. అటువంటి పుణ్యచరితయైన సీతవలననే రాముడు గొప్ప వాడైనాడని చమత్కరిస్తాడు త్యాగయ్య. మీదు మిక్కిలి "మాజానకి" యని యా తల్లియందు తనకు గల చనువును వ్యక్తం చేస్తాడు.

త్యాగయ్య రామభక్త శిఖామణి. ఆ భగవంతుడు తన్నుద్ధరించుటకు దాసీనం వహిస్తే భక్తుని హృదయం బాధపడి "నీవు వినకపోతే మాయమ్మకు చెప్పుకుంటానులే" యని చిన్నపిల్లలు చెప్పినట్లుంది. రాముని కంటే సీతమ్మను గొప్పదని చెబితే కోపంతోనైనా రాముడు తన యెదుట పడతాడేమో యని యాభక్తుని యాశ. చతుర్విధ వుపాయాల్లో భేదాన్ని యీ విధంగా రామునిపై ప్రయోగిస్తాడు యీ కీర్తనలో త్యాగయ్య.

అన్నమయ్య త్యాగయ్య లిద్దఱును పరమ భాగవతోత్తములు. ఆ భగవంతుని గుణవిశేషముల నెన్నివిధముల కీర్తించినా వారియాశ తీరనిది. పైరెండు కీర్తనలలో అన్నమయ్య సీతాదుల శక్తిని, తమ యెలికయందు వారికున్న భక్తి విశ్వాసాలను వర్ణిస్తాడు; అందరినీ వదిలేసి వొక్క సీతమ్మే గొప్పదని వర్ణిస్తాడు త్యాగయ్య. భావవ్యక్తీకరణంలో వేరు వేరు మార్గాన పయనించినా వారి గమ్యమొక్కటే. అది యాదేవదేవుని సాన్నిధ్యాన్ని చేరుకోవడం.

*

* "త్యాగరాజ కీర్తనలు" శ్రీ కల్లూరి వీరభద్రశాస్త్రి సం. పా. విస్సా అప్పారావు ఆంధ్రగాన కళాపరిషత్తు, రాజమహేంద్రవరము, 1948. పుట 468–469.

హిందూ ధర్మ ప్రతిష్ఠానం, తిరుపతి.

అన్నమాచార్య కళామందిరంలో జరుగు కార్యక్రమాలు

సమయం; సా 6 గ॥ నుండి 8-30 జరుగును.

15-4-79	సితార్ వాద్యసంగీతం	—	పండిత జనార్దన్ (రవిశంకర్ శిష్యులు) మద్రాసు-17
16-4-79	హరికథ	—	శ్రీమతి జి. రామకుమారి భాగవతారిణి, తెనాలి.
19-4-79	ఉపన్యాసం	—	ములుకుట్ల బ్రహ్మానందశాస్త్రి, కావలి.
20-4-79	భజన	—	శ్రీ దేశు సాంబశివరావు చెన్నకేశవ భజనమండలి, కంకిపాడు (కృ. జిల్లా)
22-4-79	సంగీతం	—	శ్రీమతి మేనకా కృష్ణమూర్తి హైదరాబాద్
23-4-79	హరికథ	—	టి. వి. గురురాజదాస్, మైసూర్.
27-4-79	భజన	—	శ్రీమతి ఎ. సత్యవతీదేవి మీరాభక్తమండలి; విజయనగరం,
29-4-79	నాగస్వరం	—	శ్రీ తిరుమలై సోదరులు, తిరుపతి.
30-4-79	హరికథ	—	శ్రీమతి దుర్గాంబ భాగవతారిణి, భీమవరం.

గమనిక : ప్రతిదినం సా॥ 5 నుండి 6 గం॥ వరకు రామాయణ పారాయణ ఏర్పాటు చేయబడింది.

(16వ పేజీ తరువాయి)

భగవద్రామానుజ శ్రీభాష్యమందును—"తదిదం స్వాభావిక మేవరూప ముపాసకానుగ్రహేణ తత్ప్రతిపత్త్యనుగుణాకారం దేవమనుష్యాదిసంస్థానం కరోతి స్వేచ్ఛయైవ పరమకారుణికో భగవాన్" పరమ దయాళువగు భగవానుడు స్వాభావికమగు రూపమును భక్తుల ననుగ్రహింప వారి వారి యుపాసనానుగుణముగ దేవమానవాద్యాకారములను తన యిచ్ఛనుబట్టి కలుగజేయుచున్నాడు.

సామవేదంలో అగ్నివేశ్యశాఖయందు భగవన్మధ్వభాష్యమున 'ఉపాస్యతాం శ్రియమవ్యక్తసంజ్ఞాంమర్త్యోముచ్యతేసర్వబన్ధైః' మనుజుడు భక్తిచే అవ్యక్తమనుపేరుగల యా శ్రీదేవిని ఉపాసించిన సర్వబంధములనుండి విముక్తుడగుచున్నాడు.

ఉపాసనయన్నప్పుడే చేయువారు, చేయించుకొనువారు నుండవలెను. సూపదేశముగ నా పరతత్త్వము నుద్ఘోషించు ఆగమములును,

"తస్మాద్విద్వానుపాసీత బుద్ధ్యాసాకార మేవ తమ్ ఇతిశ్రీ వైఖానసాగమే"
"యుష్మాకం ప్రీతయేఽహం వై బింబ రూపం
సమాస్థితః ఇతిశ్రీ పాంచరాత్రాగమే"
"మమ లింగం భవేదిదం తదిదమ్
నిత్య మభ్యర్చ్యమ్ ఇతిశ్రీశైవ
స్మార్తాగమయోః"

వీటి తాత్పర్యం లోపల బైట అంతటా నిండియున్న విగ్రహముద్వారా నుపాసించవలెననియు, భక్తజనావళి ప్రీతికొరకు బింబమందు వేంచేయుదుననియు, నా శివలింగము మీకు నిత్య పూజాయోగ్యమని ఆగమములు అనుగ్రహించినవి.

ఇట్లున్నను ఇతరమతస్థులు దేశస్థులలో కొందరు దేవుని ధ్యానిస్తే చాలునంటారు. గీతార్థసంగ్రహరక్షయందు "స్నేహపూర్వమనుధ్యానం భక్తిరిత్యభిధీయతే" భగవత్స్నేహపూర్వకప్రీతి అంటే భక్తిస్వరూపం ధ్యానశబ్దముతో చెప్పబడినది. "భక్తియోగే అర్చనం ప్రధానమ్" భక్తియోగములందు విగ్రహారాధన ప్రధానమని ఉత్తమబ్రహ్మవిద్యాసారమందు దెలియబడుచున్నది. కేవలం వేదాన్తవాక్యార్థ జ్ఞానమేగాక ధ్యానరూపోపాసనమగు జ్ఞాన విశేషముచే గూడిన భగవదారాధనయే అస్థిరమగు స్వర్గాదులందుగాక జీవులు నిత్య నిరతిశయశాశ్వతపరమపదము నొందుటకు ఉపాయమనుట సాహసముకాదు.

వ్యాసర్షికృత బ్రహ్మసూత్రము "తదోకో గ్రజ్వలనం తత్ప్రకాశితద్వారా విద్యాసామర్థ్యాత, చ్ఛేషగత్యనుస్మృతియోగాచ్చ హార్దానుగ్రహీత శ్శతాధికతయా" ఈ సూత్రమునకు లక్ష్మీవిశిష్టాద్వైతమైన వేదాన్తదేశిక శ్రీ శ్రీనివాసదీక్షిత భాష్యమందు ఇట్లు వ్యాఖ్యానింపబడినది. "తదారాధనశేముష్యా తదంగస్మరణేన చ ప్రీతేన వేంకటేశేన జీవోనుగ్రహవాం స్తయా తత్ప్రకాశిత తద్ద్వారా నాడ్యా తమధిగచ్ఛతి. భగవదారాధనరూపవిద్యాసామర్థ్యాత్ విద్యాంగభూతతయాత్మనో గత్యనుస్మరణాచ్చ ప్రీతేన కృపాపయోనిధినావినత జనవిహిత సౌహార్దేన కమలాకర కమలాలాలితపదనళినేన-శ్రీవేంకటేశేనానుగ్రహీతో విద్వాన్ జీవోభగవత్ప్రసాద ప్రకాశితద్ద్వారా మూర్ధన్య సంజ్ఞానాం నాడీః విజ్ఞాయ తయా పరమప్రాప్యం తమేవ ప్రాప్నోతీతి సూత్రార్థస్తు విద్యాసామర్థ్యాత్ తచ్ఛేషభూతగత్యనుస్మృత్యా చ ప్రసన్నేనహార్దేనానుగృహీతః హృదయస్థితేన పరమాత్మనా స్వానుగ్రహపాత్రీకృతః తత్ప్రకాశితద్వారః పరమపురుష ప్రసాదప్రకాశితద్వారః జీవః శతాధికతయా మూర్ధన్యయా నాడ్యాగచ్ఛతి తదేకోగ్రజ్వలనంతస్య జీవస్యోకఃస్థానమ్. అగ్రజ్వలనం తత్ప్రసాదాదేవాగ్రే ప్రకాశవద్భవతీతి"

యెక్కువ మూలమే వ్రాయబడినది. దీని తాత్పర్యము సంక్షిప్తముగ మోక్షార్హ డగు జీవుడు ఉపసంహరింపబడిన వాగాది యింద్రియములు గలవాడగును. జీవునివాస స్థానముగల సుషుమ్నానాడీ మార్గమున భావిదేహస్ఫురము కల్గును. హృదయభగవానునిచేత నిష్క్రమణద్వారము ప్రకాశితమగును. ఉపాసకుడు తనచే నుపాసింపబడిన సాకారపరమాత్మచేత అనుగ్రహింపబడి ఆ పరమాత్మ ఆరాధనాప్రభావము వలన దేవయానమార్గమున నూటికంటే తరువాతిదియైన బ్రహ్మనాడీద్వారమున మూర్ధస్థానమునుండి శరీరమువీడి అప్రాకృతదివ్యదేహముతో పరమపురుషుడైన శ్రీమన్నారాయణునితో పరమసామ్యము నొందును. 'తద్భిన్నత్వేసతి తద్గతభూయోధర్మవత్వం సామ్యం' వేరువేరుగనుండి ననే సామ్యము సంభవించును. చేతనుడు పరమచేతనుడు అను రెండు విధముల అంగీకరించినవే. "సామ్యముపైతి" యను శ్రుతి సంగతంబగును. మతాంతరులు పాషాణకల్పతైవముక్తిః యనియు ఆత్యన్తిక దుఃఖధ్వంసమే మోక్షమనియు కొందరివాదనలు. "నిత్యకైంకర్యముగావించుటయే మోక్షసామ్యమని మరికొందరు. పరమపదమను విషయమున అనేకవిషయములందు భిన్నాభిప్రాయములు గలవు.

(సశేషము)

పురాణములు - వాని విభజనము

(గతసంచిక తరువాయి)

ప్రాశస్త్యము

బ్రహ్మసూత్ర ఉపనిషద్భగవద్గీత లని యెడి ప్రస్థానత్రయముతోపాటు ప్రస్థాన చతుష్టయమని ప్రశంసింపబడిన భాగవత పురాణప్రాశస్త్యమును –

"యత్రాధికృత్య గాయత్రీం వర్ణ్యతే ధర్మ విస్తరః,
వృత్రాసురవధశ్చాపి తత్తద్భాగవతం విదుః"

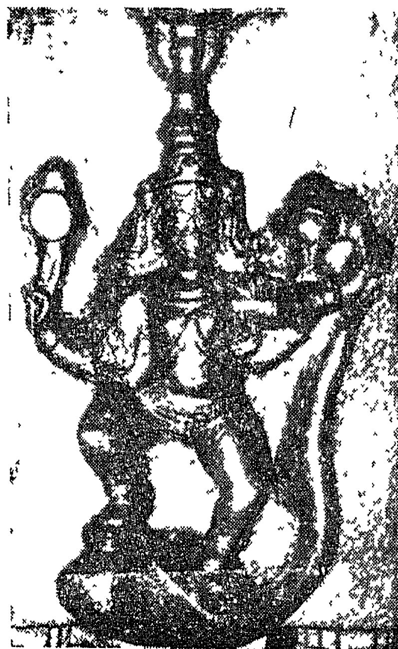
(గాయత్రి నధికరించి, ధర్మవిస్తరము వృత్రాసురవధయు నెందుచెప్పబడునో అది భాగవతము) అని మత్స్యపురాణము పొగడగా, ముముక్షువగు పరీక్షిత్తునకు వ్యాస మహర్షి తనయుడగు శుకయోగీంద్రునిచే బోధింపబడిన దనియు, సర్వపురాణముల యందు నుత్కృష్టమైనదనియు, సమస్త ఉపనిషత్తుల్యమైనదనియు దీని మాహాత్మ్యము స్కాంద పద్మ కూర్మపురాణాదుల చేత ప్రస్తుతింపబడినది. వేదాంతశ్రవణ, భగవద్గీతాపారాయణములచేత గూడ లభింపని భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యములు భాగవత శ్రవణమువలన లభించునని పెద్దలిట్లను చున్నారు.

"నిగమములు వేయుచదివిన
సుగమంబులుగావు ముక్తిసుభగత్వంబున్
సుగమంబు భాగవతమను
నిగమంబు పఠింప ముక్తి నివసనము బుధా"
(1-139)

భాగవతపఠనముచేత పునర్జన్మము సిద్ధింపదనెడి నారదమహర్షి మాట నరయుడు. "నిర్గతకర్మంబై నిరుపాధికంబైన జ్ఞానంబు హరిభక్తిలేకున్న శోభితంబుగాదు. ఫలంబుగోరక కర్మంబీశ్వరునకు సమర్పణము సేయకున్న నది ప్రశస్తంబైయుండదు. భక్తిహీనంబులైన జ్ఞాన వాచాకర్మ కౌశలంబులు నిరర్థకంబులు గావున......నిఖిలబంధమోక్షంబుకొఱకు వాసుదేవుని లీలావిశేషంబులు భక్తితోడ నభివర్ణింపుము." – ఈ వాక్యమును బట్టి చూడ భాగవతము భక్తియోగమహిమను వెల్లడించి తన్మూలమున ఈశ్వరసాక్షాత్కార సాధనత్వమును నిరూపింప జన్మించినదని తెలియుచున్నది.

భాగవత తత్త్వమును భాగవతము గావించుకొనుట భక్తులకు మాత్రమే సాధ్యము. 'భాగవతము' అనెడి పంచాక్షరములకు భ = భక్తి, గ = జ్ఞానము, వ = వైరాగ్యము, త = తత్త్వము, ము = ముక్తి అను సంకేతము కలదని తెలుగునాట ప్రచారము నందున్నది. భాగవతము కోరిన కోర్కెల నిడేర్చు కల్పవృక్షము వంటిదని పోతనాచార్యు డిట్లు ప్రశంసించినాడు.

"లలితస్కంధము, కృష్ణమూలము, శుకాలాపాభి రామంబు, మంజులతా శోభితమున్, సువర్ణ సుమన స్సుజ్ఞేయమున్, సుందరోజ్జ్వల వృత్తంబు, మహాఫలంబు, విమల వ్యాసాల వాలంబునై వెలయున్ భాగవతాఖ్య కల్పతరువుర్విన్ సద్ద్విజ శ్రేయమై" –(1-20) వాఙ్మయమున 'భగవత్' శబ్దముతో కూడిన గ్రంథములు రెండు మాత్రమే గలవు. 1. భగవద్గీత 2. భాగవతము. భగవద్గీత భగవంతునిచే చెప్పబడినది. భాగవతము భగవంతుని గూర్చి చెప్పునది కాగా, భగవద్గీత లక్షణము. భాగవతము లక్ష్యమునని పెద్దల మాట.

భాగవతము పరమార్థము ఆత్మ తత్త్వ నిరూపణమే. పరమేశ్వరుడు నిత్య పరిపూర్ణుడు, నిరాకారుడు, సచ్చిదానందస్వరూపుడు, స్వపరభేద విరహితుడు. ఈ చరాచర ప్రపంచమంతయు ఆతనియందే పుట్టి పెరిగి లీనమగు చున్నది. జగన్నాటక సూత్రధారియగు భగవానుడు ఈ జగత్తుతో క్రీడించుచున్నాడు. ఇది యాతని లీల. సర్వాప్త కాముడగు పరమాత్మునకు నిరంతర మీ సృష్టి వ్యాపారమున నిమగ్నుడగుట యెందులకనియు, ఆతని కీ సృష్టి వలన ప్రయోజన మేమనియు, అనుమానము కలుగవచ్చును. కాని భగవంతునికిది యంతయు వినోదము. ఈ సమస్త ప్రపంచము అతనికి ఆనందమగు నొక వేడుకయై యుండనోపును. సుఖ దుఃఖలకు నిలయమైన యీ ప్రపంచము జీవున కొక నాటకరంగము. భగవానుడు సూత్రధారుడు. అతడు మనల నాడించుచు వినోదించుచున్నాడు. జీవుడు యథార్థమగు పరమేశ్వరా భిన్నుడయ్యు మాయామోహితుడై అనాత్మ పదార్థమగు దేహాదికము నందు ఆత్మ భ్రాంతి నొంది సంసారసాగరమున మునిగి జనన మరణచక్రమున తగుల్కొని దుఃఖభాజను డగుచున్నాడు.

శ్రీ డి. నాగసిద్దారెడ్డి,
తిరుపతి.

రచయితలకు చిత్రకారులకు విజ్ఞప్తి

సప్తగిరి మాసపత్రికకు మత ధార్మిక సంబంధమైన రచనలు, వ్యాసములు, గేయములు, చిత్రములు, ఛాయా (వర్ణ) చిత్రములు పత్రికలో ప్రచురణకు గాను కోర బడుచున్నవి. రచయితలు, చిత్రకారులు ఈ క్రింది విషయములు గమనించవలెను.

*

1. రచనలు చేయువారు 6 అరఠావు పేజీలకు మించకుండా, పేజీలకు ఒక వైపుననే వ్రాసి పంపవలెను. వాటికి సంబంధించిన ఛాయా చిత్రములను కూడ పంపగోరెదము.

*

2. చిత్రములు వేయువారు ఇండియన్ ఇంకుతో వేసి పంపవలెను.

*

3. ఛాయాచిత్రములుపంపువారు చిత్రములలోని వివరములు నిర్దుష్టంగా వ్రాసిపంపవలెను.

4 ప్రచురితమైన వాటికి ఎట్టిపారితోషికము ఈయబడదని గమనింప ప్రార్థన

— సంపాదకుడు,

సప్తగిరి

ఆత్మతత్త్వము ఈశ్వర తత్త్వముతో నభిన్నమని అతడెప్పుడు గ్రహించునో అప్పుడే ముక్తుడగును. ఇట్టి పరమార్థ జ్ఞానము ముక్తిహేతువని భాగవతము నిరూపించుచున్నది. జీవుడు తాను దేహమని భావించుటయే బంధము. తాను పరమాత్మ స్వరూపమని తెలియుటయే ముక్తి జ్ఞానము ముక్తి కారణమనియు, బంధ మసత్యమనియు. భాగవతమునందలి విదుర మైత్రేయ సంవాదము వలన స్పష్టముగ నెఱుగ నగును. జీవుడు - ఈశ్వరుడు బ్రహ్మ స్వరూపులేయైనను జీవుడు అనాత్మయం దాత్మ భావనవలన సంసారియైనాడు. ఈశ్వరున కట్టి భావము లేదు. కావున సంసారాది బంధముల కతడతీతుడు. లేనిది యున్నట్లు భాసించుట మాయ. ఆ మాయ ఈశ్వరాధీనము. జీవుడు మాయకులోబడిన వాడు. కావున జీవుడు ఈశ్వరానుగ్రహము నందుటకు భాగవతము నాశ్రయింపవలెను. దానిచే ఆత్మజ్ఞాన మోక్షము లతనికి సిద్ధించును.

ఇట్టి భాగవతము అఖండ నిర్గుణ పరబ్రహ్మమును శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ స్వరూపమున సగుణముగ వర్ణించి మానవులకు భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యములు కల్గుటకు కారణ మగుచున్నది.

"ఏ కథల యందు పుణ్య
శ్లోకుడు హరి చెప్పబడును సూరిజనులచే
ఆ కథలు పుణ్య కథలని" —

పెద్ద లా కర్ణింతురో
అట్టి —

"అతి రహస్యమైన హరిజన్మ కథనంబు
మనుజు డెవ్వడేని మాపు రేపు
చాల భక్తితోడ చదువుత సంసార
దుఃఖరాశి బాసి తొలగిపోవు" — ననియు

ఇందు హరిచరిత్రములే వర్ణితములైనను ఇందలి విజ్ఞానమంతయు వేద వేదాంతముల లోనిదే కావున —

"వేద కల్పవృక్ష విగళితమయి శుక
ముఖ సుధా ద్రవమున మొనసియున్న
భాగవత పురాణ ఫల రసాస్వాదన
పదవి గనుడు రసిక భావ విదులు" —

అనియు, భాగవత ముపదేశించు చున్నది.

భాగవతమునకు 'హయగ్రీవ బ్రహ్మ విద్య' అను ప్రశస్తి కలదు. పరమేశ్వరుడు ఆత్మ తత్త్వమును హయగ్రీవుడై బ్రహ్మదేవున కిట్లు నాల్గుశ్లోకములలో నుపదేశించెనట.

ఎ) "అహమేవాసమేకోఽగ్రే నాన్యద్యత్సదసత్పరం।
పశ్చాదహం యదేతచ్చయోఽవశిష్యేత సోఽస్మ్యహమ్॥

బి) ఋతేఽర్థం యత్ప్రతీయేత నప్రతీయేత చాత్మని।
తద్విద్యా దాత్మనోమాయాం యథాభాసో యథాతమః॥

సి) యథామహాంతి భూతాని భూతేషూచ్చావచేష్వను।
ప్రవిష్టాన్య ప్రవిష్టానితథాతేషు నతేష్వహమ్॥

డి) ఏతావదేవ జిజ్ఞాస్యం తత్త్వజిజ్ఞాసునాఽఽత్మనః।
అన్వయ వ్యతిరేకాభ్యాం యత్స్యాత్సర్వత్ర సర్వదా॥" —
(భాగ—2—93—36)

(సృష్టికి పూర్వము నేనొక్కడనే యుంటిని. స్థూల సూక్ష్మ ప్రపంచములు గాని, వానికి కారణమగు ప్రకృతి గాని, వేరొకటి నా కంటె భిన్నమైన దీషన్మాత్రమును లేదు. సృష్టి యనంతర మీ విశ్వమంతయునేనే. ప్రళయానంతరము మిగులునది కూడ నేనే. ద్విచంద్రాదికమువలె లేని యర్థము భాసించుటకు, గ్రహమండల గతుడైన రాహువువలె ఉన్న యర్థము తోచక పోవుటకు, కారణము నా మాయ

యని తెలియుము. మహాభూతములు భౌతిక పదార్థములయందు ప్రవిష్టములై నను ప్రవిష్టములై తోచుచున్నట్లు భూత భౌతిక పదార్థముల యందు నేనుంటిని. తత్త్వ జిజ్ఞాసువగువాడు అన్వయ వ్యతిరేకముల చేత నెల్లచోటుల నెల్ల కాలముల నేది యుండునో అదియే ఆత్మ స్వరూపమని తెలియవలయును. అన్వయమనగా కార్యముల యందు కారణరూపమున ననువర్తనము. వ్యతిరేక మనగా కారణావస్థ యందు వానికంటె వ్యతిరేకముగనుండుట. ఇట్లే జాగ్రదాద్యవస్థాత్రయము నందు సాక్షిరూపమున ననువర్తనము. సమాధ్యాదుల యందు జాగ్రదాదులకంటె వ్యతిరేకముగ నుండుట వ్యతిరేకము) చతుశ్శ్లోక పరిమితమైన యీ సంగ్రహ భాగవతమును బ్రహ్మ నారదునకు. అతడు వ్యాసునకు నుపదేశించిరట. ఈ శ్లోకములను బట్టి చూడ భాగవత మద్వైత సిద్ధాంతమును ప్రబోధించు చున్నదని చెప్పవచ్చును. అద్వైత తత్త్వము సత్యము. అదియే యేకమై అద్వితీయమైన పరమార్థమగును. ఆ పరమార్థమును జ్ఞానులు బ్రహ్మమనియు యోగులు పరమాత్మయనియు, భక్తులు భగవంతుడనియు నామకరణ మొనర్చి పిలుచుచున్నారు. ఆ బ్రహ్మము సత్త్వ గుణస్వరూపియై అవచ్ఛిన్నుడై నపుడు సగుణుడని వ్యవహరింపబడును. అతడే భగవంతుడు. ఆ నిర్గుణ పరబ్రహ్మమే బ్రహ్మ విష్ణు. రుద్ర, భేదములతో రూపధారణ మొనర్చి సృష్టి స్థితి లయములకు కారణ భూతమగు చున్నది. జగద్వ్యాపారాదులకై యీ పరబ్రహ్మము భిన్న భిన్న అవతారముల నెత్తుచున్నది. అందు మొదటి అవతారము పురుషుడు. ఇతని నుండి పురుష, కౌమార, వరాహ, నారద, నర నారాయణ, కపిల, దత్తాత్రేయ. సుయజ్ఞ, ఋషభ, పృథు, మత్స్య, కూర్మ, ధన్వంతరి మోహిని, నారసింహ, వామన, పరశురామ శ్రీరామ, వ్యాస, బలరామ, శ్రీకృష్ణ, బుద్ధ, కల్కి, హంస, హయగ్రీవ, నారాయణ అను అవతారము లుదయించినవి. భాగవత మీ యవతారము లన్నిటిని ప్రశంసించి నను ప్రధానముగ శ్రీకృష్ణ, పరమాత్మకే ప్రత్యేక స్థానము నొసగి ప్రస్తుతించినది.

భాగవతమునకు సాత్త్వత సంహిత, మోక్షశాస్త్రము ననియు పేర్లు గలవు.

'అనర్థోపశమం సాక్షాత్ భక్తియోగమధోక్షజే।
లోకస్యా జానతో విద్వాం శ్చక్రే సాత్త్వత
సంహితామ్ ॥' —

(అనర్థ నివారణోపాయమగు భగవంతుని యందలి భక్తియోగమును సాత్త్వత సంహితారూపమున విద్వాంసుడు అజ్ఞానియగు లోకము కొఱకు నిర్మించెను.) అని భాగవత వాక్యము.

"తస్మా దేకేన మనసా భగవాన్ సాత్త్వతాం
పతిః ।
శ్రోతవ్యః కీర్తిత వ్యశ్చ ధ్యేయః పూజ్యశ్చ
నిత్యశః ॥" —

అని భగవంతుడు భాగవతమున సాత్త్వత పతిగ పేర్కొనబడినాడు. సత్ శబ్దమునకు సత్వమూర్తియగు భగవాను డనియు, ఆయన నుపాసించువారు సత్త్వంతులు లేక భక్తులు అనియు, సత్త్వంతుల నుద్ధరించువాడగుటచేత సాత్త్వతపతి యనియు దీనికి శ్రీధరపండితులిట్లు వ్యాఖ్యాన మొనర్చియున్నాడు.

"సచ్ఛబ్దేన సత్త్వమూర్తి ర్భగవానభిధీయతే సఉపాస్యతయా విద్యతేయేషామితి. సత్త్వంతో భక్తాః తతః స్వార్థేఽణ్. రాక్షస వాయసాదివత్. తస్యచా శ్రవణ మార్షం, తదేవం సాత్త్వత ఇతి భవతి. తేషాం పతిః పాలకః" — భాగవతమున సాత్త్వత శబ్దముకన్న భాగవత శబ్దమే అధిక ప్రచారము నందియున్న దనుటయు నిర్వివాదము —

(సశేషము)

(11వ పుట తరువాయి)
లకు కూడ బహుముఖమై తెలియు అర్థ వివరణమిది పండిత పామర రంజకమైనది. దీనిని వినిన తక్షణమే ఎల్లరికి, మోక్షమందాశ పుట్టును. ఆశయుండిన, తానే ప్రవృత్తిసాధన, ప్రయత్నములంతయును. ఈ విధముగా మోక్షము సుఖ స్వరూపమై, నిత్యమై సర్వదా లభించు పరమ పురుషుని సాన్నిధ్యమని తెలియదగును.

ఇతరములైన దర్శనములకు వేరైన విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమందలి ముఖ్య లక్షణములేవి యనగా:- శరీర శరీరి భావము శేష శేషి భావము, ఆధారాధేయ భావము, కార్యకారణ భావము, ఈశ్వర ఈశితవ్య భావము స్వామి దాస్యభావము, అనునవి. ఈ భావము లన్నింటిని వేదాంత దేశికులు చాల చక్కగా అర్థవంతమగు శైలిలో పరిష్కరించి నిరూపించియున్నారు. ఈ భావములను బహు సూక్ష్మముగా ఇక్కడ సంగ్రహింప ప్రయత్నింతును.

శరీర — శరీరి భావము :— పరబ్రహ్మయు, జగత్తును పరస్పరావలంబమున వ్యవస్థిత దేహము వలెనే మొత్తము మీద ఒక్కటిగా చేరి పనిచేయుట యనునది సత్యమైన విషయము. జగత్తులోని సకల చిదచిద్రూపాది వస్తువులు స్వామియొక్క శరీరము. పరమాత్ముడు శరీరి. ఆత్మయు దీనియందే చేరును. ఇది వేరై యుండుట సాధ్యము కాదు. "యస్యపృథివీ శరీరం యస్యావశ్శరీరం, యస్యసర్వాణి భూతాని శరీరం" మొదలైన శ్రుతి ప్రమాణములతో సమస్త చేతనా చేతనములు స్వామికి శరీరము. "ఐతదాత్మ్య మిదం సర్వం" అనురీతిగా ఈశ్వరుడు శరీరియై వీని అంతటికి ఆత్మయై యుండువాడు. భగవంతుడు సర్వశబ్దవాచ్యుడని వెనుకనే చెప్పితిమి. సర్వశబ్ద వాచ్యుడనగా సర్వశబ్దములును స్వామిని బోధించునని భావనము. ఘటపట దేవపశువృక్షాది శబ్దములన్నియు స్వామియొక్క శరీరమై అతనికి విశేషములై యున్నవి. విశేషణార్థము లన్నియు విశేషమందు అన్వయమగు చుండుటచే శరీర వాచక శబ్దము లన్నియు శరీరియైన స్వామి యందు అన్వయించుచున్నవి. (సశేషము)

(10వ పేజి తరువాయి)

తరువాతి ఘట్టము. ఆంజనేయ ముఖముగా భూపుత్రి తన శిరోరత్నమును శ్రీరామునకు సమర్పించుట. దీనివలన ఆచార్యముఖముగా చేతనుడు తన ఆత్మను భగవంతునకు సమర్పించవలెనను విషయము గమనార్హము.

"రామచంద్రస్వామి రాగలడు రక్షించగలడు" అను విశ్వాసముగల సీత అధ్యవసాయముచే 'కృతకృత్యాః ప్రతీక్ష్యన్తే మృత్యుం ప్రియమివాతిథిమ్' అను రీతి శరీరావసాన కాలమువరకును భగవత్కటాక్షము కొరకై చేతనుడు నిరీక్షించవలెనని తెలినది.

అనంతరము గణించ తగినది అంజనీ సూనుడు అశోకవనమును నిర్మూలించుట. దీనివలన

"అనాత్మ న్యాత్మబుద్ధిర్యా అన్వేస్వమితి యామతిః
అవిద్యాతరుసంభూతిర్బీజమేత ద్ద్విధాస్థితమ్"

అనురీతి అహంకార మమకారములనే ద్విదళములతో గూడిన బీజమే మూలముగా గల అవిద్యాతరువును నిర్మూలించువాడు ఆచార్యుడే అనునది తేటతెల్లము.

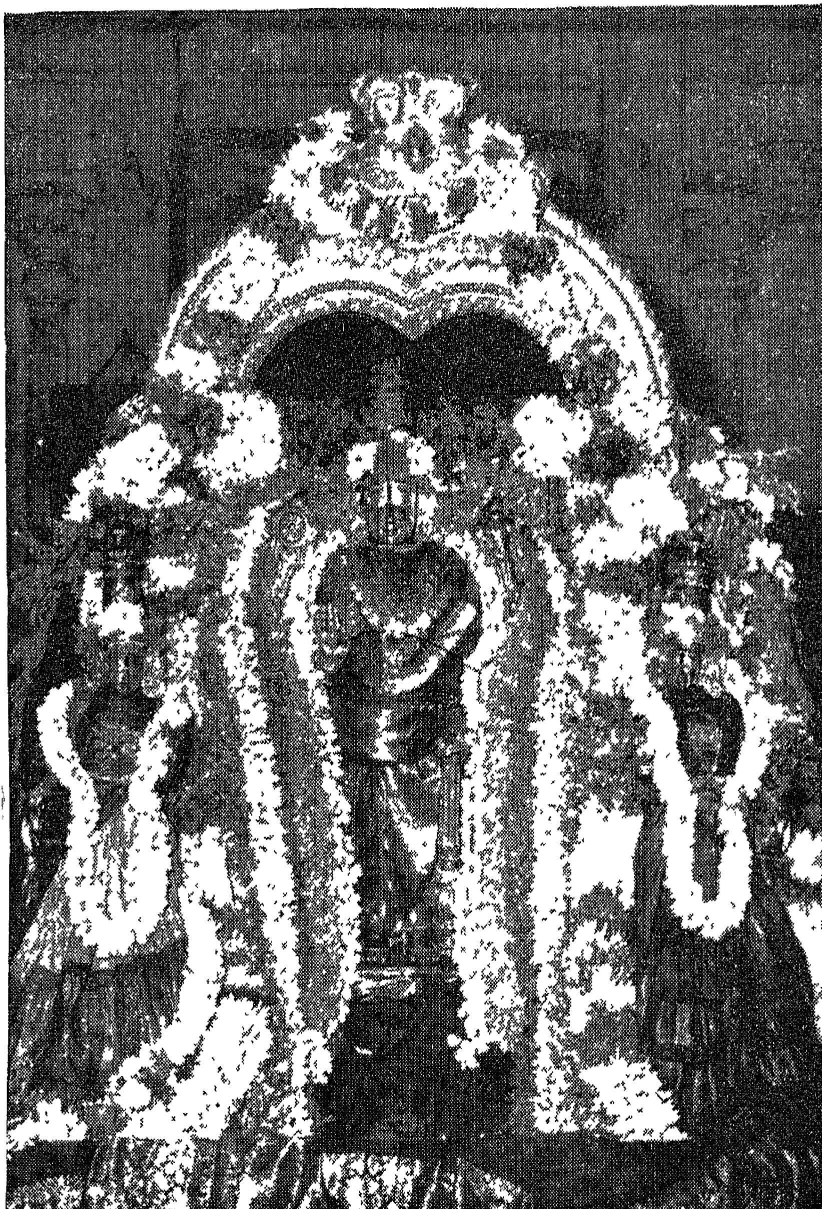
దుష్టుడైన రావణునిచూచి తన వృత్తాంతమును చెప్పెడి తలంపుతో. వినిన యెడల బాగుపరచవలెనను అభిప్రాయముతో, మారుతి బ్రహ్మాస్త్రముచే కట్టుబడినట్లు ఇంద్రజిదాదులకు భ్రాంతి కల్గించినాడు. అట్లే ఆచార్యుడుకూడ చేతనోద్ధరణకై తాను సంసారబంధముచే కట్టుబడినట్లు నటించును.

పావని రావణున కాశ్రయమైన లంకను గాల్చుట. లంకయనగా శరీరము లేదా ప్రకృతియని చెప్పికొంటిమి గదా శరీరము లేదా ప్రకృతియందలి భ్రమను నశింపజేయుట. ఇంకొక తీరున ఆలోచించ ఆచార్యుడు విరోధి స్వరూపమగు అన్యశేషత్వమును దహించి వేయుట యని తెలియుచున్నది.

చివరి ఘట్టము అంజనీపుత్రుడు సీత అధ్యవసాయము (రాముని చేరవలెనను కోరిక)ను శ్రీరామునకు నివేదించుట ఈ ఘట్టము వలన ముముక్షువునకు భగవత్ప్రాప్తియందుగల త్వరను ఆచార్యుడు భగవంతునకు విన్నవించునని విశదమైనది.

విశిష్టాద్వైతపరముగా ఆచార్య కర్తవ్యము, చేతనోద్ధరణము మున్నగువాని తెల్పు ఈ సుందర కాండను సప్త సర్గగా, శ్లోక సంపుటీకరణగా నిత్యము పారాయణముచేసి లాభములు పొందిన వారెందరో కలరు. అట్లే ముందు ముందును పఠించి వాంఛితార్థముల పొందగలరని తలంచుచున్నాను.

*

తిరుచానూరులో, ప్లవోత్సవమునందు దేవేరులతో సుందరరాజస్వామివారు.

(6వ పేజీ తరువాయి)
ధ్యకు తిరిగివచ్చు భరతుని కవి ఈ విధముగా చిత్రించెను.

"ముని మహిసుర గురు భరతభుఅలు।
రామవిరహ సబసాజుబిహలు ॥
ప్రభుగున గ్రామగనత మవమాహి।
సబచుపచాప చలే మగజాహి ॥"
(అయోధ్యకాండ దోహ 321 చౌ 1)

—మునులు, బ్రాహ్మణులు, వశిష్ఠుడు, భరతుడు, జనకమహారాజు మొదలగు వారందరు శ్రీరామచంద్రుని ఎడబాటుచే విహ్వలులగుచున్నారు. ప్రభువుయొక్క గుణసమూహమును మనస్సులో స్మరించుచు అందరు మౌనముగా నడచుచున్నారు. భరతుడు చిత్రకూటపర్వతమునకు వెళ్ళునప్పుడును తులసీదాసు ఈవిధముగావర్ణించును.

"నిజగున సహిత రామ గునగాథా।
సునతజాహి సుమిరత రఘునాథా ॥"

— తన గుణములతోబాటు శ్రీరామునిగుణగాథలనువినుచూ శ్రీరఘునందనుని స్మరించుచూ భరతుడు వెడలుచుండెను.

ఈ విధముగా శ్రీరామచంద్రుని ఎడబాటులో భరతుడు ఏ విధముగా తనప్రభువుయొక్క గుణస్వభావాదులను స్మరించుచు సమయమును గడిపెడువాడో అనుదానికి ఎన్నియో ఉదాహరణలు మనకు తులసీ రామాయణములో కనుపించును:

పాదసేవనభక్తి

భగవంతుని దివ్యచరణారవిందములను గాని, చరణరజమునుగాని, చరణపాదుకలనుగాని శ్రద్ధాపూర్వకముగా సేవించుట లేక మనస్సుని లగ్నముచేయుటయే పాదసేవనభక్తి అనబడును.

పాదసేవనభక్తికి భరతునకు భరతుడే సాటి. సాధారణముగా భక్తుడు తనఅనన్య భక్తితో స్వామి చరణకమలములను పూజించుచు, సేవించుచుప్రణమిల్లును. కాని భరతుడు తన స్వామి చరణపాదుకలనే ప్రభుచరణములుగానెంచి వాటిని సింహాసనమున అధిష్ఠింపచేసి, భక్తిశ్రద్ధలనుచూపుచు, వాటినే సేవించుచు శ్రీరామునిరాకకై ఎదురుచూచు చుండును.

అయోధ్యనుండి చిత్రకూటపర్వతమునకు వచ్చు మార్గములో ఎక్కడెక్కడ రాముని చరణచిహ్నములు కనుపించునో ఆ పాదధూళిని తన శిరస్సునధరించి శ్రీరఘునాథుని పొందినట్లే భరతుడు తన్మయుడగును. ఆ ఘట్టమును తులసీదాసు ఈ విధముగా వర్ణించెను. "చరనరజ ఆంఖిన్‌హ లాయి, బనయి న కహత్ ప్రీతి అధికాయి" శ్రీరాముడు విశ్రమించిన అశోకవృక్షముదగ్గరకు భరతుడువెడలును ఆదరపూర్వకముగా ఆ ప్రదేశమునకు నమస్కరించును. రాముని చరణచిహ్నధూళిని కళ్ళకు అద్దుకొనును —

"హరషహి రామపద అంకా।
మానహుపారసు పాయవు అంకా ॥
రజశిర ధరహియ నయనన్ హిలావహి।
రఘువరమిలన సరిన సుఖపావహి ॥

— శ్రీరామచంద్రుని చరణచిహ్నములను చూచి భరతశత్రుఘ్ను లిద్దరు దరిద్రునకు మహాపెన్నిధి లభించినట్లుగా అమితానందము నొందిరి. అచ్చటి రజమును హృదయమునకు, కళ్ళకు అద్దుకొని శిరస్సున ధరించిరి. శ్రీరాముని కలుసుకొనినట్లే సంతోషించిరి.

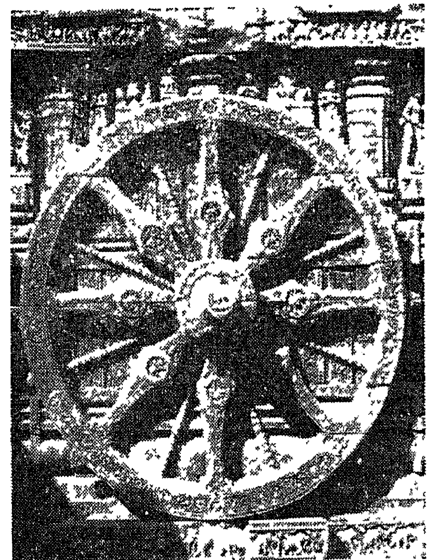
భరతుడు ఎంత నచ్చచెప్పినను శ్రీరాముడు అయోధ్యకు తిరిగివచ్చుటకు అంగీకరించడు. భరతునికోరికమీద శ్రీరాముడు తన పాదుకలను యిచ్చును. ఆ పాదుకలను తన శిరస్సునందుంచుకుని అయోధ్యకు పయనమగును.

"ప్రభు కరికృపా పావరి దీన్‌హ, సాదర భరతసీస ధిరిలీన్‌హ"
(అయోధ్యకాండ దోహ 315 చౌ 2)

— భరతునియొక్క ప్రేమకు వశీభూతుడయి శ్రీరాముడు కృపతో తన పాదుకలను యిచ్చెను. భరతుడు ఆదరపూర్వకముగా వాటిని తనశిరస్సున ధరించెను. ఈ విధముగా ప్రభుచరణపాదుకలను ప్రభుచరణములుగా తలచి సేవించునట్టి భక్తుని గాథ మరి ఏ ఇతర పురాణేతిహాసము లందు కానరాదు.

అర్చనభక్తి

భగవంతుని అర్చాస్వరూపమును భక్తుడు భక్తిప్రపత్తులతో నిత్యము పూజించును. ఇదే అర్చనభక్తి అనబడును. మానసికమైన అర్చనలో బాహ్యములైన ఉపచారములు అవశ్యకములు కావు కాని స్థూలరూపమైన పూజలో అనేక ఉపచారములు అవసరములై ఉండును. అర్ఘ్యము, పాద్యము, ఆచమనీయము, స్నానము

కోణార్క రథచక్రము

ఫొటో: డి. కె. కె. చౌదరి, సి. పూర్ణచంద్. తిరుపతి.

వస్త్రములు, ఊర్ధ్వపుండ్రములు, చందనము, పుష్పములు, ధూపము-దీపము, నైవేద్యము, తాంబూలాది షోడశోపచారములతో అర్చనభక్తి నిర్వచింపబడినది.

భరతుడు నందిగ్రామమునకు వచ్చిన తరువాత రాముని పాదుకలను సింహాసనమున అధిష్ఠింపచేసి నిత్యము వాటినిపూజించెడివాడు.

''నితపూజత ప్రభుపావరీ ప్రీతిన హృదయ సమాతి।
మాగిమాగి ఆయసు కరత రాజకాజ
బహు భాంతి॥''
(అయోధ్యకాండ దోహ 325)

— భరతుడు నిత్యము ప్రభుపాదుకలను పూజించెడివాడు హృదయము ప్రేమతో నిండెడిది. పాదుకలఆజ్ఞను మరల మరల అడిగి రాజ్యకార్యములను చక్కపెట్టెడివాడు.

వందనభక్తి

భగవంతుని మహిమలను మనస్సులో ధారణచేసి ఆ పరమాత్మను స్తుతించుచు, వినయుడై ఆతనికి ప్రణామము గావించుటయే వందనభక్తి.

అనన్యభక్తుడయిన భరతునిలో వందన భక్తి అపారముగా కనిపించును. చిత్రకూటపర్వతమునందు వల్కలధారియై జడలుధరించి ధనుర్బాణములను ధరించియున్న శ్రీరామచంద్రుని దర్శనమాత్రముచే భరతుడు హర్షాతిశయముతో తన్ను తాను మరచి ''హే నాథా! హే స్వామి! రక్షించు'' అనుచు శ్రీరాముని కాళ్ళపై పడును.

''కహత సప్రేమనాయి మహి మాథా భరతకరత ప్రనామ రఘునాథా'' అన్నకు నమస్కరించిన తరువాత భరతుడు తన వదినపాదాలకు కూడ అతిభక్తితో నమస్కరించును. సీతాదేవి అతనిని ఆశీర్వదించి లేవదీయును.

పదునాలుగు సంవత్సరముల వనవాసము పూర్తిఅయిన తరువాత శ్రీరాముడు సీతాలక్ష్మణులతో అయోధ్యకు తిరిగి వచ్చును. హనుమంతునిద్వారా ఆ సమాచారము వినినంతనే భరతుడు అమితానందమునుపొంది, పరివారముతోను, గురువులతోను, పురజనులతోను పుష్పకవిమానం దగ్గరకు వచ్చును. విమానందిగి శ్రీరాముడు సీతాలక్ష్మణులతోసహా గురువులకు, పెద్దలకు ప్రణమిల్లును. అప్పుడు భరతుడు శ్రీరాముని చరణములకు ప్రణమిల్లును.

''గహే భరతపుని ప్రభుపదపంకజ।
నమత జిన్‌హహి సురముని॥''

— ఏ ప్రభు చరణములను దేవతలు, మునులు, శంకరుడు, బ్రహ్మ నమస్కరించెదరో ఆ చరణకమలములపైబడి భరతుడు వాటిని వదలకుండెను. అంత శ్రీరాముడు బలవంతముగా తమ్ముని పైకి లేవదీసి హృదయమునకు హత్తుకునెను.

''పరే భూమి నహి వుఠత వురాయే।
బరకరి కృపాసింధు దరులాయే॥''
(ఉత్తరకాండ దోహ 4)

దాస్యభక్తి

భగవంతుని గుణములను, రహస్యములను, మహిమలనుపరిపూర్ణముగాగ్రహించి ఆయనను తనప్రభువుగా తననుతాను సేవకునిగా తలచుచు భక్తిశ్రద్ధలతో ఆయనను సేవించుచు ఆయనఆజ్ఞను శిరసావహించుటయే దాస్యభక్తి. ఆత్మదోషప్రకటన, వినయము, యాచన, దీనత, ఆత్మసమర్పణము, భగవదనుభూతి మున్నగు భావములు దాస్యభక్తికి అంగములుగా పేర్కొనబడినవి.

భరతుడు దాస్యభక్తికి సాటిలేని మేటి. భరతుడు ఎప్పుడూ తనను శ్రీరామునకు

తిరుమలలో వసంతోత్సవమునందు సీతా లక్ష్మణ సమేత శ్రీరామచంద్రమూర్తి.

దాసుడననే అనుకొనును. శ్రీరాముని సందేశమును చెప్పవచ్చిన హనుమంతునితో ఈ విధముగా అడుగును.

"కహు కపి కబహుంకృపాల గొసాయి।
సుమిరహి మోహిదాస కీనాయి॥
నిజదాసజ్యోం రఘువంశభూషన।
కబహు మమ సుమిరనకర్యో॥

—తనదాసుడుగా అయిన నన్ను రఘునందనుడు తలచుకొనునా? — భరతునిపాత్రలో మనకు అడుగడుగున దాస్యభక్తి కనిపించుచుండును. భరతుడు తన తాతగారింటి నుండి అయోధ్యకు తిరిగివచ్చును. తండ్రి మరణము, రాముని వనవాస విషయము తెలుసుకొని పరితపించును. గురువయిన వశిష్ఠమహర్షి, మంత్రులు భరతునకుపట్టాభిషేక విషయమును తెలియచేయుదురు. అప్పుడు భరతుడు ఈ విధముగాపలుకును

"హిత హమార సియపతి సేవకాయి।
సాహరిలీన్‌హమాతు కుటిలాయి॥"

— శ్రీరామునికి సేవచేయుటయే నాకు మేలు. అట్టి సౌభాగ్యమును నాతల్లి కుటిల స్వభావం నాకుకాకుండా చేసినది—ఈవిధముగా భరతుడు అడుగడుగునా తనదాస్యభావాన్ని వ్యక్తపరచును. రాముని తీసుకొనివచ్చుటకై అయోధ్యనుండి చిత్రకూట పర్వతమునకు వెడలును. అచట రాముని దర్శించుట, ఆయనను సేవించుటలో దాస్యభక్తి వ్యక్తమగును రాముని అయోధ్యకు తిరిగి రమ్మనమని తనను రక్షించుమని వేడుకుంటాడు. ఆఖరుకు రామునిఆజ్ఞను శిరసావహించి ఆయన పాదుకలను తీసుకుని అయోధ్యకు తిరిగివచ్చును. పాదుకలను అధిష్ఠింపచేసి వాటికి సేవచేస్తూ రాజ్యపాలన చేస్తాడు. పదునాలుగు సంవత్సరాలు తనుగూడ విరాగిఅయి రాముని ఎడబాటును సహించుచు శ్రీరాముడు అడవులనుండి తిరిగివచ్చిన తరువాత అతని

తిరుమల వసంతోత్సవములో భూదేవి. శ్రీదేవితో శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారు.

రాజ్యం ఆయునకు ఒప్పగించి జీవితపర్యంతం ఆయనసేవచేస్తూ వుంటాడు. భరతుని సేవాభావము, ఆజ్ఞాపాలనము, ప్రేమ భావముతో శ్రీరాముడు ముగ్ధుడగును. శ్రీరాముడు స్వయంగా ఇలా అనును — "భరత భక్తిబస భయి మతిమోరి".

సఖ్యభక్తి

భక్తుడు భగవంతునియందు మైత్రిని జూపుటయే సఖ్యభక్తియని చెప్పబడును. సఖ్యభావముగల భక్తులు భగవంతునిసన్నిధిలో తమ తమ మనస్సునందుగల అభిప్రాయములను వెలువరించు సందర్భమున సంకోచముగాని భయముగాని ఏమాత్రము పొందకుండుటయేగాక చిన్న-పెద్ద అను తారతమ్యమునుగూడ పరిగణించరు ఏలయన ఇరువురికినడుమగల సంబంధములో సమానభావము సంపూర్ణముగ నుండును. నారదభక్తి సూత్రములలో ప్రేమాసక్తి పదకొండు విధములుగా నుండునని చెప్పబడినది. వానిలో సఖ్యాసక్తియును ఒకటి. భాతృత్వములో మైత్రిభావం మిళితమై యుండును. తన సఖ్యభావమును భరతుడు క్రిందివిధముగా వ్యక్తపరచును.

"ప్రభు పితు మాతు సుహృద గురుస్వామి।
పూజ్య పరమహిత అంతరయామి॥"

ప్రభువు, పిత, మాత, గురువు, స్వామి, పూజ్యుడు, హితుడు, అంతర్యామి సమస్తము శ్రీరామచంద్రుడే. ప్రభువు, పిత, మాత, గురువు అన్నపదములతో బాటు 'సుహృద' అన్న పదము ప్రయోగించబడినది. ఇక్కడ 'సుహృద' పదము సఖభావాన్ని వ్యక్తంచేయుచున్నది భరతుడు శ్రీరామునకు నమస్కరించునప్పుడల్లా రాముడు అతనిని హృదయానికి హత్తుకుంటాడు. ఇలా హత్తుకొనుటలో సఖభావం వ్యక్తం అగుచున్నది.

ఆత్మనివేదనభక్తి

భగవంతుని గుణములు, తత్వము, ప్రభావము, మహిమలను తెలుసుకొని భక్తుడు మమతాహంకార రహితుడయి సమస్తము భగవంతుడే అని విశ్వసించి

శరీరము, మనస్సు, ధనము, పరివారముతో బాటు తనను తాను సమస్తకార్యకలాపము లను శ్రద్ధాభక్తులతో భగవంతునకు నివే దించుటయే ఆత్మనివేదనభక్తి అనబడును.

భరతుడు తన తండ్రి మరణమునకు విలపించుచు ఈ విధముగా పలుకును,

"చలత న దేఖ న పాయవుతోహి।
తాత్ న రామ హిసాంప హి మోహి॥"
(అయోధ్యకాండ దోహ 159)

హే తండ్రీ! ఆఖరు సమయములో మిమ్ములను చూడలేకపోయితిని. మీరు నన్ను శ్రీరామచంద్రునకు అప్పగించనయి నను లేదే! "భరతుని పశ్చాత్తాపములో తనను తాను శ్రీరామునకు నివేదించు కొనెనను భావము స్ఫురించుచున్నది. "ఈ రాజ్యం రామునిదే. నేను కేవలము ఆయన సేవకుడను" - అని భరతుడు అనుటలో కూడ భరతుని ఆత్మనివేదనభావం స్పష్ట ముగా తెలియుచున్నది. శ్రీరామునిపాదు కలకు, సమస్తరాజ్యమును, తనను తాను సమర్పించుకొనును. భగవంతుడే (శ్రీరా ముడు) తన సర్వస్వము అనుకొని అదే లక్ష్యంతో జీవితమును గడుపును.

తండ్రిఆజ్ఞను శిరసావహించి శ్రీ రాముడు అడవులకు బయలుదేరును. ఈ సమాచారమును వినగనే - లక్ష్మణుడు రామునిసన్నిధికి పరుగెత్తుకుని వచ్చును. రామునకు పదునాలుగు సంవత్సరముల వనవాసజీవితము లభించినదే యను బాధ కన్న అన్నను వీడి తాను ండలేనని, తనను అన్న తీసుకునివెళ్ళునో లేదో అని లక్ష్మణుడు వ్యాకులత నొందుచూ నోట మాటలేక స్తంభించిపోయి రామునివద్ద ఖిన్నుడై నిలబడును. సర్వసంగపరిత్యాగిలా నిలబడిన లక్ష్మణుని మనోభావమును రాముడు గ్రహించి అతనిని చేరదీసుకుని అయోధ్యలోనేవుండి తండ్రికి సేవచేయు మని ఎంతగానో ఉపదేశించును. కాని లక్ష్మణుడు శ్రీరాముని కాళ్ళపైవ్రాలి ఈ విధముగా పలుకును -

"నాథదాసు మైస్వామి తుమ్హ తజహుత కాహు బసాయి।
గురుపితు మాతు న జానహు కాహు
కహవు సుభావు నాథ పతిఆహు॥"

— హే నాథ! నేను దాసుడను, మీరు స్వామి. మీరు ఈవిధముగా నన్నువారిం చిన నాకు ఎవరు దిక్కు? నామాట విశ్వ సింపుడు. నాకు తల్లి, తండ్రి, గురువు, దైవం వేరు ఎవరులేరు. సమస్తము మీరే.

లక్ష్మణుని ప్రేమస్వభావానికి రాముడు తన్మయుడై లక్ష్మణుడు తనతో అడవులకు వచ్చుటకు అంగీకరించును. సీతారామ లక్ష్మణులు అడవులకు వెడలిపోవుదురు. దశరధుడు మరణించును వశిష్ఠుడు భర తునకు కబురుపంపి అయోధ్యకు పిలిపిం చును. తండ్రి మరణవార్తకన్న అన్నగారి వనగమనవార్త విని భరతుడు అమితంగా విలపించును. అన్నతోబాటు తనకును అడవులకు వెళ్ళగలుగు అవకాశముకలుగ లేదని వాపోవును. ఆ సందర్భమున లక్ష్మ ణుని అదృష్టమును ఎంతగానో ఈ విధ ముగా మెచ్చుకొనును.

"జీవనలాహు లఖన భలపావా।
సబు తజి రామ చరన మనులావా॥"

— జీవితముయొక్క శ్రేష్ఠమైన లాభమును లక్ష్మణుడు పొందినాడు. అతను సమ స్తము త్యజించి శ్రీరామపాదములకే తన మనస్సును అంకితం చేసుకొనెను. అట్టి సౌభాగ్యము నాకు కలుగలేదే - అని తన దురదృష్టమునకు నిందించుకొనెను,

ఈ విధముగా లక్ష్మణుడు శ్రీరామ చంద్రుని పాదములకు మనస్సు నంకితము చేసుకొనగా నాతనికన్న పరమభక్తుడు భరతుడు శారీరకముగా రామునకు దూరు డైనను, అతని పాదుకలనే పద్మములుగా తన ధ్యానస్మరణాదులనే స్వరూపసందర్శ నముగ భావించిన ధన్యతముడు. లక్ష్మ ణుడు అన్ని రామాయణములందును శ్రీరా ముని వదలక సేవలు చేసినట్లు వర్ణింప బడెను. భరతుడు శ్రీరాముని సేవించినట్లె చ్చటను వాచ్యముగ చెప్పకపోయినను తనకు సంక్రమించిన రాజ్యాధికారమును వదలి సోదర ముఖసందర్శనము గూడలేక జటాధారియై, సర్వముత్యజించి రామునికై పరితపించుచు రాముడే తనదైవమనిఎంచి నవవిధ భక్తిమార్గముతో రాముని సేవిం చెను. కావుననే సేవాపరాయణుడుగా లక్ష్మ ణుడు, భక్తిపరాయణుడుగా భరతుడు రామాయణచరిత్రలో ప్రసిద్ధికెక్కిరి. *

(7వ పేజీ తరువాయి)

గీ॥ సత్రయాగమ్ము క్రోధరసాయితమ్ము
గా, శివుఁడు విమనస్కుఁడై కదలిపోయె
యాగవిధియేమొ సాగె సహస్రవర్ష -
ములు హౌత్రద్రవ్యశోభనానలయుతమ్ము 299

కం॥ అల్లునిపై మచ్చరమున
మల్లడిగొనుదక్షుఁ డభవు మన్నింపక గ -
ర్వోల్లసితుఁ డత్యుద్రకముగఁ
గల్లరి యాగమ్ము సేయఁగాఁ దలపోసెన్ 300

ఆ॥ అభవు గర్హించి వాజపేయమ్ము సలిపి
యలబృహస్పతిసవనంబు సలుప వేఁడి
సురల మౌనుల రావించె సూడుదలఁచి
విమలశశధరజూటు రావింపలేదు 301

చ॥ అతులతపః ప్రభావముననందరికంటెను దొడ్డయైన స-
ద్వ్రతతి సమాదరించెడువివేకమునన్ గడుచిన్న వాఁడు సం-
హృతమతి నోరిక్రొవ్వునను నెవ్వరి నేగతిఁ దిట్టునోయటం-
చతిభయమంది చేరిరి దివౌకసులున్ముని లోకసత్తముల్ 302

(సశేషము)

ఈమాసం మీఅదృష్టం!

మేషం

(అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పా)

రాహువువలన ఆందోళన. శనివలన ధననష్టం, వివాదాలు. కుమారులు, కుమార్తెలగూర్చి ఆందోళన. గురువువల్ల బంధువులమూలంగా ఆందోళన. కుజుని వలన ఆందోళన, ధననష్టం, లేదా నేత్ర బాధ. లేదా భార్యకు అసంతుష్టి. బుధునివలన అనారోగ్యం, అవమానం లేదా వివాదాలు. 17 వరకు శుక్రుడు శుభుడు. ధనం, నూత్న వస్త్రాలకుతోడు ఇతరగ్రహాల దుష్ఫలిత నివారణ. రవి వలన ఉదరబాధ, లేదా ధననష్టం, లేదా ప్రయాణం, శ్రమ. 14వరకు దైవారాధన శుభకరం.

వృషభం

(కృత్తిక 2,3,4,పా, రోహిణి, మృగశిర 1, 2, పా.)

రాహువువల్ల ఆందోళన. శనివలన ధననష్టం, మిత్రులనుండి లేదా అయిన వారినుండి వేర్పాటు. గురువువలననిరాశ. కుజునివలన ధనం, జయం. బుధునివలన ధనం, స్నేహితులు, శృంగారం లేదా వాహన లేదా తత్తుల్య వస్తువులప్రాప్తి. రవి 14 వరకు అనుకూలుడు. ప్రయత్నా లలో జయం. తరువాత కాలంలో స్తబ్ధుడు. శుక్రునివలన 17 వరకు వివా దాలు, అగౌరవం, తరువాత కాలంలో ధనం, స్నేహితులు.

మిథునం

(మృగశిర 3,4 పా. ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1,2,3 పా.)

రాహువువలన ధనం. శనివలనకూడా ధనం, నూత్నవస్త్రాలు, సేవకజనం, ఇంటిలో వస్తుసమృద్ధి, వాహనములు. గురువువలన ధనం. కుజునివలన ధనం, శుక్రునివలన 15 వరకు శృంగారం, నూత్న వస్త్రాలు, ధార్మిక కార్యక్రమం, తరువాత కాలంలో వివాదాలు, అగౌరవం, బుధునివలన జయం, ధనం, శృంగారం. రవివలన దృఢారోగ్యం, గౌరవం, జయం.

కర్కాటకం

(పునర్వసు 4పా, పుష్యమి, ఆశ్రేష.)

రాహువువలన ధనం దుబారా, శని వలన ధనాభావం. గురువువలన వివా దాలు, దుబారా, అవమానం. కుజుని వలన ధననష్టం. అవమానం. బుధునివలన ప్రయత్నాలలో అవరోధం. శుక్రునివలన ధనం, నూత్నవస్త్రాలు, శృంగారం, గృహసౌఖ్యంగలిగి ఇతరగ్రహాల దుష్ప్రభావానికి పరిహారం. రవివలన నెల మొదటి పక్షంలో అనారోగ్యం లేదా ప్రయత్నాలలో ఆటంకం, లేదా ధన నష్టం, అనంతరకాలంలో అన్నివిధాలా జయం.

సింహం

(మఖ, పూ. ఫ, ఉత్తర 1వ పా.)

రాహువువలన ఆందోళన. శనివలన శరీరానికిదెబ్బ, లేదా తనవలన తనవారికి అపకారం లేదా తనకు సంకటం కలిగే చోటుకి ప్రయాణం, లేదా కుమారులు కుమార్తెలనుండి విరోధం, లేదా ధన నష్టం. గురువువలన ప్రయాణం. ప్రయాస. కుజునివలన ధననష్టం, అగౌరవం. బుధుని వలన ధనం, నూత్నవస్త్రాలు, లేదా సంతానప్రాప్తికి అవకాశం. శుక్రునివలన 17 వరకు స్త్రీమూలంగా ఆందోళన, తరువాతకాలంలో నూత్నవస్త్రాలు, లేదా శృంగారం, కారాగృహప్రాప్తి. రవివలన మొదటిపక్షంలో అనారోగ్యం లేదా భార్యకు అసంతుష్టి. తరువాత కాలంలో ధననష్టం, నిరాశ,

కన్య

(ఉత్తర 2, 3. 4 పా. హస్త; చిత్ర 1, 2 పా.)

రాహు శనులవలన ఆందోళన. గురువువలన అధికధనం. కుజునివలన భార్యతో తగాదాలు లేదా ఉదర లేదా నేత్రబాధ. బుధునివలన వివాదాలు. శుక్రునివలన మొదట 17 రోజులలో అనా రోగ్యం, అవమానం, తరువాత కాలంలో స్త్రీమూలంగా ఆందోళన శనివలన ఉదర బాధ లేదా భార్యకు అసంతుష్టి.

తుల

(చిత్ర; 3, 4 పా: స్వాతి, విశాఖ 1, 2, 3 పా;)

రాహువువలన సౌఖ్యం. శనివలన ధనం, శృంగారం. గురువువలన ధననష్టం, లేదా అగౌరవం. కుజునివలనజయం. అధిక ధనం బుధునివలన జయం, ఉన్నతపదవి. శుక్రునివలన మొదట 17 రోజులలో బంధు వులరాక, పెద్దల ప్రశంసలు. ధనం, స్నేహితులు, లేదా వంశాభివృద్ధి. తరువాతకాలంలో అనారోగ్యం అగౌరవం. రవివలన నెలమొదటిపక్షంలో దృఢారో గ్యం, జయం. తరువాత ప్రయాణం, లేదా ఉదరబాధ.

వృశ్చికం

(విశాఖ 4 పా. అనూరాధ, జ్యేష్ఠ)

రాహువువలన వివాదాలు, శనివలన ధననష్టం, అగౌరవం. గురువువలన ధనం, జయం, ఆహారధాన్యాలు, లేదా సేవక జనం లేదా సంతానంకూడా సంభవం. కుజునివలన అనారోగ్యం, లేదా వివా దాలు లేదా, కుమార్తెలు కుమారుల మూలకమైన ఆందోళన. శుక్రునివలన ధనం, స్నేహితులు, బంధువులరాక, పెద్దల ప్రశంస, లేదా సంతానావకాశం. రవి వలన నెల మొదటిపక్షంలో అనారోగ్యం, శత్రువులమూలకంగా ఆందోళన, తరువాత కాలంలో దృఢారోగ్యం జయం.

(40వ పేజి చూడుడు)

వార్తాలహరి

అన్నమాచార్య త్యాగరాజ సంగీతోత్సవాలు

పదకవితా పితామహుడు తాళ్ళపాక అన్నమాచార్య వర్ధంతి, గాయక భక్తుడు శ్రీత్యాగరాజస్వామి ఆరాధన సంగీతోత్సవాలు 25–3–79 నుండి 1–4–79 వరకు అన్నమాచార్య కళామందిరంలో ఏర్పాటైనాయి. ఇందులో 25 నుండి 28 వరకు అన్నమాచార్య వర్ధంతి కార్యక్రమాలకు, తరువాతి రోజులు సంగీతోత్సవాలకు ఏర్పాటైనాయి. అన్నిరోజులు సాయంత్రంపూట ఉపన్యాసాలు జరగటం ఈ యేటి విశేషం.

25–3–79న ఉదయం అన్నమాచార్య చిత్రాన్ని ఊరేగింపుగా దేవస్థాన కార్యాలయంనుండి అన్నమాచార్య మందిరానికి తీసుకురావటంతో కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. ఆ రోజు సాయంత్రం జరిగిన సభకు విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ యం. శాంతప్ప అధ్యక్షత వహించి, అన్నమాచార్య కీర్తనల 26 వ సంపుటాన్ని ఆవిష్కరించారు. అన్నమాచార్య వాఙ్మయంపై విశ్వవిద్యాలయంలో ఒక పీఠం ఏర్పాటు చేయాలని ఆయనకోరారు.

దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్ మాట్లాడుతూ అన్నమాచార్య వాఙ్మయ ప్రచురణ, ప్రచారాలకు వేర్వేరు విభాగాలు రెండు ఏర్పాటుచేసి ప్రత్యేకాధికారులను నియమించామని, ఔత్సాహికులకు శిక్షణ ఇప్పించి వారిచే పాడించే ఏర్పాట్లు, గ్రామఫోన్ రికార్డుల ద్వారా ప్రచారం ఏర్పాటౌతున్నవని. తాళ్లపాక గ్రామాన్ని దేవస్థానం దత్తత తీసుకుంటున్నదని అన్నారు. ఈ వాఙ్మయ ప్రచారానికి దేవస్థానం చేయగల్గినదంతా చేస్తుందనీ అన్నారు.

సభలో ముఖ్యాతిథిగా పాల్గొన్న ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ ఆంధ్రశాఖాధ్యక్షులు డా॥ బి. రామరాజు మాట్లాడుతూ జానపద సాహిత్య ప్రపంచంలో ఉన్న సంప్రదాయాలన్నీ అన్నమాచార్య కీర్తనలలో కన్పిస్తాయని, రామాయణం, భారతం, భాగవతం అన్నమాచార్య వాఙ్మయం చదివితే తెలుగులో ఇంక చదవవలసినదేదీ ఉండదని, అంతటి సాహిత్యాన్ని సృష్టించిన ఆ మహనీయుని జన్మస్థలం, తిరువారూర్ మాదిరి పవిత్ర యాత్రా స్థలంగా రూపొందాలని, అన్నారు.

అన్నమాచార్యసంతతివారిని, అన్నమాచార్య కీర్తనల పరిష్కరించి. ప్రచారాదులలో కృషిసల్పిన వారిని ధర్మకర్తల మండలిసభ్యుడు శ్రీ చంద్రశేఖరనాయుడు సన్మానించారు.

సభాప్రారంభంలో అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ ప్రత్యేకాధికారి, శ్రీ కామిశెట్టి శ్రీనివాసులుశెట్టి, సంగీత నృత్యకళాశాల అధ్యక్షులు శ్రీ డి. పశుపతి వార్షిక నివేదికలు సమర్పించారు.

తరువాత సంగీత కచ్చేరీలు జరిగాయి.

అన్నమాచార్య, త్యాగరాజ
సంగీతోత్సవ
ప్రత్యేక వివరణలు.
వచ్చేసంచికలో....

రాళ్ళపల్లికి

శ్రద్ధాంజలి

★

బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి, శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ 11–3–79 న దివంగతులైన సందర్భంగా తిరుపతిప్రజ, తి. తి. దేవస్థానం, 20–3–79 న సానుతాప నీరాజనం అర్పించాయి.

అన్నమాచార్య కళామందిరంలో జరిగిన ఒక సభలో మాట్లాడుతూ దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్, శ్రీమాన్ అనంతకృష్ణశర్మ సౌమ్యతాసుహృద్భావాలను కొనియాడారు.

దేవస్థానానికి ఆయనచేసిన సేవను పురస్కరించుకొని 'దేవస్థానఆస్థాన విద్వాంసులుగ' సత్కరించాలన్న ప్రతిపాదనను ధర్మకర్తలమండలి ఆమోదం తరువాతనే అమలు జరపవలసివున్నా, శ్రీ అనంతకృష్ణశర్మ ఆరోగ్య పరిస్థితి దృష్ట్యా ముందుగానే జరపాలని తీర్మానించి సత్కరించటం జరిగిందని, ఆస్థాన విద్వాంసులను వారి యింటికి వెళ్లి సత్కరించటం అనే అపూర్వ సంఘటనలో తాము పాల్గొనే అవకాశం కలగటం ఒక సంతృప్తిని కలిగించిందని, సన్మానమందిన కొద్దిగంటలలోనే శ్రీ శర్మ పరమపదించటం చూస్తే యీ సన్మానంలో కార్యనిర్వహణాధికారిగ తమ పాత్ర నిమిత్తమాత్రమని, సర్వం ఆ వేంకటేశ్వరునిలీల అని అనిపిస్తున్నదని అన్నారు.

సర్వశ్రీ గౌరిపెద్ది రామసుబ్బశర్మ ఎన్. సి. నరసింహాచార్యులు, ఎస్. ఆర్. జానకిరామన్, మొదలగువారు శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ ప్రతిభా విశేషాలను కొనియాడారు.

అంతకుముందు, అన్నమాచార్య ప్రణాళిక ప్రత్యేకాధికారి శ్రీ కామిశెట్టి శ్రీనివాసులుశెట్టి సభకు స్వాగతంచెప్పి అనంత కృష్ణశర్మగారిని గురించి ప్రసంగించారు.

దేవేరులతో శ్రీ గోవిందరాజస్వామి.

గోవిందరాజస్వామి బ్రహ్మోత్సవము

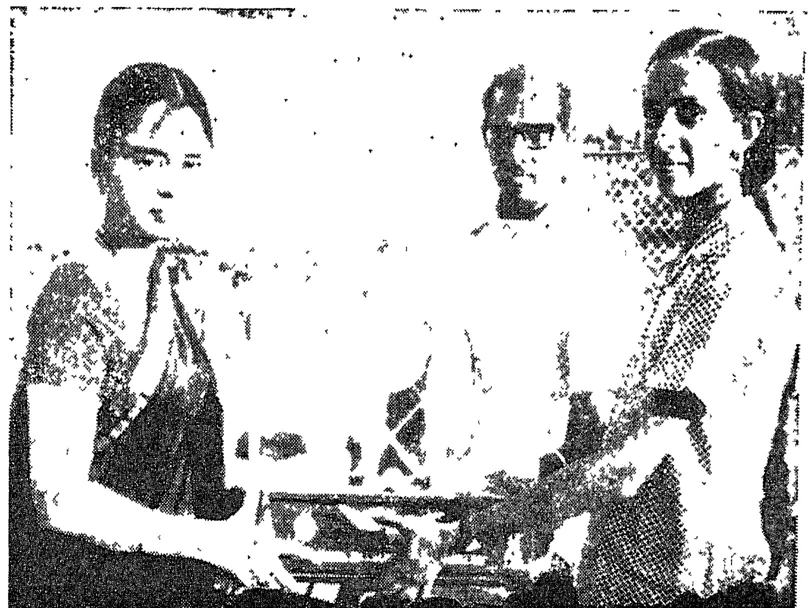
తిరుపతి తిరుచానూరులలో నెలకొనియున్న ఆలయాలలో గోవిందరాజస్వామి ఆలయ రాజగోపురము భక్తులను తమ భౌతిక. ఆధ్యాత్మికోన్నతికిగాను శ్రీవారి ఆశీస్సులను పొందడానికి ఆహ్వానిస్తున్నట్లు నిలబడి వుంటుది. ఈ స్వామిని సందర్శించకుండా వెళ్ళేవారు ఏ కొద్దిమందో ఉంటారు.

ప్రతిసంవత్సరము జరుగు స్వామివారి బ్రహ్మోత్సవములు. ఆగమములలో చెప్పబడిన శాస్త్ర విధులతో వైభవముగా 31–5–79 నుండి 9–6–79 వరకు నిర్వహింపబడుతాయి. అశేషప్రజానీకాన్ని ఆకర్షించే రథోత్సవము జూన్ 8 వ తేది జరుపబడుతుంది. బ్రహ్మోత్సవములలో చివరి అంశమైన అవభృథోత్సవము 9–6–79 జరుపబడుతుంది. గోవిందరాజస్వామి సాక్షాత్ శ్రీమన్నారాయణుదే శయనముద్రలోఉన్న స్వామివారి నాభి నుండి ఉద్భవించిన కమలములో బ్రహ్మ పాదములవద్ద మధుకైటభులు ఉన్నారు. బ్రహ్మోత్సవము సమయంలో స్వామి వారి దర్శనం శుభదాయకం.

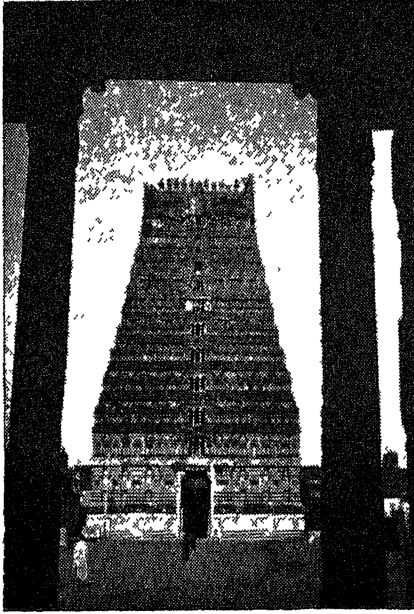
తిరుమలలో నూతన తంతి తపాలా భవనము

తి. తి. దేవస్థానముచే నిర్మింపబడబోయే తంతితపాలా భవనానికి 25–3–79 శ్రీ జె. ఎ దవే I.A.S. (కేంద్ర తంతి తపాలా కార్యదర్శి) శంకుస్థాపన చేశారు.

దేవస్థాన కార్య నిర్వహణాధికారి శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్ తదితరులు యీ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంలో శ్రీ జె, ఎ దవే మాట్లాడుతూ తిరుమలలో ఏప్రిల్ 2 నుండి రాత్రిపూట పనిచేసే తపాలా కార్యలయాలు ఏర్పాటు చెయ్యాలని నిర్ణయం జరిగిందని అన్నారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె, ప్రసాద్, I. A. S. గారు ఈ భవనాన్ని దేవస్థానమే నిర్మిస్తున్నదని, దీనిని ఏడాదిలోగా పూర్తిచేసిన తరువాత యీ భవనాన్ని తపాలాశాఖకు అద్దెకివ్వటం జరుగుతుందని అన్నారు. శ్రీ పాల్‌రాజన్, (పోస్టుమాష్టరు జనరల్) దేవస్థాన ఉప కార్య నిర్వహణాధికారి శ్రీ మునుస్వామి నాయుడు, శ్రీ నరసింహారామ్ టెలికమ్యూనికేషన్స్ జనరల్ మేనేజర్ శ్రీ హనుమాన్‌చౌదరి మున్నగు వారుమాట్లాడారు.

దేవస్థానంవారు యిటీవల నిర్వహించిన బాల్‌బ్యాడ్‌మింటన్ టోర్నమెంటులో గెలుపొందిన టీముకు శ్రీమతి గోపికాప్రసాద్, ట్రోఫీని బహూకరిస్తున్నదృశ్యం.

రాజమన్నారుగుడిలోని రాజగోపాలస్వామివారి ఆలయం.

26–3–79న తిరుపతిలో టెలక్స్ భవనానికి తంతి తపాలా శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ జె. ఎ. దవే I. A. S. శంకుస్థాపన చేసి తిరుపతిలో టెలక్స్ సౌకర్యానికి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. సభాధ్యక్షత వహించిన శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె ప్రసాద్ ప్రసంగిస్తూ తంతితపాలాలో అభివృద్ధివల్ల దేవస్థానం యితోధికంగా భక్తులసేవ చేయటానికిగల అవకాశాలు పెరుగుతున్నవని (దేవస్థానం) వివిధ అవసరాలుగల యాత్రికులకు దేవస్థాన సహాయం కాలహరణ లేకుండా అందేవిధంగా ఒక సమాచార ప్రసార ప్రణాళికను తంతి తపాలా విభాగంవారు రూపొందిస్తే చాలా వీలుగా వుంటుందని తిరుపతిలో విధంగానే యీ టెలక్స్ సౌకర్యాన్ని తిరుమలకి కూడా ఏర్పాటుచేస్తే బావుంటుందని అన్నారు.

తిరుమలలో క్యూ షెడ్లలో, కార్డులు, కవర్లు అమ్మే ప్రతిపాదన తపాలా విభాగం ఆమోదించటం నిజంగా హర్షదాయకమని, దీనిమూలంగా స్వామివారి దర్శనం కోసం క్యూ షెడ్లలో కాచుకున్న వేలాది యాత్రికులు యీ విరామ సమయాన్ని తమవారికి ఉత్తరాలు వ్రాసుకొనేందుకు ఉపయోగించుకోవటానికి వీలవుతుందని, అటు యాత్రికులు, యిటు తపాలా విభాగానికికూడా లాభదాయకమైనదని తమ హర్షమును వ్యక్తం చేశారు.

శ్రీ జె. ఎ. దవే I. A. S ప్రసంగిస్తూ ప్రజాసేవే ప్రాతిపదికగా తంతితపాలా శాఖను విస్తరింపజేస్తామని తెల్పి వచ్చేఏటిలోపల యీ టెలక్స్ భవనం పూర్తి కాగలదని ఆశాభావాన్ని వ్యక్తం చేశారు.

(37వ పేజీ తరువాయి)

ధనుస్సు

(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1 పా.)

రాహువువల్ల పాపాచరణ. శనివలన అనారోగ్యం లేదా వివాదాలు, ఆధ్యాత్మిక ప్రవర్తన. గురువువలన అనారోగ్యం, ప్రయాణం, శ్రమ. కుజునివలన చెడు సహవాసంవల్ల హాని, లేదా అనారోగ్యం లేదా జ్వరం. బుధునివలన గృహసౌభాగ్యం, శుక్రునివలన ధనం లేదా నూత్న వస్త్రాలు, లేదా గౌరవం, జయం. రవివలన అనారోగ్యం, శత్రువుల మూలంగా ఆందోళన.

మకరం

(ఉత్తరాషాఢ 2, 3, 4 పా. శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1.2 పా)

రాహువువలన ఆందోళన, శనివలన అయినవారినుండి వేర్పాటు. గురువువలన ధనం, శృంగారం, కుజునివలన కుమారుల మూలంగా లేదా అక్రమ ధనప్రాప్తి బుధునివలన మిత్రప్రాప్తి, తనప్రవర్తన కారణంగా ఉద్యోగంలో ఆందోళన. లేదా శత్రువులమూలంగా ఆందోళన. శుక్రుడు ఈ నెలంతా అనుకూలుడే. ధనం జయం, ఆహారధాన్యాలు లేదా గౌరవం. జయం, నూత్నవస్త్రాలు లేదా సంతానావకాశంకూడా. రవివలన నెలమొదటి పక్షంలో ధనం జయం లేదా ఉన్నతపదవి, రెండవ పక్షంలో అనారోగ్యం.

కుంభం

(ధనిష్ఠ 3,4 పా, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పా)

రాహువువలన వివాదాలు. శనివలన ప్రయాణం. గురువువలన మనశ్శాంతి లోపం. కుజునివలన ఉద్యోగంలో లేదా వివాదాలవల్ల లేదా శత్రువుల మూలంగా అనారోగ్య కారణంగా లేదా ఇంటిలో దొంగతనంవల్ల భయం. బుధునివలన అవమానం. శుక్రునివలన శృంగారం లేదా ధనం గౌరవం లేదా ఆహారధాన్యాలు లేదా సంతానావకాశం. రవివలన నెల మొదటిపక్షంలో ధననష్టం నేత్రబాధ లేదా మోసం తరువాత పక్షంలో ధనం, ఉన్నతపదవి.

మీనం

(పూర్వాభాద్ర 4 పా, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి.)

రాహువువల్ల ధనం శనివలన ఆరోగ్యం జయం. గురువువలన ధనం, నూత్న వస్త్రాలు లేదా వస్తువాహనప్రాప్తి లేదా సంతానావకాశం లేదా గృహప్రాప్తి బుధునివలన చెడుసలహాల మూలంగా లేదా శత్రువుల ప్రయత్నాలవల్ల ధననష్టం. శుక్రుడు నెల 17 రోజుల వరకు స్తబ్ధుడు. అనంతరం శృంగారం, సంతోషం. నెల మొదటిపక్షంలో రవివలన ధననష్టం లేదా ఉదరబాధ లేక ప్రయాణం రెండవపక్షంలో ధననష్టం, మోసం, లేదా నేత్రబాధ.

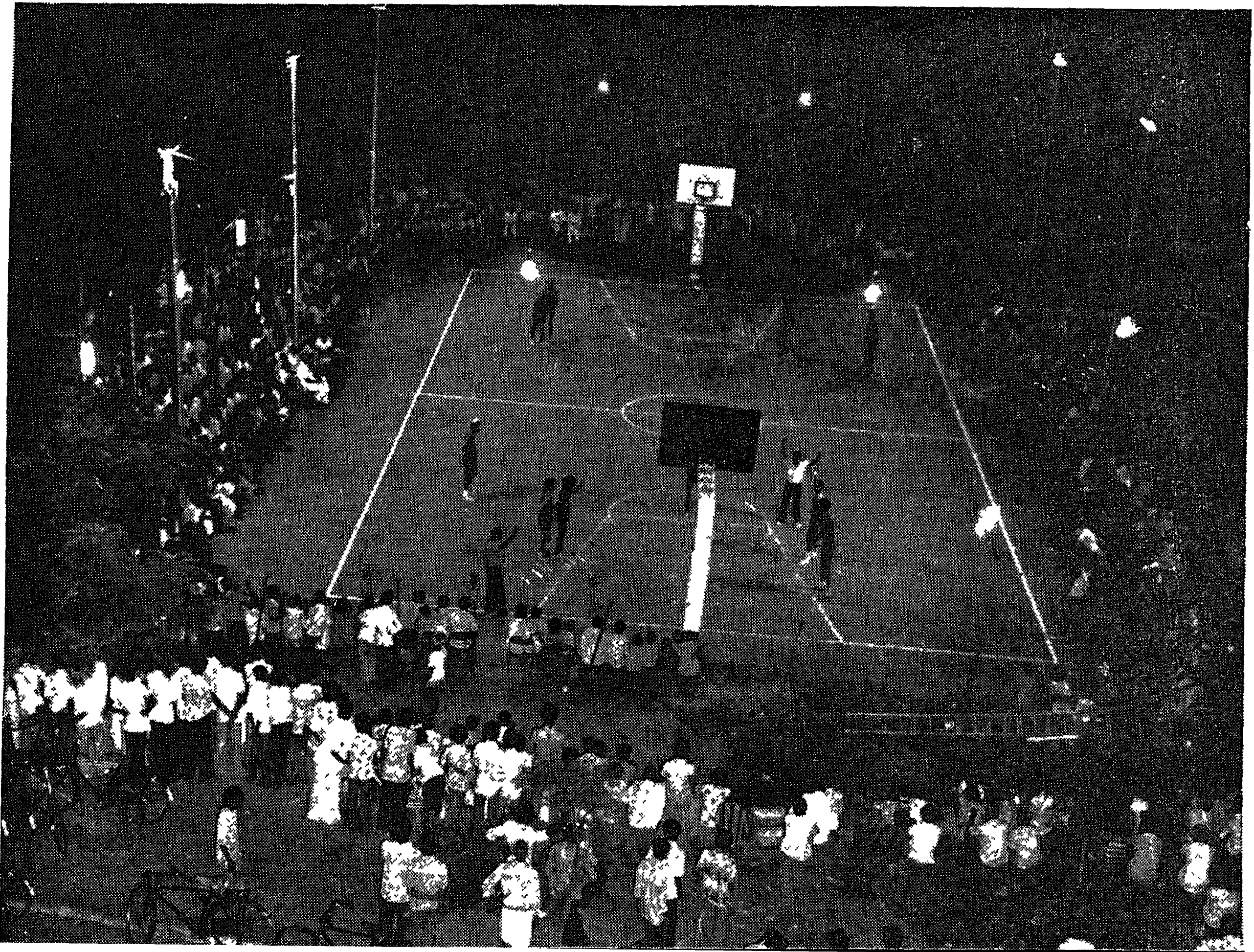
Edited and Published on behalf of T. T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T. T. D. Press by M· Vijayakumar Reddy, Manager T. T. D. Press Tirupati-517501

ఇటీవల తిరుపతిలో మూడవ బాస్కెట్ బాల్ టోర్నమెంట్ నాలుగురోజులపాటు జరిగింది.

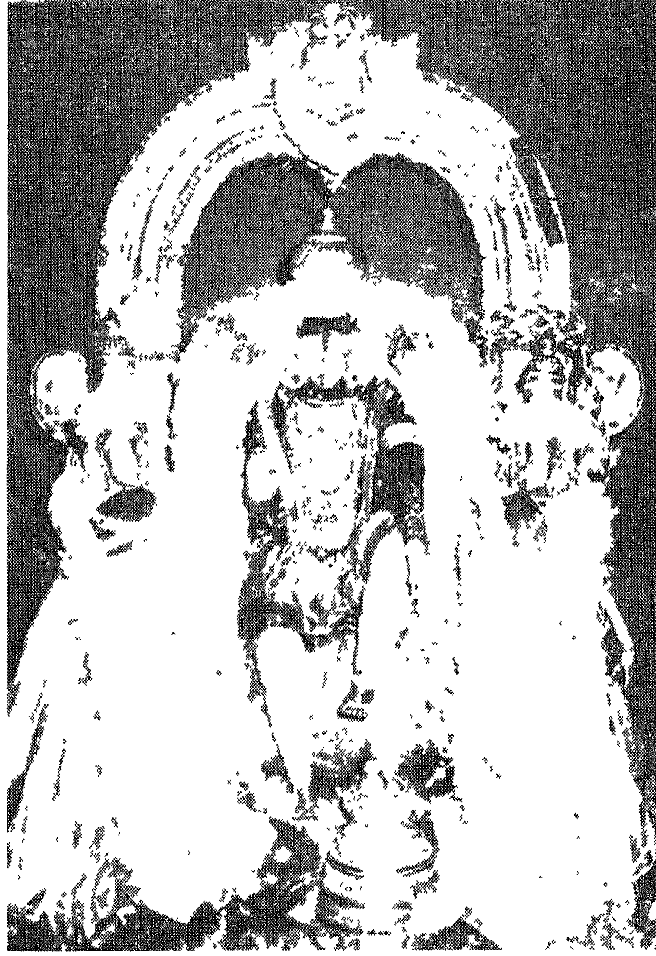

ఈ పోటీలో గెలుపొందిన ఆర్టిలరీ సెంటర్ హైదరాబాదువారికి దేవస్థాన ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు శ్రీ ఆర్. రంగరాజు బహుమతి అందజేశారు.

దీపాలవెలుగులో బాస్కెట్ బాల్ క్రీడారంగ దృశ్యం.

నాగలాపురం దర్శించండి!

నాగలాపుర శ్రీవేదవల్లీసమేత శ్రీవేదనారాయణస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవ క్రమము

తేది	వారం	పగలు ఉత్సవము	రాత్రి ఉత్సవము
11–4–79	బుధ	——	సేనాధిపతి ఉత్సవము, అంకురార్పణము
12–4–79	గురు	తిరుచ్చి ఉత్సవము, ధ్వజారోహణము	పెద్దశేషవాహనము
13–4–79	శుక్ర	చిన్నశేషవాహనము	హంసవాహనము
14–4–79	శని	సింహవాహనము	ముత్యపుపందిలివాహనము
15–4–79	ఆది	కల్పవృక్షవాహనము	సర్వభూపాలవాహనము
16–4–79	సోమ	మోహినీ అవతారోత్సవము	గరుడవాహనము
17–4–79	మంగళ	హనుమద్వాహనము సాయంకాలం వసంతోత్సవము	గజవాహనము
18–4–79	బుధ	సూర్యప్రభవాహనము	చంద్రప్రభవాహనము
19–4–79	గురు	రథోత్సవము	అశ్వవాహనము
20–4–79	శుక్ర	పల్లకీ ఉత్సవము, తీర్థవారి అవభృథోత్సవము, చక్రస్నానము	ధ్వజావరోహణోత్సవము